

ONS IS DIE NUWE SUID-AFRIKA

Vrye Weekblad

22 Junie 1990

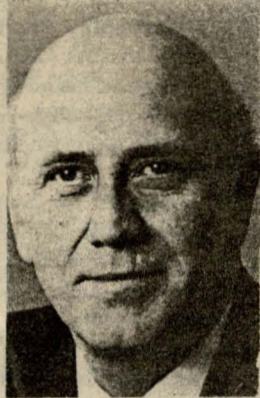
Tel: (011) 836-2151 Fax: 838-5901

Prys: R1,50 (R1,33 + 17c AVB)

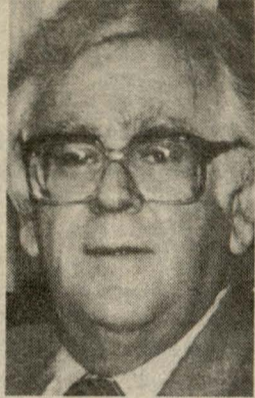
Hier is die mense wat die regses wil dood hê:

Nelson Mandela

FW de Klerk

Joe Slovo

Pik Botha

Sakkie Blanche

Mariëtta Kruger

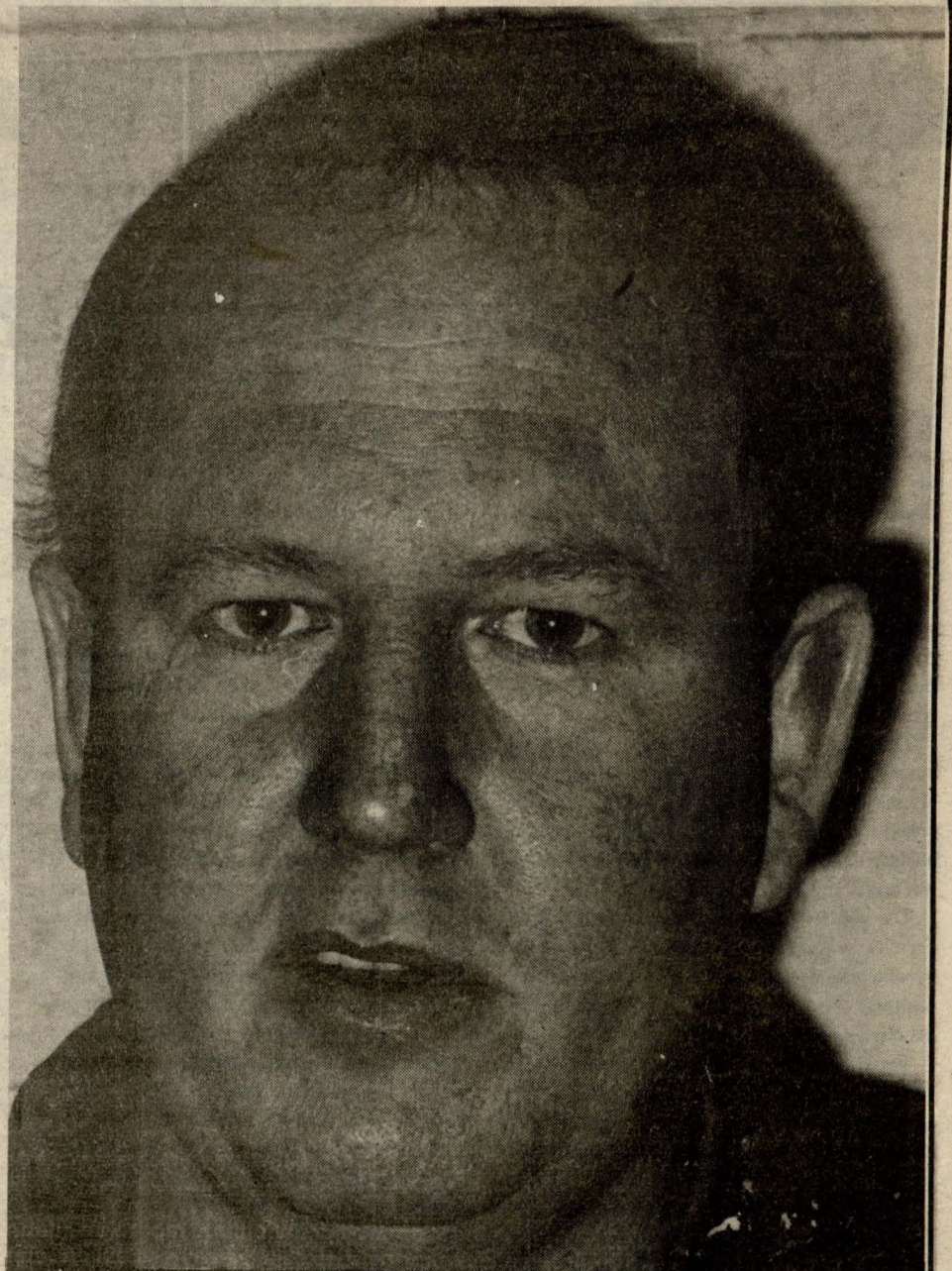

Riaan Cruywagen

Wit terreur

- Mandela moet op Jan Smuts vermoor word
- FW, Pik, Magnus en Vlok moet sterf
- KP-LP moet help om parlement te beset
- BSB help met wapens en opleiding
- Regse oorname die laaste fase

Berigte bl 2-7

Insypelaar Jannie Smith praat uit AWB-binnekring

Skerp-skutters vir moord op ANC gewerf

VYF projekte wat Suid-Afrika in 'n toestand van chaos, verwarring en anargie moet dorpel, is vandeeweek deur 'n streekraadsleier en hoofkommandant van die AWB aan twee van sy "kommandante" voorgelê. Hulle het onder meer die omverwerping van Eugene Terre'Blanche bespreek.

Heinrich Wilhelm Beissner, wat gister 77 geword het, het tydens 'n ontmoeting met Gary Cornish, BSB-lid en 'n militêre leier van die BSB, en Jannie Smith, Vrye Weekblad se informant, bevestig dat die moordplan op Mandela nou gereed is en uitgevoer kan word.

Beissner het gesê die moord op Mandela, waaraan die afgelope maande beplan word, sal uitgevoer word die oomblik wanneer die ANC-leier terugkeer van sy wêreldreis deur Afrika, Europa en Amerika.

Cornish het vroeër die aand van 19 Junie 1990 aan Smit gesê dat hy die persoon is wat 'n 303-geweer met 'n teleskoop en nagsig aan die voornemende moordenaar van Mandela

verskaf het.

Beissner het Smit gevra of hy nie in beheer wil staan van die militêre planne van die AWB nie.

Die planne sluit die volgende in:

- Die eliminering van Nelson Mandela en Joe Slovo. Beissner het gesê as daar iets is wat die onderhandelingspoging onmiddellik sal kelder, is dit Mandela wat dood op die teer van Jan Smuts lê.

- Die AWB beplan om kragstasies in die Oos-Transvaal op te blaas. Beissner sê die AWB het drie ingenieurs of operateurs wat in Eskom se diens is, wat die terreur beplan. Beissner het voorgestel dat Smith die drie saboteurs onmiddellik moet ontmoet om finale reëlings te tref. Beissner het gesê die "black-outs" wat sal volg, sal hul in staat stel om

ander operasies in werking te stel.

- Die opblaas van die First Nationalstadion net buite Johannesburg.

- Die eliminering van LP's

- Die opblaas van damwalle.

Beissner het gesê dat hulle 'n ou projek, die vergiftiging van Soweto se drinkwater, weer wil laat herleef. Beissner het by 'n vorige ontmoeting aan Smith gesê dat hulle sowat 'n jaar gelede gereed was om Soweto se drinkwater te vergiftig, maar dat die ingenieur wat dit vir hulle moes reël, dood is.

Beissner het gesê die eerste twee projekte is "op aktiverings-stadium", maar dat die ander drie nog baie beplanning gaan verg. Hy sê veral die opblaas van damwalle is 'n moeilike proses.

Beissner en Cornish het tydens dié ontmoet-

ting onderneem om vir Smith die volgende dag (Woensdag) van 'n lys te voorsien van die wapens tot hul beskikking en waar dit geberg word. Hierdie ontmoetings het weens verskeie redes nie plaasgevind nie.

Beissner het ook genoem dat daar vir die AWB wapens "via vistrellers" op pad is. Hy het nie verder daarop uitgebrei nie.

Beissner het ook gesê dat hy in verbinding is met hoë polisie- en weermagoffisiere en dat die steun vir "hul saak" uit dié oorde baie goed is.

Beissner het gesê hy is jammer oor die papbroekigheid van die leier van die AWB, Eugene Terre'Blanche. "Hy is geen leier nie. Hy is nie skerp genoeg nie. Ons het iemand anders nodig."

Beissner het gesê hy sal nie omgee om Jaap Marais as politieke leier en die gewese hoof van die SA Weermag, Constand Viljoen, as militêre leier van die AWB te hê nie. "Wat 'n fantastiese mens is Constand nie," het hy gesê.

Onder-burgemeester agter moord op LV's

Sluipmoordenaar reeds gehuur

DIE onder-burgemeester van Boksburg en gewese kandidaat van die Konserwatiewe Party in verlede jaar se algemene verkiesing, TJ Ferreira, het vandeeweek 'n "halfmal" sluipmoordenaar gewerf om parlamentslede en kabinetsministers te laat vermoor.

Vrye Weekblad is in besit van twee bandopnames waarin Ferreira saamsweer om die LP vir Boksburg, Sakkie Blanché, en ministers Pik Botha, Adriaan Vlok en Magnus Malan te vermoor.

Die bandopnames is gemaak tydens twee besoeke van Jannie Smith aan Ferreira, wat sê: "Jy moet die top vyf ouens saamvat...en wat ook al roer...so 'n paar hotnots ook, net om die blêddie land in totale chaos te sit, want dit is wat ons nodig het."

Die gesprekke het Maandag en Dinsdag in Ferreira se kantoor plaasgevind. Tydens die tweede ontmoeting het Ferreira inderdaad die "halfmal" persoon daar gehad wat ingewillig het om "n paar ouens definitief te klop."

Ferreira vertel verder dat hy onlangs 'n halfmiljoen rand se wapens van België wou aankoop, maar dat hy nie die geld betyds in die hande kon kry nie. Hy is egter steeds op soek na 'n borg om die wapens vir hom te koop.

Tydens die eerste gesprek bespreek Ferreira die moontlikheid om ene Chris te nader wat 'n onwettige wapen het en "fokkin mal" is. "As hulle so 'n ou vang, kan hulle hom niks maak nie. Ons begin met die LP's, dat hulle skrik. Ons kry vir Sakkie (Blanché, NP-LP vir Boksburg)."

Ferreira sê as hy 'n opgeleide sluipmoordenaar was, was hy al lankal self betrokke by sluipmoorde.

Hy sê: "Ja, sien dit is baie maklik om in die parlement te kom. Jy sien as jy 'n klomp ouens uithaal, jy gooi die land in chaos, klaar. As jy 'n paar ouens het wat hul storie ken...daar bo en hulle trek saam los...elkeen kan vyf doodskiet voordat die ouens hulle kan stop. Jy lê aan op die regte ouens op dieselfde oomblik - Pik, Vlok, Malan, Geldenhuys."

Op 'n vraag van Smit oor waarom ook die minister van Verdediging, sê Ferreira: "Nee man, hy kan ook maar waai. Hy moes al lankal sy ding gedoen het as hy iets werd was."

Oor die Chris wat Ferreira in gedagte het om die sluipmoorde te pleeg, sê Ferreira: "Kyk, hy was in 'n moerse ongeluk. Hy was al in Weskoppies gewees. Hy kom gereed Boksburg toe in sy khaki-kleertjies, want hy haat so die kaffers. Dis maklik om hom enige ding te laat doen, maklik. Hy kan redelik akkuraat skiet. Ons kan hierdie outjie gebruik om groot amok te maak."

Ferreira sê Blanché is "maklik afskryfbaar". Hy sê: "Ja, jy sal hom maklik kan bykom. Sakkie is oop. Hiema is daar genoeg van hulle wat vir FW de Klerk gaan sê fok jou ook pël, nou stop ons, nou wil ons onself regeer."

Ferreira sê dit is onmoontlik vir die polisie om al die LP's te beskerm. "Ja, en selfs hulle (kabinetsministers) kan jy bykom as jy regtig wil. Ek het al gekyk, om FW by te kom...is die fokkin maklikste ding onder die son. Daar waar hy ingaan, as jy een van daai geboue kan binnegaan."

Tydens die ontmoeting Dinsdag het Ferreira vir "mal" Chris in sy kantoor gehad. Chris sê: "Man, ek het nou net vir TJ gesê, as ek saam met Piet Skiet kan kom, dan sal ek 'n paar ouens

definitief klop. Ek praat nie van houtkoppe nie, want die goed pla my nie...maar die wit ouens in die Nasionale Party.

"As ek 'n wapen in die hande kry, 'n afgesaagde haelgeweer of 'n ongemerkte R1. Hulle moet net nie gemerk wees nie. Hulle moet nie kan terugtrace van wie af dit kom nie. Blanché, hy is net soos FW de Klerk. Hy is 'n regte hond. Ek wil nie my kinders laat grootword in hierdie

omstandighede nie.

"Ek het nie moed nodig nie. Ek het my moed. Ek het nie redes nodig nie, want daar is oorgenoeg redes.

"Ek soek net 'n wapen, dis al. Ek gaan dit doen op 'n plek waar hy (Blanché) alleng is in sy motor of waar niemand by is nie. Definitief sal ek dit doen. Ek het nou die dag vir TJ gesê..."

NI-agent infiltreer regse komplot

JANNIE SMITH, 'n gewese agent van die veiligheidspolisie en die Nasionale Intelligensiediens, het die afgelope twee weke ver-regse elemente aan die Oos-Rand geïnfiltrêre en sy dienste as sluipmoordenaar, ondersteuner en militêre beplanner aangebied.

Smith, 'n judo-Springbok, is vier maande gelede reeds deur die AWB genader om Nelson Mandela uit 'n helikopter dood te skiet, ondanks die feit dat hy hoegenaamd nie regs gesind is nie.

Hy het Vrye Weekblad etlike weke gelede vir die eerste keer genader met inligting dat hy deur ver-regses gevra is om beheer van hulle militêre projekte oor te neem.

Die afgelope twee weke het Smith minstens nege onderhoude met ver-regses gevoer in 'n poging om meer te wete te kom van hul terreurplanne vir Suid-Afrika.

Hy het op 14 Junie 1990 versoek van Vrye Weekblad weer 'n ontmoeting met een van die militêre leiers van die AWB, Heinrich Beissner, gehad en hom uitgevra oor die militêre strukture en planne van die AWB. Hy het Beissner drie keer binne die volgende vyf dae ontmoet.

Smith het ook twee ontmoetings met die onder-burgemeester van Boksburg, TJ Ferreira, gevoer nadat Smith gehoor het dat Ferreira ook betrokke is by ver-regse terreur. Tussenin het hy onderhoude met nog senior lede van die AWB gevoer en uiteindelik met Gary Cornish ontmoet, wat erken het dat hy 'n lid van die Burgerlike Samewerkingsburo (BSB) is en in beheer van 'n wapenopslagplek is. Ter wille van sy veiligheid, is Smith onttrek en die regering is van die terreurplanne ingelig.

Ontmoet 'n AWB-hoofkommandant

Beissner, gewese SS-kaptein

HIERDIE man is 'n gewese SS-Nazi-offisier wat sê hy haat Jode, swartes en Afrikaners wat teen die Boervolk draai.

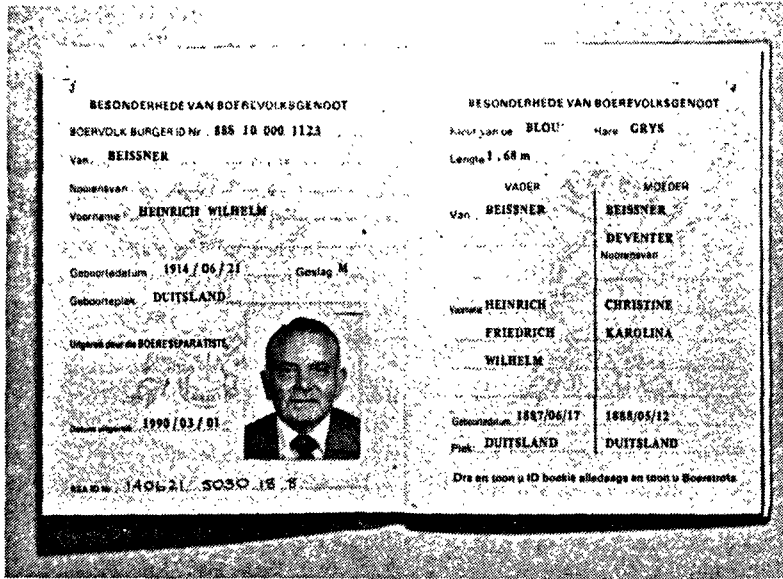
Hy het vier maande gelede 'n moordplan vir Mandela uitgewerk en vandeeweek vertel van een miljoen swartmense wat in Soweto moes "vrek" in 'n poging om hulle drinkwater te vergiftig.

Terselfdertyd het hy 'n gewese agent van die veiligheidspolisie en die Nasionale Intelligensiediens gevra om 'n moordplan vir ander ANC-leiers uit te werk.

Terselfdertyd wil hy damwalle en kragstasies opblaas, blanke parlamentslede vermoor en 'n swart sokkerstadion opblaas.

Hy is tans in beheer van 'n poging van die AWB om teen die einde van Junie al hul kommando's geaktiveer te hê en sowat 4 000 aktiewe jong AWB-soldate in uniform te hê.

Hy het gister 77 jaar oud geword en is 'n

hoofkommandant en streekraadsleier in die Afrikaner-Weerstandsbeweging.

Sy naam is Heinrich Wilhelm Beissner. Hy word vergesel van vier kommando-lede van die AWB; een met 'n handpomp-aksie haelgeweer en nog een met 'n sub-masjiengeweer.

Hy vertel met groot trots dat hy 'n "swart-uniform" SS-kaptein was: die heel elite van die Duitse magte tydens die Tweede Wêreldoorlog.

Hy het na Suid-Afrika geïmmigreer omdat dit vir hom die laaste bastion van Germaanse oorlewing is.

Hy was voorheen 'n offisier in die Buro vir Staatsveiligheid. Hy sê die Suid-Afrikaanse polisie is die heel beste sedert die Gestapo in Nazi-Duitsland.

Inligting oor sy militêre aktiwiteite binne die AWB en detail oor sy moordplanne is vandeeweek aan die regering oorhandig.

Vergeet van die vullis op jul sypaadjies, Kapenaars!

Kry liewer Vrye Weekblad Vrydae op jou voorstoep afgelewer.

Ja, van 6 Julie af lewer ons Vrye Weekblad tuis af; in die hele Skiereiland, Stellenbosch, Paarl, Somerset-Wes en die Strand.

Dit kos net R75 vir 'n jaar, of R40 vir 6 maande (AVB ingesluit).

Stuur 'n tjek of posorder aan:

Vrye Weekblad, Posbus 171, Paardeneiland 7420

Mev. Rossouw by tel. (021) 511-0003 sal enige navrae beantwoord.

Naam _____
 Adres _____
 Poskode _____

Oud-Nazi se moordplanne

'n GEWESE kaptein in die Duitse SS het vandeeweek vertel van die een miljoen swartmense wat in Soweto "moes gevrek" het nadat die AWB 'n meesterplan vir die vergiftiging van dié stad se drinkwater ontwerp het. Die chemiese ingenieur wat die plan uitgewerk het, is voor die implimentering daarvan dood.

Heinrich Wilhelm Beissner, 'n 76-jarige Duitser wat aan die hoof staan van die AWB se militêre bedrywighede aan die Oos-Rand en direk aan sy leier, Eugene Terre'Blanche, rapporteer, het terselfdertyd gevra dat 'n plan op skrif gestel moet word vir die eliminerings van ANC-leiers. Hy sal 'n spesiale projeknommer daarvoor gee.

Beissner erken dat die AWB

Heinrich Beissner

totaal onverhoeds betrap is deur Staatspresident FW de Klerk se hervormingsaankondigings, en dat hulle "byna te laat" begin organiseer het. Teen die einde van volgende week sal al die kommando's egter gestig wees.

Beissner noem ook in een van sy gesprekke dat die AWB kontak gemaak het met Staal Burger, leier van die binne-landse sel van die Burgerlike Samewerkingburo (BSB).

Beissner, wat benadruk dat hy in die "elite" van die gehate SS was, is een van drie persone wat volgens 'n beëdigde verklaring 'n ingenieur en gewese lid van die veiligheidspolisie in Maart vanjaar genader het om die ANC-leier Nelson Mandela dood te skiet. Die ingenieur het

geweier.

Die ingenieur, Jannie Smith, het verlede week weer vir Beissner genader en onder 'n dekmantel vir hom gesê dat hy nou wel belangstel om militêr vir die AWB op te tree. Die gesprekke is op band opgeneem. Beissner erken dat daar vroeër 'n ontmoeting was waar daar gepraat is oor die "vakant-maak" van Mandela.

Op 'n vraag van Smith of hy AWB-beskerming sal kan geniet indien hy vir hulle 'n sluipmoord doen, sê Beissner: "Ek sal jou persoonlik belooft, op my ere woord, as offisier, ek belowe jou dit."

Beissner sê dat benewens die feit dat die AWB self mense het wat sluipmoorde kan doen, hulle vir Smith 'n wapen sal kan gee.

Boksburg-amptenaar wou ANC en FW elimineer

DIE superintendent van sekerheid van die Boksburgse Stadsraad en gewese offisier in die Veiligheidspolisie, Hertjies Engelbrecht, het die afgelope twee weke probeer om 'n "ongeregistreerde wapen" in die hande te kry "om die ANC te kap".

In 'n bandopname sê Engelbrecht dat hy sonder twyfel op ANC-leiers sal losbrand as hy net die geskikte wapen kan kry. Volgens Jannie Smith se beëdigde verklaring is staatspresident FW de Klerk ook op sy lys.

Op 14 Junie het Engelbrecht Jannie Smith vir die eerste keer versoek om 'n wapen te vind "sodat hy ANC-lede daarmee kon skiet". Chris Welgemoed, 'n prominente lid van die AWB aan die Oos-Rand, het op aanvraag van Smith gesê dat hy onmiddellik 'n ongeregistreerde wapen kon vind.

Volgens Smith se eedsverklaring het Engelbrecht hom by drie geleenthede versoek om 'n wapen vir hom op te spoor - hy het dit beklemtoon dat die wapen nie geregistreer moet wees nie omdat "dit vir eliminasië gebruik gaan word".

Op 'n bandopname, wat gemaak is van 'n gesprek tussen Smith en Engelbrecht, het Engelbrecht voorgestel dat Welgemoed gekontak word in verband met 'n ongeregistreerde wapen.

SAUK-nuuslesers moes uitgewis word

DIE AWB is van voorneme om die televisie-persoonlikhede Mariëtta Kruger en Riaan Cruywagen te vermoor as 'n simboliese uitwissing van regeringsbeleid. Hulle hoop dat geen nuusleser daarna ooit weer bereid sal wees om regeringsbeleid uit te dra nie.

Die prioriteite van Kleynhans se streek is:

- Brandstigting by supermarkte soos Eastgate, Pick 'n Pay en OK Bazaars. Dié plekke sal volgens hom aan die brand gestee word deur "cornish crystals" en gliserien te gebruik. Dié stowwe sal in die verfafdelings van winkels geplaas word.

- Die opblaas van kragentrales en sabotasie van kragrade, veral in gebiede soos Randburg, Sandton en die Johannesburgse Aandebeurs.

- Die moord op die SAUK-persoonlikhede Mariëtta Kruger en

Riaan Cruywagen.

- Die moord op ANC-lede.

- Moorde op lede van die Volksraad.

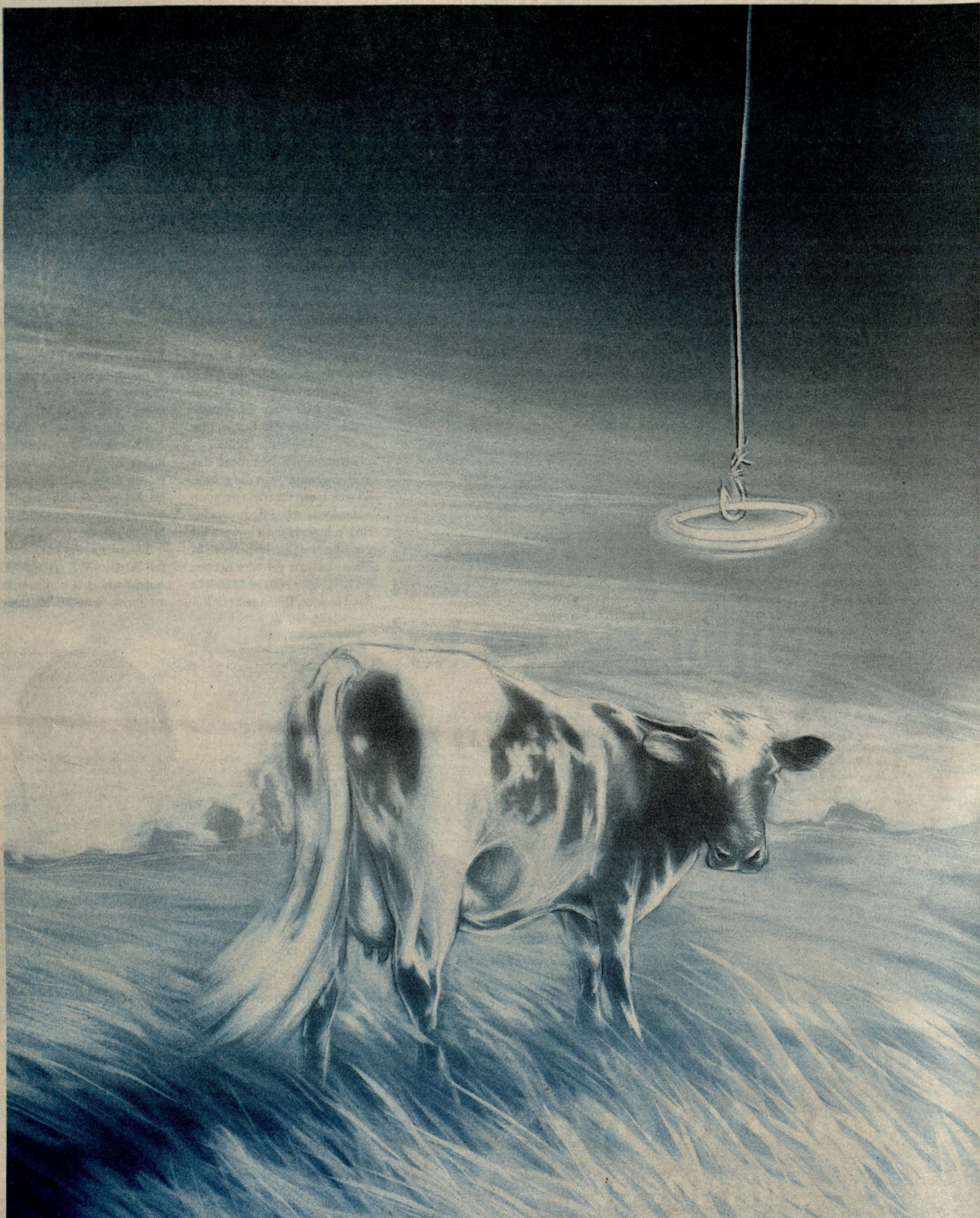
Kleynhans sê van die planne is al redelik ver gevorder in die verskillende kommando's. Hulle monitor die bewegings van verskillende leiers van die ANC, onder meer die militêre leier, Chris Hani.

Kort hierna is 'n streeksvergadering gehou (waarvan die streeksleier Koevoet genoem word) waar brandstigting en bomontploffings bespreek is.

Die moord op Mariëtta Kruger en Riaan Cruywagen val blykbaar binne die beplanning van die Kempton Park-streek.

Kleynhans sê Kruger en Cruywagen moet doodgemaak word sodat geen nuusleser die regering se hervormingsprogram wil afkondig nie en dit totale chaos by die SAUK en radio-stasies sal veroorsaak.

Volgens Kleynhans word dié dade beplan om die land in chaos te dompel en sodoende die ineenstorting van die ekonomie te bewerkstellig.

HUNT LASCARIS TBWA 005234

Uiteindelik, 'n koerant wat niks as heilig beskou nie. Behalwe die waarheid.

Ons stel bekend: The Daily Mail. Oplaas, 'n oggendkoerant van gehalte wat die ganse nuusspektrum dek en vraagstukke kaalvuis aanvat. 'n Koerant wat meer insiggewend is. Meer indringend. Maar bowenal, 'n koerant wat onafhanklik is. Wat beteken dat daar geen beherende belangegroep is nie.

Geen gevestigde politieke belange nie.

Geen heilige koeie nie. (Net ware feite om te herkou.)

Want ons beskou dit as 'n koerant wat mense laat dink — nie bloot hul vooroordele herrangskik nie.

THE DAILY MAIL
'N ONAFHANKLIKE DAGBLAD VIR 'N VERANDERENDE SUID-AFRIKA

'n Gladde kalant, dié Piet Skiet

HENNIE SERFONTEIN

PIET "Skiet" Rudolph, die voortvlugtige onderleier van die Boerestaat Party, lei blykbaar die opwindende lewe van 'n modeme "Scarlet Pimpemel".

Hewig vermom, beweeghy gedurig rond van een veilige skuilplek na 'n ander, terwyl hy hom besig hou met 'n kat-en-muis-speletjie met die polisie - wat hierdie week 'n losprys van R50 000 op sy kop geplaas het na die publikasie van sy dramatiese "oorlogsvideo".

Hy was blykbaar die afgelope twee maande by verskeie geleenthede direk met die polisie in aanraking. So byvoorbeeld het 'n klaarblyklik hoogs vermomde Rudolph selfs al besoek by 'n polisiekantoor op 'n groot plattelandse dorp afgelê. Die doel was om 'n verkeersboete per-

soonlik te betaal.

Rudolph, wat hierdie week 'n modeme boere "terroriste-oorlog" aangekondig het, staan in polisie-kringe onder sy oud-kollegas en in regse kringe, bekend as 'n opperste platjie en grapjas.

Sy "sin vir humor" was blykbaar die rede vir sy besondere ontmoeting met die polisie enige weke gelede tydens 'n spoedlokval.

Nadat sy motor deur die jong verkeerskonstabel tot stilstand gedwing is, net buite 'n dorp omdat hy die spoedgrens met baie kilometer oorskry het, het Rudolph met die konstabel begin korskil en gekseker.

Hy wou weet hoe die verkeerskonstabel dit oor sy hart kon kry om 'n arm man, sukkelende in die slegte ekonomiese tye, so hard te behandel. Kon die boete dan nie met die helfte verminder word nie?

Piet Skiet Rudolph

Daarop is Rudolph toe die dorp binne en reguit na die polisiekantoor. By die aanklagkantoor was dit weer dieselfde storie. 'n Senior offisier is laat kom en die verontwaardigde Rudolph - op sy wettige dokumente onder 'n ander naam bekend - skeer weer die gek met die polisie wat dan nie arm mense wat in die verknorsing is, help nie.

Uiteindelik is die volle boete deur 'n protesterende Rudolph, alias meneer X, aan 'n verontskuldigende jong polisiekonstabel betaal.

Ultra-regses sê dié episode weerspieël Rudolph se selfvertroue dat hy nie deur die polisie aangekeer kan word nie. Hy is glo 'n meester in die vermomkuns, en hy glo vas dat die ultra-regse gemeenskap wat hom en ander voortvlugtendes onder beskerming neem, hulle nooit sal verrai nie.

Daar word vergelykings getref met gebeure in die Tweede Wêreldoorlog toe daar honderde ossewabrandwag-voortvlugtendes was.

Robert van Tonder, leier van die BP sê: "Daardie OB-lede is nooit gevang nie. Hulle is ondersteun en gehelp deur die nasionaliste van destyds, al was daar politieke verskille tussen die OB en die NP.

"Die voortvlugtendes was beskou as ons mense wat deur die Smuts-regering onderdruk en vervolgd was.

"Dieselfde gebeur vandag. Die regses en die boere staan saam om mekaar te help."

Ook is ultra-regses vas oortuig dat die polisie nooit sal waag om aan Rudolph te vat nie. Daar is vanselfsprekend die vrees by die polisie vir weerwraak deur hierdie ultra-regses, wat selfs moord kan insluit. Rudolph praat openlik van die "doodmaak van verraiers in eie gelede."

Maar daar is ook vrese in die polisie self dat die persone wat Rudolph aankeer, deur hul polisie-kollegas as verraiers beskou sal word. Na bewering steun die meerderheid van die polisie die regses of het regse simpatieë.

Moontlike weerwraak-optrede deur kollegas, nou of in die toekoms, word beskou as deel van die wrede politieke realiteit van die polisie se beweerde regse samewerking.

Ultra-regses skyn vas oortuig te wees dat die polisie-soektog na Rudolph tot nou toe halfhartig was. Daar word beweer dat voelers deur die polisie, direk of indirek, na Rudolph uitgesteek is kort ná sy verdwyning.

Die versoek was om 'n soort van ooreenkoms of informele verstandhouding te bereik. Was dit nie moontlik dat Rudolph die wapens wat van die lugmag gesteel is, êrens kon gaan wegsteek nie? Die polisie kan dit dan toevallig ontdek en as 'n groot deurbraak aankondig.

Want die wapen-diefstal is 'n groot bron van verleentheid vir die veiligheid-strukture van die regering. Sou Rudolph saamspeel, dan sal die soektog na hom voortgaan, maar nie met besonderse ywer nie.

Ook word beweer dat sekere polisie-offisiere gemoeid met die saak direk deur ultra-regses per telefoon gedreig is.

So is na wat beweer word waarskuwing gerig aan luit-kol Suiker Brits, die offisier in bevel van die Rudolph-ondersoek - en ook 'n oud-kollega van Rudolph.

Brits is na bewering aangesê om nie te hard te soek nie, en om dié waarskuwing te onderstreep, het die ultra-regses Brits se motor gesteel. Ses weke gelede is in die pers saaklik aangekondig dat sy motor gesteel is.

Ultra-regses beweer dat die regering nie meer vir Brits vertrou nie. Hoewel hy nog in 'n mate in beheer van die ondersoek is, is dit eintlik in die hande van kol Hendrik Viljoen.

Dit word as betekenisvol beskou dat Rudolph in sy "terreur-toespraak" dié week spesifiek verwys na "Hendrik Viljoen, een van my jagters".

Sover bekend is dit nog nooit aangekondig dat Viljoen aktief by die ondersoek betrokke is nie. Dit beteken dat Rudolph haarfyn op hoogte is van die ondersoek, en dit verstewig bewerings dat daar nog steeds kontak - op die een of ander manier - tussen Rudolph en die polisie bestaan.

South Africans salute Mozambique's independence

• 25 JUNE 1990
15th anniversary of
Mozambique's independence

On the 25th of June 1975, the people of Mozambique achieved independence from Portuguese colonial rule.

• 26 JUNE 1990
35th anniversary of the
Freedom Charter

On the 26th of June 1955, the Congress of the People adopted the Freedom Charter in Kliptown.

The Freedom Charter commits itself to:
PEACE AND FRIENDSHIP

'South Africa shall be a fully independent state, which respects the rights and sovereignty of all nations.

'South Africa shall strive to maintain world peace and the settlement of international disputes by negotiation — not war.

'The rights of all the peoples of Africa to independence and self-government shall be recognised, and shall be the basis of close co-operation.'

In the 15 years of Mozambique's independence there have been efforts, first by the Rhodesians and then by the South Africans, to undermine the independence, self-determination and self-sufficiency of the Mozambican people. These efforts continue.

In the spirit of the 1955 declaration, an appeal is made to all freedom-loving South Africans to support the call for an end to the war in Mozambique.

MOSAIC will be convening a solidarity meeting at 7.30pm at the Workers' Library, 57 De Villiers Street, Johannesburg, on the 25th of June, the 15th Independence Anniversary of Mozambique.

MOSAIC salutes the anniversary of the Freedom Charter

Issued by the Mozambique Solidarity and Information Committee. Tel: (011) 337-8145/337-1931

'Nel kan nie meer met NI saamwerk'

'n BERIG in Vrye Weekblad oor die verbintenisse tussen die Nasionale Intelligensiediens (NI) en prof Philip Nel en die Instituut vir Sowjet-Studies aan die Universiteit van Stellenbosch "het die veiligheid en belange van die Republiek geskaad" deurdat "die instituut en prof Nel nie meer met NI kan saamwerk nie."

Só het die staat dié week beweer in die saak teen die redakteur van Vrye Weekblad, Max du Preez. Hy het skuld ontken op twee aanklagte ingevolge die Wet op die Beveiliging van Inligting.

Ten spyte van sterk protes deur Eric Dane, Du Preez se advokaat, het landdros Jack le Grange 'n aansoek van die staatsaanklaer, Amo van Wyk, toegestaan dat die hele verhoor agter geslote deure plaasvind.

Omdat die beweerde oortredings reeds in 'n koerant gepubliseer is, het Dane gevra dat joernaliste toegelaat moet word om te bly en dat die landdros dan gelas watter dele van die getuïens openbaar gemaak word en watter nie, maar Le Grange het dit verwerp.

Dié reëling beteken dat geen besonderhede van die verhoor, wat reeds

'n hele dag geduur het, bekend gemaak mag word nie - selfs nie die identiteit van die getuïes nie. Volgens Le Grange sal hy later beslis of sy hele uitspraak of net dele daarvan bekend gemaak kan word.

Dié reëling dek egter nie die klagstaat nie, en dit is nou die enigste inligting wat oor die saak gepubliseer mag word.

Daarin word gestel dat Du Preez "in besit of beheer was of beskik het oor 'n dokument getitel: Memorandum. Instituut vir Sowjet-Studies, Universiteit van Stellenbosch. Projek: Die verbetering van die Suid-Afrikaanse vermoë om huidige en toekomstige Sowjet-beleid ten opsigte van die RSA te monitor."

In die "Verdere Besonderhede" wat by die klagstaat gevoeg is, word gesê: "The State will allege that the publication of the contents of the documents and of the information was prejudicial to the security and interests of the Republic inter alia in the following respects:

a) The disclosure of the identity of one of the agents of the NIS has and will have a negative effect on this and

Prof Phillip Nel

other agents and NIS in regard to the collection of information. The safety of agent and his family has been placed in jeopardy.

b) This agent will no longer be able to conduct sensitive operations locally and abroad as he had previously been able to.

c) Because of the breach of anonymity relations with other intelligence

services and other governments may become strained.

d) Internal and external sources of information have and may become reluctant to continue to cooperate with NIS.

e) The Institute at Stellenbosch University and Prof Nel cannot cooperate with NIS any more.

f) The exposure of the identity of the agent and activities of the Institute and NIS have and may lead to financial losses to the state."

Die staat het sy saak Dinsdag gestuit. Die verhoor sal op 31 Julie voortgesit word sodat Du Preez sy verdediging kan voorberei.

Die Wet maak voorsiening vir 'n maksimum tronkstraf van 10 jaar en 'n boete van tot R10 000 op elke aanklag.

Die redaksie van Vrye Weekblad het dié week in 'n verklaring sterk beswaar gemaak teen die reëling dat die verhoor in camera geskied nadat die beweerde oortreding reeds op die blaaie van die koerant gepleeg is.

"Die reg van 'n beskuldigde op 'n openbare verhoor is 'n basiese beskerming van menseregte, veral omdat

die publiek dalk getuïens kan verskaf wat dié van die staat kan weerlé as hulle wel toegelaat word.

"Ons bevraagteken ook hoekom dié Wet wat so min gebruik word, teen Du Preez ingespan is terwyl dit so 'n breë toepassingsveld het en elke dag teen die pers gebruik kan word. Ons glo dit kan dui op 'n poging om ons koerant se stem stil te maak.

"Dit is belangrik om daarop te wys dat die Instituut vir Sowjet-Studies reeds aan die einde van verlede jaar ontbind is.

"Dit is ook belangrik om daarop te wys dat die berig oor die Instituut en sy bande met die veiligheids-establishment op die historiese dag van 2 Februarie vanjaar gepubliseer is en dat die vervolging etlike weke later begin is.

"Dit lyk asof die idee van 'n nuwe Suid-Afrika en die gees van glasnost wat Staatspresident FW de Klerk ingevoer het, nog nie na sekere dele van die veiligheids-establishment deurgesuur het nie.

Adv Dane het in opdrag van die prokureursfirma Bell, Dewar en Hall vir Du Preez verskyn.

Vullis-oorlog woed voort in 'skoonste' Kaap

CHRISTELLE TERREBLANCHE

VAN die hawefront tot aan die verste uithoeke van die gebied wat deur die Kaapstadse Munisipaliteit bedien word, hoop vullissakke sedert verlede week op sypaadjies, tussen woonstelblokke en buite deftige kantoorgeboue op.

Dit lê oorgeskeur en vertrap, en verrot in wind en weer.

Nou dat die loonstaking deur lede van die South African Municipal Workers Union, Samwu, vir die tweede week duur, lyk dit asof vullis 'n gedugte oorlogswaap geword het.

Daar is ongekende militante optrede

deur werkers wat besluit het die tyd vir groter inspraak in hulle werkomstandighede en die era van nuwe arbeidsverhoudinge het vir die moederstad aangebreek. Hulle wys nou wat hulle dienste regtig vir die stad beteken.

Samesprekings om die dooiepunt in onderhandelinge oor die werkers se eis vir 'n verhoging van 40 persent, en die stadsraad se kategoriese weiering, was teen gistermiddag weer op dreef ná verskeie skermutselings tussen die sowat 6 000 stakers en die polisie.

Volgens Samwu wou die munisipaliteit tot dusver nie oor hul eise as sulks onderhandel nie, maar sal die protes-aksie voortgaan totdat 'n nuwe

bedeling beding is.

'n Noodplan vir die hantering van die berge vullis is deur die stadsraad aangekondig en beroepe word daaglik op inwoners gedoen om nie meer hulle vullis uit te sit nie en dit ver-

kieslik self by stortterreine te gaan aflewer. In Seepunt is die hulp van private vullisverwyderaars selfs ingeroep.

Inwoners van Khayelitsha sê hulle is gewoond aan vullis wat langs die

strate ophoop, maar nou is dit berge.

Die meeste mense is erg besorg oor die gesondheidsgevaar wat onhygiëniese afval op elke straathoek inhou. Dokters maan teen maagdermonntsteking en rotte.

ANC stryk probleme met party-politiek uit

AUDREY BROWN

DIE African National Congress het dié week 'n omvattende "beplanningskonferensie" gehou om die transformasie van dié organisasie van 'n massa-politieke beweging na 'n politieke party te bewerkstellig.

Sedert die wettiging van die organisasie is daar talle probleme ondervind met herstrukturering en die feit dat daar uit twee sentrums, Lusaka en Johannesburg, gewerk word. Die verskuiwing van die hoofkantoor van Lusaka na Johannesburg, so gou as moontlik, is een van die hoofpunte op die agenda.

Die konferensie, die eerste in dertig jaar op Suid-Afrikaanse grond, duur reeds drie dae lank en sluit 29 lede van die ANC se uitvoerende komitee, sowel as vooraanstaande leiers in die binneland, in.

Vier lede van die uitvoerende raad is nie by die konferensie aanwesig nie: Oliver Tambo herstel in Londen van 'n beroerte-aanval; Nelson Mandela, vergesel deur Thabo Mbeki, reis in die buiteland en Joe Modise, die hoof van Umkhonto we Sizwe en Stanley Mabizela, adjunk-hoof van buitelandse sake, woon 'n vergadering van die Organisasie vir Afrika-eenheid in Arusha, Tanzanië by.

Die meeste van die lede het die afgelope paar weke hier aangekom, ná meer as twintig jaar as uitgewekenes. Chris Hani, hoof van stafpersoneel van MK, Getrude Shope, die hoof van die vroue-afdeling, Dan Tloome en Ronnie Kasrils, het dié week eers hier aangekom.

Volgens bronne na aan die ANC gaan die konferensie nie soseer oor die verloop van die onderhandelinge nie, maar wel oor die probleme wat dié organisasie ondervind in hul weringsveldtog.

Dié veldtog het groot sukses behaal in streke waar die ANC tradisioneel sterk is, maar in streke soos die Weskaap en aan die Rand gaan dit moeiliker. 'n Senior lid van die ANC wat deelneem aan die konferensie, het bevestig dat die konferensie handel oor die herstrukturering van die ANC. Daar word ook reëlins getref vir die eerste nasionale kongres in 30 jaar wat in Desember sal plaasvind.

Opgehoorte rommel lê in die Kaapse strate nadat munisipale werkers twee weke gelede begin staak het.

(Foto: Benny Gool - Afrapix)

Vakbondkrisis: De Klerk gryp self in

CHRISTELLE DE JAGER

DIE grootste arbeid-protasaksie in die geskiedenis van die land en die moontlike bedreiging van onderhandeling tussen die ANC en die regering is deur die Staatspresident, FW de Klerk, afgeweer nadat hy hierdie week tussenbeide getree het om 'n meningsverskil tussen vakbondfederasies en die minister van Mannekrag, Eli Louw, op te los.

In 'n ope brief aan Cosatu sê De Klerk dat wysigings op die Wysigingswet op Arbeidsverhoudinge nie gedurende die huidige parlementêre sitting deurgevoer sal kan word nie. Hy het egter Saccola, Nactu en Cosatu uitgenooi om hom op 26 Junie oor die aangeleentheid te ontmoet.

In sy brief sê De Klerk dat dit wel moontlik sou wees om 'n wetsontwerp by die gesamentlike parlementêre komitee in te dien, sodat wetgewing voor die volgende parlementêre sitting gefinaliseer kan word.

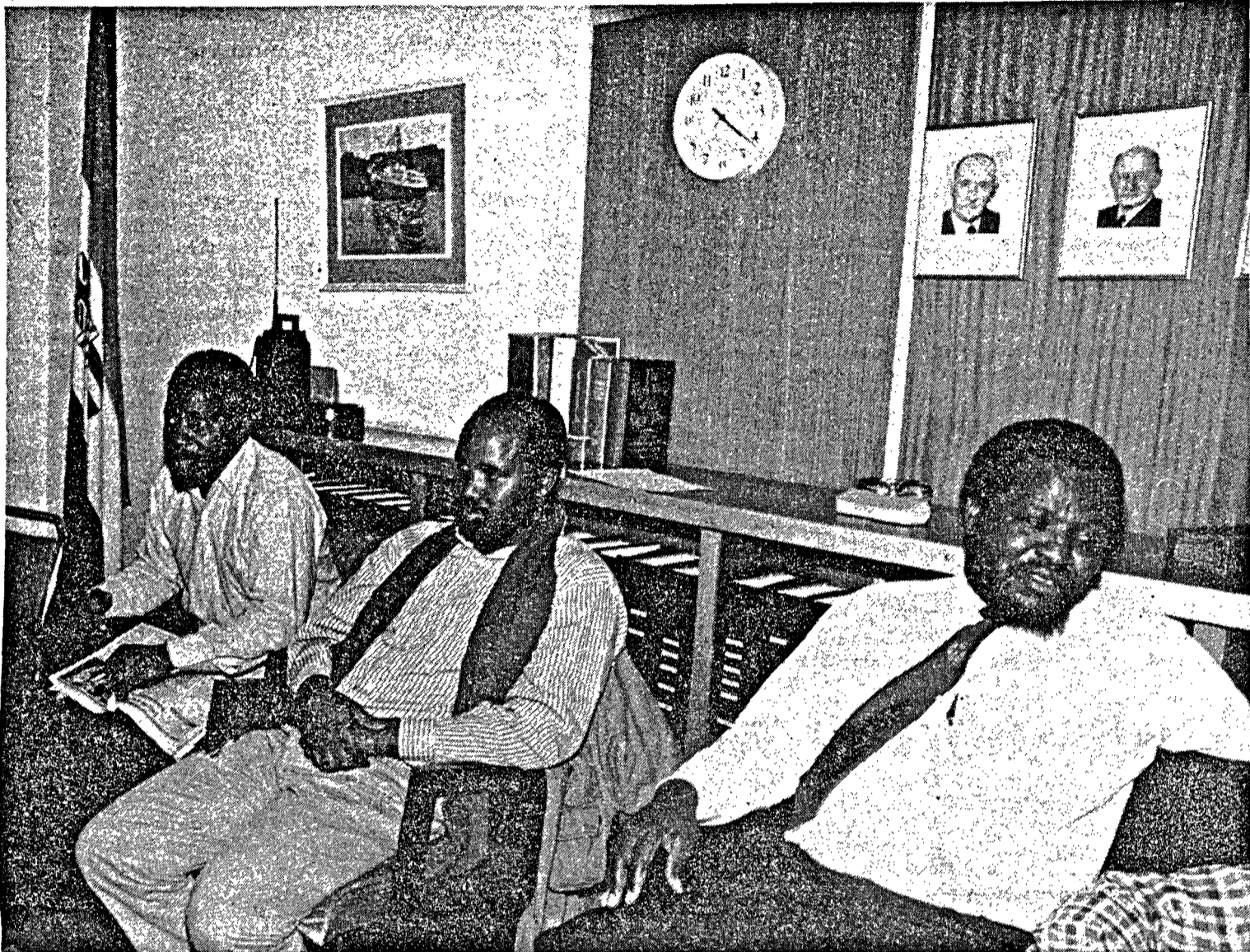
Die meningsverskil spruit uit 'n historiese ooreenkoms wat op 7 Mei deur die werknemersorganisasie Saccola, wat 66 000 werknemers verteenwoordig, en die twee vakbondfederasies, met 'n lidmaatskap van 1,5 miljoen werkers, gesluit is oor wysigings aan die omstredende Wysigingswet op Arbeidsverhoudinge, wat in 1988 aangeneem is.

Volgens die vakbonde het die minister van Mannekrag, Eli Louw, gesê dat die wetgewing gedurende die huidige sitting deurgevoer sal word. 'n Versoek van die minister vir meer tyd vir konsultasie weens die standpunt van 80 beswaarmakers is met woede deur die vakbonde begroet.

Cosatu het onmiddellik met die "grootste arbeid-versetaksie in die land se geskiedenis" gedreig. Daar is ook met die ANC gepraat om verdere onderhandelinge met die regering te heroeë.

Dinsdagmiddag het Cosatu-leiers 'n sitstaking in die kantoor van die streekdirekteur van Mannekrag begin. In 'n telefoongesprek met Cosatu se algemene sekretaris, Jay Naidoo, dieselfde aand, het De Klerk ingestem om die saak by Woensdag se kabinetssitting aan te spreek.

Die omstredende wysigingswet, wat die Wet op Arbeidsverhouding van 1956 vervang het, is sedert sy afkondiging 'n twispunt tussen die regering en die vakbondbeweging, en het reeds tot die grootste drie-daagse wegblykaksie in Suid-Afrika se arbeidsgeskiedenis, van 5 - 7 Junie 1988, gelei.

Cyrl Ramaphosa, sekretaris-generaal van die Nasionale Unie van Mynwerkers en ander leiers van die Congress of South African Trade Unions in 'n sitstaking dié week by die hoofkantoor van die Kamer van Mynwysse in Johannesburg.

Verskeie ander versetaksies, soos werkstakings en protesoptogte, is gesamentlik deur Nactu en Cosatu teen die wet geneem. Na 'n reeks vergaderings het Saccola, Nactu en Cosatu ooreengekom om die minister van Mannekrag te vra om die afkondiging van sekere klousules van die Wetsontwerp uit te stel.

Ondanks die Wysigingswet is onderhandelinge tussen Saccola, Cosatu en Nactu op 7 Mei met 'n ooreenkoms beklink.

Die klousules in die Wysigingswet wat die vakbonde teen gekant is, het betrekking op onregverdige afdankings, indirekte en onderbroke staking, registrasie prosedures, spertye vir die oplossing van dispute, geheimhouding van Nywerheidshof-

uitsprake en die veronderstelling van vakbond-skuld vir onwettige staking-aksies deur lede.

Die wysigings, veral laasgenoemde klousule, word deur die vakbonde beskou as 'n instrument om vakbonde te probeer onderdruk. Kort na die promulgering van die wet het drie maatskappye beplan om skadevergoeding van R4 miljoen van Cosatu-affiliate vir 'n onwettige staking te eis. Volgens die vakbonde bewys dit dat werknemers

die wet sou kon gebruik om militante vakbonde bankrot te maak.

Die implikasies van die wet, was sigbaar in April 1989 gedurende 'n staking van 1 200 werkers by Haggie Rand. Die vakbond by die fabriek, die National Union of Metalworkers of South Africa (Numsa), het geweier om in die staking tussenbeide te tree tensy die fabriekbestuur afstaan van sy reg om vir verlies van produksie te eis. "Shopstewards" wat in die hof

moes verskyn het hulself ook "werkersverteenvoerders" genoem om hulself van enige formele verbinding met die vakbond te distansieer.

Dit is nou amper twee jaar nadat die wysigingswet teen die wil van Saccola-werknemers en vakbonde deur die parlement gevoer is, en hul hoop dat volgende week se ontmoeting met De Klerk so gou as moontlik tot die wysiging van die ongewilde wet sal lei.

Daeraad van 'n wettige SAKP

ELSABÉ WESSELS

DIE Suid-Afrikaanse Kommuniste Party het Dinsdagoggend, midde-in 'n internasionale krisis van kommunisme, veertig jaar van onwettigheid en ondergrondse bedrywighede gedeeltelik opgeskort om die daeraad van 'n wettige en aktiewe SAKP in Suid-Afrika aan te kondig.

Die sekretaris-generaal van die SAKP, Joe Slovo, wat in die veertig jaar van die party se verbode bestaan deur die regering en sy media as een van die land se grootste vyande bestempel is, het op die konferensie die breë riglyne van die party geskets.

Gemeet aan die 40 jaar van wantroue en omstredeheid waarmee die party bejeën is, het die perskonferensie besonder stil verloop. Die loodsing van 'n aktiewe SAKP is ook met besonder min gewag in die meeste media hanteer.

Alle geheimsinnigheid rondom die party is egter nog nie opgehef nie. Volgens Slovo kan die party nog nie sy buitelandse en ondergrondse strukture bekend maak nie, omdat daar nog wettlike struikelblokke bestaan.

Die SAKP se interne leierskap en 'n volledige beleidsverklaring van die

party sal met die "loodsing" van die "wettige" SAKP op 29 Julie in Soweto by 'n massa-saamtrek geskied.

"In die 40 jaar wat die apartheid-regime op ons die jag gemaak het, kon hulle nie daarin slaag om kommunistiese ideale en die kommunistiese strukture binne die land te vernietig nie," het Slovo opgemerk.

Aan sy sy was SAKP-lede, Mac Maharaj en Raymond Mhlaba. Maharaj, 'n lid van die ANC se uitvoerende komitee, het verlede week vir die eerste keer in dertig jaar na Suid-Afrika teruggekeer. Hy is in 1964 gevonnissen op aanklagte van sabotasie en terrorisme, waarna hy 12 jaar op Robben-eiland uitgedien het. Mhlaba, 'n lid van die ANC se interne leierskapstruktuur, was een van die Rivonia-verhoordes en is verlede jaarna sowat 'n kwarteeu op Robben-eiland vrygelaat.

Met die intrapslag het Slovo die "vrese" rondom die SAKP aangespreek en gesê dat die SAKP sal strew na 'n veelparty-demokrasie in 'n verenigde, nie-rassige Suid-Afrika. "Ons glo dat politieke pluralisme nou in die oorgangperiode geldig is en ook nodig is vir die skep van 'n sosialistiese toekoms." Hy het ook die SAKP se onder-

steuning van godsdienstevryheid, persvryheid en spraakvryheid beklemtoon.

Oor die SAKP se verhouding met die ANC, het Slovo gesê die party skaar hom agter die ANC in die "onmiddellike stryd vir nasionale bevryding." Volgens Slovo is dit te vroeg om te sê of die SAKP ooit in stryd met die ANC sal kom, maar hy het bygevoeg dat die ANC nie "geprogrammeer" is vir sosialisme nie. Oor die beweerde manipulerende rol wat die SAKP binne die ANC speel, was Slovo se kommentaar dat die SAKP nie die rol van 'n "Broederbond" binne die ANC speel nie. Hy het egter die SAKP se onwrikbare geloof in die daarstelling van sosialisme, en die "oorgang daarna, ná bevryding", bevestig.

Slovo het erken dat die SAKP sy opwagting in 'n "komplekse" tyd in internasionale geskiedenis maak. "In menige lande in Oos-Europa is sosialisme 'n knou toegedien en in 'n krisis. 'n Belangrike les wat hieruit te leer is, is dat sosialisme nie sonder demokrasie kan bestaan nie," het Slovo gesê.

Getrou aan sy onwrikbare geloof in die SAKP, het Slovo bygevoeg: "Sommige kommunistiese partye mag kommunisme verloor, maar kapitalisme verloor die mensdom."

GEWELD

Ons gemeenskaplike bekommernis

ANC - PATRICK LEKOTA

SAP - Brig LEON MELLET

DP - TIAAN van der MERWE

Vir die eerste keer saam aan die woord!

Maandag 2 Julie om 7.45nm
JCE EKSAAMENLOKAAL, ST ANDREWS STRAAT,
PARKTOWN

Ons steun die reg om sonder vrees te leef

Ware onderhandeling nou op die horison

BELANGRIKE deurbrake is agter die skerms gemaak in die onderhandelingsproses tussen die regering en die ANC. Dit is vandeesweek bevestig deur verteenwoordigers van beide die ANC en die regering wat ten nouste by die huidige onderhandelingsgesprek betrokke is.

Daardie vergadering sal inderdaad die begin wees van die proses van ware onderhandeling met die doel om 'n grondwet op te stel vir 'n nuwe nie-rassige demokrasie in Suid-Afrika.

Beide die ANC en die regering is uiters haastig en beskou dit as 'n dringende prioriteit dat ware onderhandelings, verteenwoordigend van geheel Suid-Afrika, so spoedig as moontlik moet begin. Die gesprek oor 'n nuwe grondwet moet dus in alle erns nie later as die begin van 1991 begin nie, desnoods reeds teen die einde van dié jaar.

In gesprekke word dit heel duidelik gestel dat daar reeds in beginsel 'n verrassende verstandhouding tussen die ANC en regering oor 'n hele paar delikate en omstrede sake ontwikkel het.

Daar bestaan geen twyfel dat die twee partye - die hoofspelers in die vredesproses - reeds gevorder het om formules te vind om die oënskynlike diepe verskille oor sekere kontensieuse sake te oorkom. Dit geld veral kwessies soos 'n interim-regering en verkiesings vir 'n grondwetgewende vergadering waarop die ANC in ooreenstemming met die Harare Verklaring onvervaard aandrang.

Maar verteenwoordigers van beide die ANC en die regering is stilweg vol vertroue dat 'n vergelyk getref sal kan word op 'n manier wat nie vir een van die twee partye 'n politieke verleentheid is nie.

Dié ontwikkeling is 'n bevestiging van 'n begin in Vrye Weekblad twee weke gelede waarin verklaar is: "n Vorm van doeltreffende magsdeling

bestaan reeds tussen die regering en die ANC." In dié berig is daarop gewys dat die twee partye mekaar ten nouste ken in belangrike sake.

In die lig van die ooreenkoms tussen die ANC en die regering oor die beplande verteenwoordigende konferensie teen begin September, lyk dit asof sake soos volg gaan verloop: Op dié oomblik wag die regering op die ANC se antwoord oor die verslag van die gesamentlike werkskomitee, aangestel tydens die Grootte Schuurberaad tussen die twee partye.

Die komitee moes die hindernisse in die weg van onderhandelings ondersoek. Volgens die ANC is dit die vrylating van politieke gevangenes, die terugkeer van uitgewekenes, politieke asiël en die opheffing van die noodtoestand.

Verlede week in die parlement het De Klerk reeds aangekondig dat die regering die verslag onomwonde aanvaar het, nadat hul terstond die noodtoestand opgehef het, behalwe in Natal.

De Klerk het ook die ANC van vertragingstaktiek beskuldig en beweer dat ANC visie-president Nelson Mandela gevra het vir uitstel tot 10 Julie voordat die ANC antwoord. In regeringskringe is geglo dat die rede was om Mandela op sy huidige oorsee besoek nie te forseer om 'n sagter standpunt oorsanksies in te neem nie.

Maar Aziz Pahad, lid van die nasionale uitvoerende komitee van die ANC, en ook lid van die gesamentlike werkskomitee, ontken dat sodanige uitstel gevra is. Hy bevestig egter dat die ANC sekere wysigings in die bewoording van die dokument oor minder belangrike sake voorgestel het. Die ANC wag nou die regering se antwoord daarop af.

Een verskilpunt is blykbaar dat die regering daarop aandrang dat die ANC gelyktydig met die verwydering van hindernisse aan die kant van die regering, moet aankondig dat dit die gewapende stryd beëindig of opskort. Die ANC glo weer dat die twee sake nie tegnies gekoppel moet word nie, maar dat dit outomaties sal

'N VERGADERING van leiers en verteenwoordigers van politieke partye oor die hele politieke spektrum sal nie later as die begin van September gehou word nie. Dit word belê deur staatspresident FW De Klerk as die belangrike tweede stap in die opvolging van die historiese byeenkoms sewe weke gelede in Kaapstad tussen die regering en die African National Congress. HENNIE SERFONTEIN doen verslag

volg as die ANC aanvaar dat die regering genoeg gedoen het om die struikelblokke uit die weg te ruim.

Die vergadering dié week in Johannesburg van die uitvoerende bestuur van die ANC - die eerste in drie dekades in Suid-Afrika - is besig om dié sake te finaliseer. Daar word ook gekyk na die beoogde konferensie in September en die verwikkelinge wat daarna sal volg.

Dit is onseker of dit spoedig aangekondig sal word. Daar is sprake dat daarmee gewag moet word tot die terugkeer van Mandela die middel van Julie. Maar die regering en elemente in die ANC voel baie sterk dat so 'n verdrag daartoe mag lei dat die onderhandelingsproses momentum mag verloor.

Op dié stadium lyk dit egter ook heel waarskynlik dat teen die einde van Julie 'n tweede ANC-regeringsberaad gehou sal word in opvolging van Grootte Schuur.

Soos 'n regeringsvertenwoordiger by die gesprek dit stel: "Beide partye sal die geleentheid wil gebruik om sigbaar aan die publiek te wys dat die onderhandelingsproses dividende oplewer, dat deurbrake gemaak is.

"Dit sal hulle in staat stel om hul onderskeie ondersteuningsgroepe wat onrustig en krities oor die samesprekings word, gerus te stel en om hul posities polities onder hul eie mense te verstewig."

Waarskynlik sal by daardie byeenkoms die verbreedte vergadering van September aangekondig word. Die ANC-regeringsverstandhouding

op die oomblik is blykbaar dat dié konferensie so wyd en oop as moontlik moet wees.

Die politieke geloofsbriewe of bewyse van ware politieke steun sal nie gevra word nie. Die doel is om soveel moontlike groepe daar te kry.

Die doel van die vergadering is om die reëls en prosedures te bespreek waarvolgens 'n nuwe grondwet opgestel gaan word.

'n Eerste stap sal wees dat uit dié vergadering 'n permanente loodskomitee gekies word. Dit kan insluit verteenwoordigers van die NP, ANC, KP en Inkatha.

Die loodskomitee sal bygestaan word deur 'n permanente sekretariaat om gestalte te gee aan die onderhandelingsproses. Maar dié loodskomitee leen hom ook daartoe om 'n ander baie belangrike funksie te vervul. Dit bied die moontlikheid om die kern te vorm van 'n de facto interim-regering wat daaruit kan ontwikkel.

Op dié wyse word 'n baie belangrike potensiele struikelblok in die weg van ware onderhandelinge uit die weg geruim.

In die praktyk sal dit beteken dat die huidige NP-regering sal voortgaan met die taak om die daaglikse administrasie van die land te behartig. Maar as dit sou kom by delikate nuwe sake wat voortspuit uit die onderhandelingsproses, sal die regering van die dag nie op eie houtjie besluit oor fundamentele beginselsake neem nie.

Daardie sake sal eers aan die loodskomitee van leiers vir advies en

riglyne voorgelê word - voordat die regering van die dag die nodige stappe daarvoor neem.

Die loodskomitee sal ook 'n aantal komitees aanstel om 'n verskeidenheid van sake rakende die grondwet in diepte te ondersoek, en daarop sal politici, amptenare en deskundiges dien. Dié proses kan verskeie maande duur voordat daar aan die loodskomitee teruggerapporteer word. Dié komitees sal twee baie belangrike funksies vervul.

Ten eerste natuurlik sal dit in praktyk beteken dat die debat tussen politici en deskundiges oor die nuwe grondwet plaasvind. Dit is inderwaarheid waar die werklike en tydrovende proses van grondwet-skepping sal plaasvind.

Ten tweede bied dit die kompromis-oplossing om 'n moontlike impasse tussen die regering en die ANC oor die kwessie van die verkiesing vir 'n grondwetgewende vergadering, te oorkom. Die regering is blykbaar nie in beginsel teen so 'n verkiesing gekant nie.

Maar vanweë 'n verskeidenheid van redes, waaronder die regse verset, word so 'n verkiesing op dié stadium nie as haalbaar beskou nie.

Vanweë 'n verskeidenheid komitees wat later aan die loodskomitee hul verslag sal voorlê, kan dit dan as die beginpunt van die amptelike onderhandelinge vir 'n grondwet beskou word.

Want dan is die basiese werk reeds afgehandel en is die onderhandelinge nie blootgestel aan onnodige verkiesings-emosies nie.

Moordbendes gaan nog by ons spook

CHRISTELLE TERREBLANCHE

"DIE kultuur van geweld wat die bedrywigheid van moordbendes tot stand gebring het, kan net deur brutale eerlikheid, ook van die kant van die veiligheidstelsel, uit die weg geruim word", het professor Hugh Corder, hoogleraar in die Regte aan die Universiteit van Kaapstad dié week op 'n protesvergadering teen moordbendes gesê.

Corder het daarop gewys dat die verwysingsraamwerk van 'n kommissie "die koninklike prerogatief" van 'n staatshoof is.

Corder het dié standpunt ingeneem op 'n openbare vergadering van die Black Sash in Kaapstad met die tema: "Moordbendes: Die waarheid moet uit" gepraat. 'n Soortgelyke protesvergadering word eerskomende Woensdag in Johannesburg gehou.

Die vergadering is gereël om die aandag te vestig op die toenemende morele krisis waaronder Suid-Afrikane geplaas word om die bestaan van moordbendes met die idee van veranderende politieke strukture te versoen.

Ondanks verskeie protesaksies en oproepe regdeur die land vir die verruiming van die verwysingsraamwerk van die Harms-kommissie

om ook bedrywigheid in die buiteland te ondersoek, het min van die moordbendes se gewuldade nog werklik na die oppervlak gekom en word getuies in so 'n groot mate toegelaat om hulself te beskerm dat die indruk gewek word dat die kommissie die bedrywigheid van die Burgerlike Samewerkingsburo (BSB), eerder toesmeer as bloëlê.

Verskeie individue en instansies het ook herhaaldelik gevra dat die minister van Verdediging, generaal Magnus Malan, van sy pos onthef word.

"Dit is moeilik om te weet wat waarheid en geregtigheid van ons verwag binne die veranderinge wat in Suid-Afrika plaasvind", het André du Toit, hoogleraar in Politieke Wetenskap aan die Universiteit van Kaapstad gesê met verwysing na die morele verontwaardiging wat die bestaan van moordbendes binne die Suid-Afrikaanse samelewing ontken het.

Volgens Du Toit begin die buitelyne van 'n antwoord op die vraagstuk alreeds vorm aanneem in die debat oor amnestie. 'n Algemene amnestie is egter nie genoeg om inwoners te versoen nie.

"Die waarheid werk nasionale versoening in

die hand. As daar nie kennis sowel as erkenning kom nie, sal die verlede by ons bly spook in ons dapper Nuwe Suid-Afrika", het hy gesê.

Du Toit het gewys op die gevolgtrekkings wat in 1988 op 'n konferensie van die Aspen Instituut in Amerika gemaak is. Ontledings van burgeroorloë en politieke misdade in onder meer Spanje, Duitsland, Japan en Griekeland het volgens die afgevaardigdes getoon dat die verlede nie uitgewis kon word sonder dat die wandade daarin volledig ondersoek en aan die lig gebring is nie. "Daar is 'n verpligting op die gemeenskap om die feite vas te stel, selfs al geld versagtende omstandighede", het hy verduidelik.

Die Black Sash het op die vergadering die aandag daarop gevestig dat die dood van minstens 45 politieke aktiviste nog in geheimsinigheid gehul word.

Molly Lubowski, ma van Anton Lubowski, het by dieselfde vergadering gese: "Ons as sy ouers het alles in ons vermoë gedoen om hierdie kan wurms te ontbloop".

Lubowski, 'n Swapo-aktivis, is in September verlede jaar in Windhoek vermoord en Suid-Afrikaanse moordbendes word van aandeligheid verdink.

Sy sê hulle glo Lubowski se moord is in Suid-Afrika beplan, terwyl die land nog in Namibia aan bewind was en voel daarom dat die sluipmoord op hom en nie net dié aantyging dat hy 'n betaalde agent van MI was, ondersoek moet word nie.

"Regter Harms se mes is baie stomp om die been op te kloof en dit terwyl Staatspresident FW de Klerk hom op Gods woord beroep het toe hy met sy bewindsaanvaarding 'n pleidooi vir reg en geregtigheid gelewer het", het sy bygevoeg.

Laurie Nathan, voorsitter van die End Conscription Campaign, ECC, het aangevoer dat Suid-Afrikane so gewoon geraak het aan die geweld en ongeregtigheid dat hulle die kapasiteit vir woede verloor het.

"Dit is belangrik dat ons vereenselwig met die volle implikasies van die bestaan van moordbendes in ons gemeenskap...en ons vermoë om kwaad te word herontwikkel, sê Nathan.

* 'n Openbare versetvergadering teen die BSB en die Johannesburgse stadsraad se spioenasienetwerk word eerskomende Woensdag om 20:00 in die kerkzaal by St' Luke's Church in Orchards, Johannesburg gehou. Politici, teikens van die moordbendes en regsgeleerdes sal optree.

John G Kilroe, uitvoerende voorsitter,
Shell Suid-Afrika

DIE TOEKOMS IS IN ONS HANDE . . .

Ons staan op die drempel van een van die mees betekenisvolle periodes in ons geskiedenis.

Hierdie woorde kom uit my voorwoord tot Shell se Sakeverslag van 1988. Toe dit geskryf is, was mnr P W Botha nog Staatspresident; dr Nelson Mandela was nog in die tronk; die African National Congress en die meeste ander swart politieke partye was nog verban of ingeperk; duisende politieke aangehoudenes was in die tronk gestop. Maar ek het dit beklemtoon dat daar nog hoop is. Ek het by die Regering aangedring om die uitdaging te aanvaar en ons na 'n vreedsame oorgangspunt te lei voor dit te laat is. Die klimaat vir verandering was nooit wantore beteer nie.

Tog, ten spyte van my vertroue in die toekoms, het ek nooit kon droom dat sulke dramatiese veranderings binne een jaar sou plaasvind nie. Wanneer skoolkinders van die toekoms eendag in die geskiedenis van ons land onderrig word, sal Februarie 1990 langs ander belangrike datums soos 1652, 1820, 1838, 1910, 1955 en 1976 staan.

Staatspresident F W de Klerk moet bewonder word vir die moed wat hy aan die dag gelê het toe hy die eerste tree gegee het op die pad na vryheid vir al die mense van Suid-Afrika. Sinici mag skree "te min, te laat", maar sy optrede moet gesien word teen sy erfenis en agtergrond, die sterk teenkanting van baie wit kiesers, en die druk van sy eie mense.

Daar is diegene wat probeer afbreuk maak aan wat hy gedoen het, deur dit toe te skryf aan internasionale sensuur, 'n wankelende ekonomie en dreigende ontevredenheid in die swart gemeenskap. Hierdie is ongetwyfeld alles faktore wat sy besluitneming beïnvloed het. Ten spyte van sy motiewe, het hy egter die krag gehad om te doen wat hy geglo het is noodsaaklik. Hy het die Regering vierkantig in die onderhandelingsarena geplaas, en die deur ooggelaat vir alle aandeelhouders om by hom aan te sluit. Die steun van die internasionale gemeenskap vir vrede en geregtigheid in Suid-Afrika, is lofwaardig, maar die fokus het nou na binne die land self verskuif. Suid-Afrikaners moet die verantwoordelike vir hulle eie toekoms aanvaar, en die proses moet binne lands plaasvind.

Geen denkende mens vermag dat die weg wat ingeslaan is maklik is nie. Daar was reeds opdraendes, met baie koersafwykings en gevaarlike slaggate. Nie almal is onseil nie. Die belangrike feit is egter dat ons ons uiteindelik, na jare van stryd, na

martelaarskap en die onderdrukking van duisende, nou op daardie weg bevind. Die proses het begin.

Nalatenkap van apartheid

As ek na die jare vorentoe kyk, sien ek groot struikelblokke wat verwyder sal moet word, as Suid-Afrika werklik vry wil wees.

Die eerste hiervan is die nalatenkap van ongebreidelde rassisme en vooroordeel. Die gebrek aan geloof en vertroue in ons medemens is teenwoordig in alle lae van die Suid-Afrikaanse samelewing. Diegene in leierskapsposisies het laat blyk dat hulle gewillig is om die skeidslyne oor te steek. Hulle is bereid om te vertrou, en so gee hulle uitdrukking aan hul hoop. Ek is egter bekommerd oor die gewone burger.

Wit Suid-Afrikaners is bang. Hulle sien 'n ernstige bedreiging van hulle bevoorregte posisies wanneer hulle praatjies hoor van nasionalisering, die herverdeling van rykdom, en meerderheidsregering. Vrees is 'n negatiewe emosie wat aanleiding gee tot negatiewe reaksies. Baie van diegene wat aanvanklik redelik gematig was, deins nou terug en erval weer in hul tydsvorderde vooroordele. Heelwat hiervan word veroorsaak deur die meedoënlose propaganda, waaraan hulle vir soveel dekades blootgestel is.

Swart leiers, swart politieke partye, swart vakbondfederasies is aan hulle voorgehou as sou dit alles wat boos is, beliggaam; geweldadige terroriste, met net een doelwit - verwoesting. Ons is gevoer op 'n dieër van vals inligting, verdraaiings en heftige, misleidende kritiek, en omdat daar geen vrye meningsuiting was nie, as gevolg van verbannings en drakoniese veiligheidswetgewing, kon hierdie sake nooit toepaslik aangespreek word nie. Dit is dus geen wonder nie dat sommige Suid-Afrikaners met afsku en wantroue reageer wanneer hulle sien hoe die "vyande" van gister nou in die kudde verwelkom word.

Vir geslachte lank is wit kinders in hulle vroegste skooljare reeds geleer dat hulle meerderwaardig is; dat hulle regte het waarvoor hulle voorvaders geveg het; dat hulle God se uitverkose volk is. Praatjies oor "swart gevaar" is nie vir hulle vreemd nie. Nou kom dieselfde mense, wat hulle koersagtig gewaarsku het teen die swart bedreiging, en sê hulle moet met swartmense saamleef, hulle as gelykes behandel en hulle selfs respekteer. Nee - eeue van diepgewortelde vooroordeel kan nie oornag uitgewis word nie.

Vrees steek kopuit, en daarmee saam kom verset teen verandering, en

ontstaan daar nuwe en selfs meer skrikwekkende groeperings van militante reaksionêre. Hoe hartseer, dat dit is wat ons vir onself geskep het.

Ook swart Suid-Afrikaners het nie apartheid se erfing van verdelende taktiek vrygespring nie. Die beleid van "verdeel en heers" was baie suksesvol. Stam-, etniese-en talle ander verdelings is met doelbewuste en hardnekkige vasberadenheid aangemoedig. Hoe kan 'n mens jou verbasing uitspreek as duisende mense in ongeëwenaarde geweld, aan die hand van hul eie broeders sterf? Die beleidsrigtings van apartheid is, in geen geringe mate nie, verantwoordelik vir die huidige chaos. As natuurlike leierskap onderdruk word, 'as kunsmatige groeperinge aangewaker en afgedwing word, is magstryde onafwendbaar.

Voorts is dit onomstootlik waar dat geweld verdere geweld voortbring. Geweld is nie net liggaamlik nie, hoewel daar meer as genoeg daarvan is. Swartmense moet vir meer as drie eeue lank met die geweld van onderdrukking, onhoudbare ongeregtigheid en die lelike las van diskriminasie saamleef. Die versoeking moet groot wees om hulle met verbittering en ooreenstemmende geweld te wreke. As dit egter moet gebeur, sal die nuwe orde wat ons nastreef, nie veel meer wees as net 'n duplikaat van die oue nie.

Dit is, derhalwe, vir baie 'n verwarrende, ontstellende, vreesaanjaende en ongemaklike tyd waarin ons nou leef. Die stryd om ons ongelukkige erfenis uit te wis - 'n erfenis wat ons skreiend aanguur uit elke swart woonbuurt en elke tuislandkrot - kan net plaasvind deur 'n proses van ingrypende interne verandering. Hoop vir die toekoms is in elkeen van ons gesetel. Almal van ons - elke man, vrou en kind - moet onself van binne suiwer van wantroue, haat, vooroordeel en vrees. Ons kan nie net na ons leiers kyk vir oplossings nie. As individue moet ons leer om mekaar te glo en te vertrou.

Die Onderwyskrisis

Dit is 'n growwe onderskatting van die situasie om te sê dat daar 'n onderwyskrisis in Suid-Afrika is. Swart onderwys is 'n somber realiteit. Ernstige probleme, soos onvoldoende befondsing, klaskamertekorte, verdringing, die gebrek aan opgeleide onderwysers en triestige lewensomstandighede, het alles bygedra tot 'n toedrag van sake wat nie geduld kan word - en inderwaarheid nie meer geduld word nie.

Vyftig persent van die land se bevolking is onder die ouderdom van sestien jaar. Hierdie syfer skets die omvang van die probleem. Vir elke Rand wat aan die onderwys van 'n swart kind bestee word, word R4 aan 'n wit kind bestee. Wit klaskamers is halfvol; skoolgeboue staan leeg, terwyl swart kinders mekaar by die honderde verdring in koue, lekkende en misrabele strukture. En swart studente is terdeë bewus van hierdie feite.

Swart onderwysers word te laag besoldig. Hulle word onderwerp aan wanadministrasie en gee uiting aan hulle griewe deur stakings en werkstilstande. Die sweer van ongelukheid in die onderwys het in Junie 1976 oorgebars, en sedertdien was daar selde weer vrede in die skole. Onderwysers word gesien as strooioppe van die Regering, wat geen respek waardig is nie, en gesag het heeltemal in duie gestort. Skoolboikotte is eerder die norm as die uitsondering. Daar word bereken dat, op enige gegewe skooldag, sowat 200 000 kinders oor die hele land klasse boikot. Skoliere van vandag sien blankes uitsluitlik in die rol van die onderdrukker, as gevolg van polisie-manne wat die skoolterrein binnedring om "wet en orde" te handhaaf, of om studenteprotes te onderdruk. Ons kinders is kwaad en diep gekwes. Dat hulle die oproepe van leiers ignoreer om terug te gaan skool toe; om 'n einde te maak aan boikotte, en om hulle potensiaal deur onderwys te ontwikkel, is verstaanbaar. Hierdie kinders het geduld verloor. Hulle eis onmiddellike aksie.

Daar is min begrip vir die onderhandelingsproses. Toe hul leiers aan hulle terugbesorg, en die verbod op politieke partye opgehef is, het verwagtings hoog geloop. Na dr Mandela se vrylating het Soweto nie geslaap nie - daar was 'n gejubel dwarsoor die nag. Daar is weer, soos in die middel van die 1980's, geglo dat bevryding net om die draai lê. Intussen het die maande verbygegaan en hulle kon geen merkbare vordering sien nie. Die "gesprekke oor gesprekke" het nie vir hulle enige werklike betekenis nie. Dit het geen uitwerking op hulle materiële bestaan nie. Wat hulle betref, is hulle steeds in stryd gewikkel; in hulle stryd vir vryheid.

Ek sidder as ek wonder of ons alle beheer oor ons jeug verloor het. Die vooruitsig is skrikwekkend. Dit is selfs meer ontstellend in die lig van hulle verwagtings. Dit is duidelik dat die grootste meerderheid van hierdie 50% van die bevolking heeltemal onrealistiese verwagtings het ten opsigte van geregtigheid onder ons toekomstige

regering. Daar word in die algemeen geglo dat hulle verseker sal wees van werk, 'n hoë inkomste, behuising en 'n uitmuntende opvoeding. Die ekonomiese realiteit van die situasie ontgaan hulle. Wat ookal die ekonomiese stelsel wat tevoorskyn kom - die land kan eenvoudig nie die groeioekers behaal, en die inkomste genereer om aan hierdie verwagtings te voldoen nie. As 'n mens in gedagte hou dat ons bykans twee geslachte in die wêreld gebring het waarvan die meerderheid funksioneel ongeletterd is, dan lyk die probleem nog ernstiger. Hoe gaan ons hierdie massa ongeskoolde werkers akkomodeer? Selfs met die mees optimistiese scenario, kan ons nie verwag om voldoende nuwe werksgeleenthede te skep nie.

Ons het 'n probleem. Die regering van die toekoms het 'n probleem: H G Wells het gesê die menslike geskiedenis "is meer 'n resies tussen opvoeding en katastrofe." Ons ervaar die waarheid van hierdie woorde. Onderwys sal 'n prioriteit van die regering moet word, nou en in die toekoms; van die privaat sektor en van alle Suid-Afrikaners. Dit is ons Achilleshiel.

By Shell is ons vir jare reeds intens bewus hiervan. Ons het gereageer deur pogings om die sosio-politieke krisis aan te spreek, en terselfdertyd bronne vir onderwysvoorsieningsprogramme beskikbaar te maak. Hierdie programme is op die onderwys gerig, en op die opleiding van onderwysers ten einde die grootste vermenigvuldigings-effek te bereik. Konserwatief bereken, het ons op hierdie wyse meer as 1,3 miljoen skoliere in 1989 bereik.

Formele onderwys is egter nie genoeg nie. Ons sal verder moet kyk, na onderwys wat die onmoontlike verwagtings sal temper. Studente moet gehelp word om basiese ekonomiese beginsels beter te verstaan, en dit moet as 'n saak van dringende gedoen word. Ek probeer nie hiermee te kenne gee dat ons moet poog om die deugde van 'n vrye markstelsel teenoor sosialisme, of 'n gedesentraliseerde ekonomie teenoor 'n sentraal-beheerde ekonomie, te stel nie. In die nuwe tydperk sal die logistiek van die befondsing van massiewe sosiale projekte problematies wees, wat ookal die stelsel wat na vore kom. Ek glo egter dat dit belangrik is om 'n onderskeid te tref tussen die skep van rykdom en die verspreiding van rykdom. Die beste strategie vir die skep van rykdom mag wel kapitalisme wees. Die verspreiding van rykdom, aan die anderkant, vereis dalk 'n ander taktiek. Hierdie is ooglopend belangrike onderhande-

lingskwessies.

Daar is ook 'n behoefte aan opvoeding ten opsigte van die onderhandelingsproses. Daar moet verstaan word - en dit geld vir wit en swart - dat beleidsrigtings wat voorheen aangehang is, nie in klip gegiet is nie. Dr Mandela het dit uitdruklik gesê; President de Klerk het dit keer op keer gesê. Tog is daar steeds diegene wat elke beweging, elke toegewing, as 'n teken van swaakheid sien.

Elkeen van ons het 'n opvoedingsverantwoordelike ten opsigte van hierdie twee sleutelkwessies. Dit is net so noodsaaklik vir swart leiers, as vir blankes. Mōre se regering kan nie slaag indien dit beskou sou word as 'n regering wat nie kan "lewer" nie. Die gevolg daarvan sal anargie wees.

Die Mag van Een

Dit is 'n somber prentjie wat ek geskilder het - en met reg. Ek was onlangs baie aangedaan toe ek 'n gedig lees wat 'n naamlose jong meisie in aanhouding geskryf het. Die titel van die gedig is "Cries of Freedom", en een versreël het my bygebly.

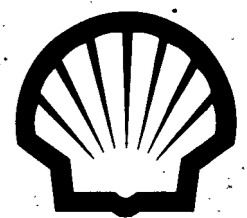
*Shh! Listen!
Cries of freedom
Cries that will soon come to an end
If cries do not come to an end
Africa has to speak of more death.*

Ons kan nie nog dood bekostig nie. Ons het genoeg daarvan gehad. Ons geskiedenis is vol wrakstukke wat geskep is deur haat, vooroordeel en geweld.

Tog glo ek in ons toekoms. Ek is steeds vol hoop. My hoop is gesetel in die geloof dat daar genoeg Suid-Afrikaners is wat vrede, geregtigheid, demokrasie en vryheid vir ons land wil hê. Ek wil weer benadruk wat ek vroër gesê het - die oplossing lê by onself as individue. As ons die dag geleer het om te vertrou, verdraagsaam te wees, te glo en vyandskap met liefde te vervang, dan het ons die Mag van Een. En dit is die gekombineerde mag van daardie Ene wat die grondslag sal vorm van 'n groot en verenigde nasie van vergenoegde mense.

J G Kilroe

J G KILROE
UITVOERENDE VOORSITTER

Herdruk uit die Voorsitter se Voorwoord tot Shell Suid-Afrika se Sakeverslag vir 1989. Engelse kopieë van die verslag is verkrygbaar van Shell se Afdeling Openbare Betrekkings, Posbus 2231, Kaapstad 8000.

DIE WEEK

Wêreld:

Bakleiere oor natuur

Drie Franse vistreilers raak aan die Spaanse kus met Greenpeace-aktiviste in 'n bakleiere betrokke nadat dié organisasie se skip, Sirius, vlotte met duikers aan boord na die Franse skepe gestuur het. Dié aksie is deel van Greenpeace se veldtog teen sleepnet-visvang. Volgens Concarneau Visserye het dié optrede tot 'n bakleiere gelei waarin die organisasie se nette "beskadig" is. Greenpeace Frankryk sê hulle wou "net die visse in die nette meet en verfilm".

Vervolgings na moord

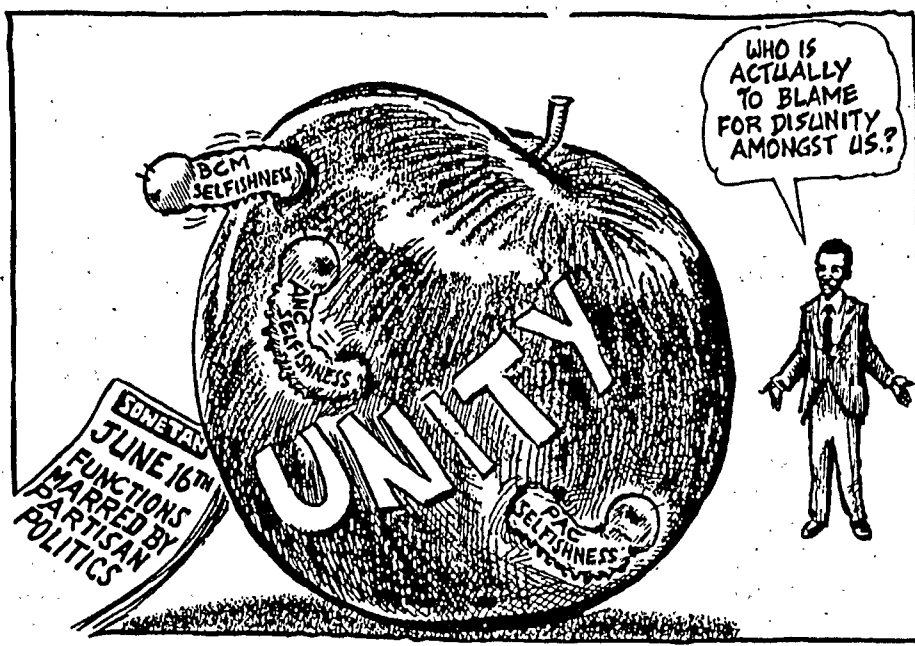
Die voormalige goewerneur van Shaba in Zaïre, Koyagiolo Ngabe te Gerangbo, en tien plaaslike senior amptenare, gaan vervolgt word vir die massa-moord op studente by die Lumbumbashi Universiteit op 11 Mei vanjaar. Die studente is na 'n "bos-verhoor" doodgemaak.

Charlie gesloop

Checkpoint Charlie, die beroemde deurgang in die Berlyne Muur, word vandag op seremoniële wyse gesloop voordat die tweede ronde van die "two-plus-four"-gesprek tussen die ministers van buitelandse sake van die drie Navo-magte en die twee Duitslande begin. Die rooi, wit en blou waghut sal aan 'n museum geskenk word.

Held aan't sterf

Die Sowjet helikopter-vlieënier wat vier jaar gelede oor die Chernobyl kernreaktor gevlieg het in 'n poging om die vlamme van 'n "melt-down" te blus, is sterwend as gevolg van siektes wat deur radiasie veroorsaak is. Anatoly Grishchenko het leukemia ontwikkel na die radiasieblootstelling in April 1986. Die Sowjet-Unie het hom, en andere, as helde vereer vir hul deelname aan pogings om die ramp te beveg. Grishchenko is tans in die Fred Hutchinson Cancer Research Centre waar hy vir long-infeksie behandel word.

The Sowetan

militêre honde wat aan dieselfde chemiese besproeiing as soldate in Viëtnam blootgestel is, twee keer soveel gewasse op hul testikels ontwikkel het as honde wat net in Amerika diens gelewer het. Die studiegroep sê die teenwoordigheid van kanker in die honde dui daarop dat veterane van die Vietnamees oorlog ook 'n groter risiko loop om kanker in die testikels te ontwikkel.

Kondome by hawens

Alle soldate wat by Maleisiese hawens aan wal stap moet kondome ontvang. Dit word gedoen ingevolge regeringswette om die verspreiding van Aids te beveg. Die adjunk-minister van gesondheid in die land sê alle kapteins en dokters moet verseker dat hul personeel kondome ontvang voordat hulle aan wal kan stap.

Sokker 'n ramp

Italiaanse hotel-eienaars beskryf die Wêreld-beker sokkerreeks as 'n ramp vir hul bedryf. Die voorsitter van die Hotel-eienaarsvereniging, Giovanni Colombo, sê besprekingsyfers is die helfte van wat hulle verwag het. "Dit is rampspoedig," sê Colombo. Die verbod op drankverkope, wat in werking gestel is om

gens'n polisie-offisier was James Pough "gelaai vir oorlog."

Mikhail kan nie bedank

Die Sowjet-president, Mikhail Gorbatsjof, kan nie nou die leierskap van die Kommuniste Party opsê nie, sê Yuri Prokofief nadat Gorbatsjof aangedui het dat hy die leierskap van die party mag opgee as gevolg van kritiek wat teen hom uitgespreek is. Prokofief, die leier van die Moskouse Kommuniste Party, sê hy glo dat twee leiers, een aan die hoof van die Kommuniste Party, en 'n ander as president van die land, "negatiewe gevolge kan hê."

Suid-Afrika:

Regse steun vir Piet

Regsgesinde leiers spreek sterk ondersteuning uit vir die voortvluggende Piet "Skiet" Rudolph nadat daar 'n R50 000 beloning vir sy inhegtenisname uitgelooft is. Rudolph is van April af voortvluggend nadat hy verantwoordelikheid aanvaar het vir wapendiefstal uit die Suid-Afrikaanse Lugmag. Hy het vroeër dié week in video-bandopnames gedreig dat hy 'n revolusie beplan.

Paaie verswak

Ekonomiese en demografiese magte kan 'n veroudering in die padstelsel van die land teweeg bring. Die voorsitter van die AA, DG Paxton, sê meer geld sal op behuising, opvoeding en werkgeleenthede spandeer word, wat die konstruksie en onderhoud van paaie sal benadeel.

Oukasie-onderzoek

Die United Democratic Front kondig aan dat Regslui vir Menseregte binnekort 'n onafhanklike ondersoek onder leiding van Brian Curran sal loods om die oorsake van politieke geweld en gemeenskapskonflik in Oukasie, naby Brits, vas te stel. Die ondersoek word geloods ná die dood van drie mense in dié township, een van hulle in "verdagte omstandighede".

Joernaliste loop deur

Die teistering van Suid-Afrikaanse joernaliste het in Mei gestyg. Die Vereniging vir Demokratiese Joernaliste sê die polisie het in Welkom op joernaliste geskiet en 'n groep mense het die motor van joernaliste omgegooi omdat hulle gedink het die joernaliste is deel van die polisie. Joernaliste is ook deur ver-regses geïntimideer.

Eenheid sonder vrees

Cheryl Carolus, 'n lid van die ANC se uitvoerende komitee in Wes-Kaapland doen 'n beroep

op eenheid tussen onderwysers. Carolus moedig onderwysers by die jaarlikse kongres van die Cape Teachers Professional Association aan om nie die toekoms te vrees nie en om 'n "demokratiese" organisasie te bou.

ANC by Harms

Die ANC word vir die eerste keer sedert hy dertig jaar gelede onwettig verklaar is, deur 'n lid van die regslui by 'n juridiese verhoor verteenwoordig. McCaps Motimela verteenwoordig dié organisasie by die Harms-kommissie se ondersoek van moordbendes. Sy aanstelling volg op die aankondiging dat maj-genl Herman Stadler oor die ANC se betrokkenheid by geweld gaan getuig.

Leierskap in kollig

Die parlementêre koccus van die Demokratiese Party mag besluit om 'n federale kongres uit te roep om die leierskap-vraagstuk te bespreek. Dié vergadering, die laaste van die 1990 parlementêre sessie, sal oor die groeiende ontvredenheid oor die party se troika-leierskap handel. Dié toedrag van sake word genoem as rede vir die party se swak vertoning in die Umlazi-tussenverkiesing.

NID was bewus

Suid-Afrika se Nasionale Intelligensiediens was "ten volle" bewus van die beplanning van die mislukte staatsgreep in Ciskei verlede jaar. Dié stelling is gemaak tydens 'n verhoor om borgtog in die Randse Hooggeregshof waar Rainer Moringer en Ulrich Leitich verskyn op aanklagte van bedrog. Moringer, die voormalige hoof van Ciskei Air Transport Investment Corporation en uitvoerende direkteur van Ciskei Aircraft Industries, sê hy het NID in kennis gestel van Charles Sebe se planne om sy broer, Lennox Sebe, se regering omver te werp.

Stryd duur voort

Umkhonto we Sizwe se hoof van stafpersoneel, Chris Hani, sê die gewapende stryd gaan voort, alhoewel die ANC 'n bydrae wil maak tot die klimaat vir 'n vreedsame skikking in Suid-Afrika. "Ons gewapende aksies moet die bestaande politieke klimaat in ag neem," het Hani gesê by sy aankoms in Suid-Afrika ná meer as 20 jaar in die buiteland.

Wet nou weg

Die Wet op die Aanwysing van Openbare Geriewe, 'n hoeksteen van rasse-segregasie vir 37 jaar, word deur 'n oorweldigende meerderheid deur al drie huise in die parlement geskrap. Volgens die Wetsontwerp teen die Diskriminerende Wetgewing met Betrekking op Openbare Geriewe, kan niemand nou verbied word om openbare geriewe te gebruik nie. Staatspresident De Klerk sê die Wet op Groepsgebiede en die Wet op Grondbesit is volgende aan die beurt om afgeskaf te word.

Afvallige word beskerm

Nicholas Dyasop, die ANC-afvallige wat verlede week gesien het hoe sy makker in Umtata in Transkei doodgeskiet word, kan waarskynlik die mense wat dié daad gepleeg het, uitken. Die afvallige word nou onder die beskerming van die Suid-Afrikaanse veiligheidspolisie aangehou. Dyasop beweer dat hy enkele dae aan die vlug was voordat hy toevlug tot Suid-Afrika gekry het.

Durban wil óóp wees

Die Durbanse stadsraad sê hy gaan die regering spreek oor die moontlikheid om die hele stad as 'n vryvestigingsgebied te verklaar as deel van planne om die Wet op Groepsgebiede af te skaf.

*Alle berigte deur AFP en Sapa

Bok in die Akron Beacon Journal

Werkers vrygelaat

Twee Rooikruis-werkers, Brigitte Kehrler en Thierry Tribolet, word vrygelaat nadat hulle op 1 Junie in Mosambiek deur 'n rebellegroep gevange geneem is en aangehou is. Hulle was by 'n Rooikruis-eenheid op Quelimane werksaam.

Groter risiko

'n Studie wat dié week afgehandel is, bevind dat

straatboewery te bekamp, het volgens hulle ook tot die ramp bygedra.

Agt moes betaal

'n Man skiet in Jacksonville, Florida, agt mense dood voordat hy selfmoord gepleeg nadat 'n maatskappy sy motor teruggeneem het. Vyf mense - een met agt skietwonde - is in 'n kritieke toestand in die hospitaal ná die aanslag op General Motors Acceptance Corporation. Vol-

Sparks laat die Boere les opsê

THE MIND OF SOUTH AFRICA

Deur Allister Sparks
Heinemann: R69,99 (hardeband)

FANIE OLIVIER

GESKIEDENIS is daar om verwing te word, is daar by geleentheid al gesê. Suid-Afrikaanse geskiedskrywing is daar geen uitsondering op nie, want die ideologiese greep wat veertig jaar se apartheidsheerskappy uitgeoef het, het ook neerslag gevind in wat dan *amptelike* geskiedenis hier by ons is.

Maar nie net die verlede is in hierdie waas gehul nie. Jare lank het sensuur, direk en indirek, ook die alledaagse werklikhede skeef voorgestel. Die Afrikaanse pers het hier ook groot skuld aan - dis een van die redes hoekom ons vandag met 'n wit gemeenskap sit wat totaal onvoorbereid is op wat sommer so gemaklik die "nuwe Suid-Afrika" genoem word.

In daardie tydperk van "amptelike" waarhede en die "verderflike Engelse pers" was die Rand Daily Mail een van die "euwels" in die wit Suid-Afrikaanse gemeenskap. Sy redakteur, Allister Sparks, was nou wel nie regtig een nie,

maar in die oë van die volk was hy so na aan 'n handlangster van die kommunisme en die duivel as wat jy kan kry.

Die dood van die Rand Daily Mail was 'n oorwinning vir sensuur in sy omvattendste vorm. Juis daarom is dit pikant dat daar, op die voorraand van die geboorte van The Daily Mail, 'n nuwe boek van Allister Sparks oor Suid-Afrika verskyn: "The Mind of South Africa".

Die herinterpretasie van ons geskiedenis en toekomstscenario's is natuurlik hoogmode en mens kan moeilik bybly net met die titels. As uitgangspunt vir die verstaan van die ingewikkelde proses van geskiedenis vertolk, is F.A. van Jaarsveld se "Omstredende Suid-Afrikaanse verlede - Geskiedenis, ideologie en die historiese skuldvraagstuk" 'n onderskatte publikasie, want hierdie studie help 'n mens om te verstaan hoekom daar nuwe geskiedenis verskyn.

"Standaardtekste" soos Trehwella Cameron se "Nuwe geskiedenis van Suid-Afrika in woord en beeld", T.H.R. Davenport se "South Africa - A Modern History" en Reader's Digest se "Illustrated History of South Africa - The Real Story" verskil van vorige en ook van mekaar. Waarin en hoekom moet 'n mens vir jouself kan uitmaak.

"The Mind of South Africa" is nie sommer 'n hierjy-boekie nie. Dit is meer as 400 bladsye lank, kompak gedruk, en probeer daardie *hoekom* dinge in Suid-Afrika gebeur het, verduidelik. Die boek gaan maak sy draaie nog lank voor witmense van die Kaap geweet het, en eindig in sy vyftiende hoofstuk, 'The Transition', met gebeure teen die einde van 1989.

Uiteraard het die hele dinamiek van ons politiek na 2 Februarie ook hierdie boek ingehaël, maar ek is nogtans beïndruk deur die wyse waarop mnr. Sparks bygehou het. As gevolg daarvan is daar nie te veel wat 'n gevoel van verjaring laat nie. Waar hy egter in sy laaste hoofstuk, 'The Transition', begin profeet speel, begin hy sleg in slaggate trap. Maar wie het nou kon dink dat die scenario so vinnig sou verander oor die laaste vier maande.

Die eerste vyf hoofstukke van "The Mind of South Africa" dek die periode tot in die 1930's. Hieruit is dit duidelik dat die skrywer sy aandag veral gaan toespits op die laaste sestig jaar. Die res is net voorspel.

Sparks se geskiedenis ken eintlik net twee spelers: die verskillende swart gemeenskappe (waaronder die Khoi en San) ingereken word, en die Hollanders-Afrikaners.

Die Engelse? "Like the straight man in the comedy turn, they were the foil, never the star - but without them there could be no show."

Reeds van vroeg af is dit duidelik dat die gedagtes van Allister Sparks gerig word deur twee groot voorveronderstellings. Die een is dat die tradisionele inwoners van Suid-Afrika 'n idilliese en harmonieuse bestaan gevoer het totdat die setlaars uit Europa hier aangeland het: die "edel barbaar" wat Jean-Jacques Rousseau ook 'n tyd gelede aan die wêreld voorgestel het. Dis ooreenvoering van die ergste graad, 'n tipe "affirmative action" waarmee die skewe voorstellings waarop ons dekades lank gevoed is, reggestel wil word deur na die ander kant toe te trek.

Allister Sparks

Die tweede voorveronderstelling ten grondslag van "The Mind of South Africa" is dat die Hollanders en hulle nasate wat die binneland ingetrek het, onbeskaafde, lui en agterlike mense was: "a people who became, surely, the simplest and most backward fragment of Western civilization in modern times (...) a semiliterate peasantry with the social status of a landed gentry," gekenmerk deur hulle "antipathy to physical toil."

Nou-ja, boeties: agterlik, ongeletterd en lui. Teen hierdie agtergrond sal selfs dokter Marius Hugo dit nie kon maak nie.

So erg is dit darem nie deurentyd nie, hoewel daar kort-kort 'n stukkie van die skrywer se onderok uithang. Dis byvoorbeeld darem gewoon onsin om te beweer dat daar by Afrikaners "an abiding hostility" teenoor die Jode is, iets wat ter sprake kom in die hoofstuk oor die verstedeliking in die twintiger- en dertigerjare.

Die verhouding tussen die Afrikaners en die Jode is veel ingewikkelder as hierdie eenvoudige voorstelling, veral ookas mens onthou hoe die apartheidsideoloë parallelle gevind het in die Joodse ervaring en strewes.

Ek moet sê dat mnr. Sparks se betoog rondom die verstedeliking van die Afrikaner knap geskryf is. Hy gee 'n besonder simpatieke voorstelling van hierdie tydperk en die gevolge daarvan.

Vir Afrikaanssprekende wittes wat vandag in die stede woon asof hulle nooit in hulle geskiedenis iewers anders was nie, is hierdie hoofstuk oor "The Great Trek Inward" belangrik. "The impact on the collective Afrikaner mind is impossible to exaggerate," meen die skrywer.

En waar ons nou afskeid neem van apartheid, is dit miskien ook goed dat die voedingsbodem daarvoor weer onder mense se aandag gebring word.

Net soos Allister Sparks sy lesers ook vroeër gedwing het om weer bestek op te neem van die wyse waarop die vrystelling van slawe geskied het. Toe reeds, meen hy, is 'n tradisie gevestig "of institutionalized coercion and physical violence that has survived long after the aboli-

tion of slavery itself and, though changed and modernised, is still the core feature of today's apartheid economy."

Soos mens kan verwag word daar deeglik gekyk na die opkoms van die ANC en die latere swart versetbewegings, terwyl 'n boeiende hoofstuk afgestaan word aan die rol van die kerke en die teologie in die stryd rondom apartheid die laaste twintig jaar.

In hoofstuk 11, 'Of Violence and Restraint', skets die skrywer die dilemmas waarin swart politici en aktiviste hulle gevind het in die tydperk na die aanvaarding van die Freedom Charter. Hy skram nie weg om sekere vrae oor die uitoefening van opsies in hierdie verband te vra nie.

Dit is hier verfrissend om 'n studie raak te loop waarin daar met 'n bietjie meer simpatie na die rol van die Inkatha-leier, Mangosuthu Buthezi, gekyk word. Tog kry 'n mens dikwels die gevoel dat dinge te maklik gebeur in die deurvoer van die skrywer se hipoteses. Miskien is een van die moeilikhede wat mens met hierdie boek het, die gevoel dat daar in die eerste plek hier 'n joernalis aan die woord is. Gewoond aan die onkritiese ruimte wat die koerantwêreld bied, word daar ook hier maklik met breë veralgemenings gewerk.

Dit beteken natuurlik nie dat die werk wesenlik oppervlakkig is nie. Allermins. Mnr. Sparks het kennelik wyd en indringend gelees en sy omvattende boekelys word deeglik verdiskonteer.

So kan mens maar gerus gaan lees wat hy sê oor die geskiedenis rondom die opkoms van Afrikaans. Al die mites wat vir jare deur ons taalboeke voorgedra is oor "wit" en "Kaapse" Afrikaans word knap ontmasker.

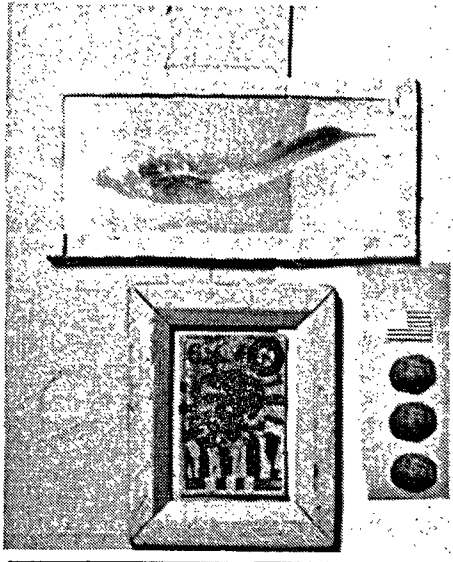
Alhoewel "The Mind of South Africa" maklik lees, is dit 'n boek wat wit Suid-Afrikaners ongemaklik gaan laat rondskuif. Daar is, soos oor Afrikaans, te veel dele van ons geskiedenis wat aan ons voorgehou is in die verlede as die waarheid, terwyl dit juis nie so is nie.

As die boek ons daarin gaan help - om ons verwronge verlede beter te verstaan - is die publikasie daarvan dubbel en dwars die moeite werd.

Maar ek het 'n vermoede dat mnr. Sparks se boek eintlik op 'n buitelandse mark gerig is, en dat dit teen die buitensporige prys (ja: ook die Rubicon en die wisselkoers kom deeglik ter sprake ...) in ieder geval glad nie by die mense gaan uitkom oor wie dit eintlik wil vertel nie.

Fanie Olivier doseer Afrikaans aan die Venda-universiteit, is 'n vryskutjoernalis en die digter van onder meer "om alleen te reis".

Gee dié boek vir jou broer

WHALE MUSIC

Deur Paul Quarrington
Secker & Warburg: R52,95 (hardeband)

HAZEL WOODWARD

DIE hooffiguur in die boek is iemand soos jou broer - wel, soos my broer: so oor die dertig, vetterig met 'n eienaardige sin vir humor en geen idee hoe om met vroue te werk nie.

Maar daarby is die hooffiguur 'n man wat nie by sy voordeur sal uitstap nie. Hy't geen korttermyn geheue nie. Hy eet ou jelly dough-nuts en skryf musiek vir walvisse. Soos hy self sê, dit is nie sy skuld walvisse het nie geld nie.

Sy naam is Desmond Howell, een van die gewese Howl Brothers, kastig so beroemd soos die Beatles in Amerika. Stadigaan kom hy tot die aanvaarding van sy broer se dood/selfmoord terwyl hy sy magnum opus skryf.

Paul Quarrington (die skrywer) gee skreeusnaakse buitensporige beskrywings. Van Elvis, byvoorbeeld: "he rotated his loins in huge, hormone-infested circles."

Vir my is die boek bietjie soos om met my broer te gesels: vol grappies en vol nonsens.

Quarrington het 'n verfrissende manier om vroue te aanskou asof hulle wesenjies van 'n ander planeet is, soos byvoorbeeld wanneer Desmond se vrou oorbelle aansit: "(Its) one of life's mysteries to me, why the putting on of earrings necessitates this roaming nudist behaviour." (Die groepie wat by Desmond opdaag, glo hy IS 'n wesenjie van 'n ander planeet).

Die dialoog is plek-plek swak, maar oor die algemeen, sou ek sê: Koop die boek. Gee dit vir jou broer.

Onafhanklike boeke

PHAMBILI Books. Dit is wat twee ondernemende Johannesburgers, Stefan Maré en Jean Knoppersen, hul nuwe onafhanklike boekwinkel noem. Die winkel open 2 Julie in Pleinstraat. Phambili is die Zoeloe vir "vorentoe" en vooruit wil hulle wel, veral met politieke boeke - selfs uit Rusland, China en Kuba. Want hulle wil onder meer die plaaslike politieke debat stimuleer, sê Maré.

Maar hulle gaan nie net politieke boeke aanhou nie, ook 'n groot afdeling kinderboeke, literêre teorie en Afrika-boeke. En dan gaan hulle 'n goeie bestellingsdiens hê waar kopers nie maande lank hoef te wag vir publikasies uit die buiteland nie, verseker Maré.

Die interessantste klink egter die stroom Sowjet-publikasies wat Phambili via Zimbabwe gaan inkry, en teen billike pryse.

Jage Jander gaan die winkel bestuur.

- KP

BOEKE VIR VANDAG

PHAMBILI BOOKS cc

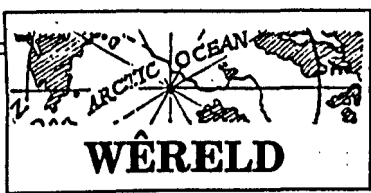
- *Onafhanklik
- *Progressief
- *Nuut

Boeke vir:

- *Kinders
- *Vrydenkers
- *Vakbondlede
- *Almal wat 'n keuse wil hê

Opening: 2 Julie 1990

Pleinstraat 22, Johannesburg
(Tussen Rissik en Joubert)
Posbus 34521, Jeppesfontein, 2043

Vordering met een Duitsland

CHRISTOPHER BOIAN

BERLYN - Hoëvlak-samesprekings oor Duitse vereniging word vandag hier hervat. Die diplomatieke energie sal gefokus word op die gerusstelling van die Sowjet-Unie se veiligheidsvrese en die versekering dat 'n verenigde Duitsland volle lidmaatskap van Navo sal kry.

Westerse amptenare waarsku teen verwagtinge dat enige formidabele deurbraak gemaak sal word in die tweede ronde van die "twee-plusvier" samesprekings oor die uiterlike aspekte van die vereniging van die twee Duitslande.

'n Britse diplomaat het vroeër dié week gestuier dat die jongste gesprek wat die ministers van buitelandse sake van die vier oorwinnaars in die Tweede Wêreldoorlog en die twee Duitslande sal voer, 'n soort konsensus oor 'n finale ooreenkoms van die toekomstige politieke en militêre status van Duitsland kan oplewer.

"Die Sowjet-idees oor baie van hierdie aangeleenthede is nog besig om vorm aan te neem," sê 'n senior Westerse amptenaar wat nie sy naam genoem wil hê nie. "Ons moet probeer om verstaanbare bekommernisse van die Sowjet-Unie oor Duitsland se posisie in Navo tegemoet te kom."

Die jongste samesprekings vind plaas te midde van intense diplomatieke manevures in die hoofstede van die Weste en in Moskou. Dit volg ook op pres Mikhail Gorbatsjof se skuif van die volstreekte weiering van volle Navo-lidmaatskap vir 'n verenigde Duitsland na die voorstel dat 'n verenigde Duitsland 'n meegaande lid van beide die Atlantiese- en die Warskou-verdragte kan wees. Aan die ander kant het die leiers van Engeland, Frankryk, Wes-Duitsland, Amerika en Oos-Duitsland dit duidelik gemaak dat die verenigde land ten volle moet deelneem aan Navo se politieke en militêre strukture.

Terselfdertyd is die Westerse moondhede angstig om hul voornemens duidelik te stel en om die leierskap in Moskou (wat steeds bittere herinneringe hou van die skade wat Duitsland hom in die Tweede Wêreldoorlog toegedien het) te verseker dat 'n verenigde Duitsland geen

bedreiging vir Sowjet-veiligheid inhou nie.

Dit blyk of die pogings aan die kant van die Weste wel vordering meebring. Die Sowjet-minister van buitelandse sake, Eduard Shevardnadze, het na 'n ontmoeting dié week met sy Wes-Duitse amptgenoot Hans-Dietrich Genscher gesê die uiterlike aspekte van vereniging kan teen November afgehandel wees.

Die Wes-Duitse kanselier, Helmut Kohl, het vol vertroue voorspel dat 1990 die "jaar van 'n verenigde Duitsland" sal wees, maar Shevardnadze sê hoewel sy samesprekings met Genscher in 'n "uitmuntende atmosfeer" plaasgevind het, is daar nog 'n aantal probleme wat uitgestryk moet word.

Die middelpunt van Westerse pogings om Sowjet-vrese tot bedaring te bring, is 'n negepunt plan wat tydens die leiersberaad tussen Amerika en die Sowjet-Unie dié maand in Washington, aan Gorbatsjof voorgelê is.

Die plan vra vir die versterking van die konferensie oor veiligheid en samewerking in Europa (CSCE). Dié konferensie wat die bou van selfvertroue in Europa ten doel het, het uit die Helsinki-ooreenkoms van 1975 ontstaan, maar het tot op datum nog geen formele of permanente struktuur nie.

'n Westerse diplomaat sê die institutionalisering van die CSCE, wat beide Shevardnadze en Genscher vandeeweek bepleit het, kan die vestiging van "sentrum vir die vermindering van risiko" en "sentrum vir die bou van selfvertroue" beteken, wat sal lei tot die skep van 'n CSCE-sekretariaat en gereelde vergaderings.

Die 35 nasies van die CSCE sal dan, behalwe vir Albanië, al die lande van Europa saam met Amerika en Kanada groepeer.

Die steun van die CSCE sal saamval met versoeke - van Moskou en ander Oos-Europese hoofstede - dat 'n nuwe pan-Europese veiligheidsliggaam tot stand gebring moet word wat dan die kollig van oproepe dat die militêre rol van Navo afgeskaal moet word, sal verdoef.

Die nege-punt-plan wat in Washington versprei is, maak ook voorsiening vir die uitbrei-

ding van die politieke aspek van Navo, 'n oorgangstydperk waarin Sowjet-troepe toegelaat sal word om in die huidige Oos-Duitsland aan te

bly terwyl Navo-troepe daaruit gehou sal word, en vir voortgesette onderhandeling oor konvensionele- en kern-ontwapening. - AFP

Die leiers van die Christen Demokratiese partye in Wes- en Oos-Duitsland, kanselier Helmut Kohl en eerste minister Lothar de Maizière, het hierdie week 'n leierskapskongres in Bonn bygewoon ter voorbereiding van 'n verenigde Christen Demokratiese Party.

(Foto: AP)

'n Pil om die siel te lakseer

ALAIN PATOOR

PARYS - Agter Frankryk se sorgelose beeld van die wêreld se stad van mode, kos en liefde vir die lewe, is 'n verbysterende stukkie statistiek weggesteek.... Die Franse is die wêreld se grootste verbruikers van kalmeermiddels.

Die dinamiese minister van gesondheid, Claude Evin, wat in April oorlog teen die gebruik van drank en sigarette verklaar het, het nou sy aandag verskuif na kalmeermiddels en slaappille omdat dit volgens hom net so verslawend is as party onwettige dwelms.

In 'n aanvanklike verordening het die ministerie aangekondig dat nuwe beperkings op die koop van kalmeermiddels en slaappille ingestel word. Dokters sal aangeraai word om nie dié middels voor te skryf indien daar nie 'n ernstige behoefte daarvoor is nie en daar sal beperkinge ingestel word op die tydperk waarin 'n voorskrif geldig is.

Die ministerie skat dat 100-miljoen houters met kalmeermiddels en slaappille jaarliks in Frankryk verkoop word - vyf keer per persoon meer as in Amerika waar die gebruik van verdoewingsmiddels sedert 1975 skerp gedaal het. Gedurende dieselfde tydperk het die gebruik van dié middels in Frankryk die hoogte ingeskiet.

Volgens syfers wat deur die ministerie vrygestel is, neem nege-miljoen Franse hierdie middels op 'n gereelde grondslag en baie van die gebruikers is totaal onbewus van die nuwe-effekte wat die pille het.

Frankryk is egter nie die enigste land wat 'n pil-probleem het nie. 'n Dokter van Wes-Duitsland kla dat barbiturate en ander tipes kalmeermiddels deur baie pasiënte as 'n "lakseermiddel vir die siel" gesien word.

Onlangs het 'n algemene praktisyn op Franse televisie verklaar dat hoewel hy gereeld kalmeermiddels voorskryf, hy nie die tyd het om pasiënte oor die nuwe-effekte in te lig nie.

'n Onrusbarende aantal mense het in die bouse kringloop van afhanklikheid verval. Sonder kalmeermiddels kan hulle nie deur die dag kom nie. As hulle dan nie saans slaappille neem nie, bring hulle 'n onrustige nag deur en die volgende oggend begin die hele proses weer van voor af.

Dokters wat die middels te maklik voorskryf is deels skuldige aan die probleem wat vererger word deur aptekers wat nie meer die moeite

doen om kliënte om hul voorskrifte te vra nie. Die pil-drinker word so 'n wettige dwelmslaaf en beseft dit nie eers nie. Omdat die aankoop van hierdie middels deur die nasionale gesondheidsversekering-stelsel uitbetaal word, voel die verbruiker nie die skaamte van byvoorbeeld iemand wat alkohol misbruik nie. Hulle het ook nie die vrees van diegene wat onwettige dwelmslaaf gebruik nie. Baie mense wat aan slaappille verslaaf is probeer hulle gewoonte regverdig deur te sê dat dit beter is as om in alkoholisme te verval.

Spanning word meestal as oorsaak vir die gebruik van kalmeermiddels genoem, en twee uit elke drie van die gebruikers is vroue. Die meeste van diegene wat die pille misbruik het nie oplossings vir hulle probleme nie en vererger dit net deur gereeld die dosis te verhoog.

Hulle drink pille om die spanning by die werk te kan hanteer, om die lang treinnitte tydens spitstyd te verwerk en om hulle selfvertroue te gee. Kalmeermiddels word as "wondergenesing" vir tamheid en winter-depressie gesien en word vir die oorkoming van ernstige lewenskrisisse gebruik.

Die Sosialiste-party wat poog om 'n parlementêre debat oor algemene dwelmsgebruik op die agenda te kry, tref duidelike onderskeid tussen mense wat dwelms gebruik om van alles weg te kom en mense wat dwelms gebruik omdat hulle nie daarsonder kans sien vir die sosiale rol wat hulle moet vervul nie. Volgens 'n onlangse studie is "die hoofrede vir die neem van susmiddels die vrees om 'n mislukking te wees." Die studie noem ook dat baie jongmense hierdie middels reeds op skool begin neem omdat hulle bang is dat hulle nie skolasties sal presteer nie.

Wanneer pasiënte by hul dokters kom en sê dat hulle gespanne en senuagtig is en nie kan slaap nie, neem dokters gewoonlik hulle woord daarvoor. In sulke gevalle is die presiese diagnose van die probleem uiters moeilik. Hoewel sielkundiges en neuroloë uiters versigtig is wanneer dit by die voorskryf van kalmeermiddels kom, skryf 85 persent van die algemene praktisyns in Frankryk hierdie tipe voorskrif uit vir feitlik enigeen wat daarvoor vra. Hulle skryf gewoonlik baie ligte dosisse uit in die hoop dat die pasiënt se gemoedstoestand sal verbeter sonder om sy gesondheid te benadeel. - AFP

UNIVERSITEIT VAN KAAPSTAD

Voorgraadse Toelating: 1991

Aansoek word ingewag vir voorgraadse studie aan die UK in 1991.

Studierigtings

UK bied 'n groot verskeidenheid voorgraadse programme aan. Dit sluit in:

● Algemene grade in die Lettere & Wysbegeerte, Handel, Wetenskap en Sosiale Wetenskappe:

UK bied 50 hoofstudierigtings oor 'n breë spektrum aan, met inbegrip van programme vir studente wat verder wil studeer in die Opvoedkunde en die Regte.

● Loopbaangerigte voorgraadse programme:

Arbeidsterapie	Geneeskunde	Musiek
Argitektuur	Handelwetenskap	Primêre Onderwys
Ballet	Landmeetkunde	Rekeningkunde
Boubestuur	Spraakheelkunde	Siviele Ingenieurswese
Bourekena	Maatskaplike Werk	Spraak & Drama
Chemiese Ingenieurswese	Materialingenieurswese	Sone Kunstes
Elektrotegniese Ingenieurswese	Meganiese Ingenieurswese	Verpleegkunde
Fisioterapie		

Sluitingsdatum vir aansoeke

Die sluitingsdatum vir voorgraadse aansoeke is **31 Augustus 1990**. Laat aansoeke vir die Fakulteit Geneeskunde kan, by die betaling van 'n bykomende heffing, tot 30 September 1990 ingedien word, en tot 31 Oktober 1990 vir alle ander Fakulteite. Alle kandidate word egter aangeraai om voor 31 Augustus 1990 aansoek te doen.

Aansoekgelde is:
Tot 31 Augustus R30
Tot 30 September R60
Tot 31 Oktober R110

Studentebehuising

UK is in staat om aan 20% van sy studente huisvesting te verskaf - in koshuise, woonstelle en huise. Aansoeke wat huisvesting in Kaapstad verlang, moet nie later nie as **31 Oktober 1990** daarom aansoek doen. Laat aansoeke om huisvesting kan nie oorweeg word nie.

Finansiële Bystand

Aansoekers wat nie die volle koste verbode aan studie aan die UK kan dra nie, word sterk aangeraai om by soveel bronne as moontlik om finansiële bystand aansoek te doen. Meer inligting is op aanvraag beskikbaar.

Die sluitingsdatum vir aansoeke om UK-studiebeurse, -beurse en -lenings vir voorgraadse studie is **31 Oktober 1990**. Laat aansoeke om finansiële steun sal slegs vir lenings oorweeg word.

Aansoekvorms en nader besonderhede is verkrygbaar van: Die Sentrale Toelatingkantoor, Universiteit van Kaapstad, Rondebosch 7700. Telefoon: (021) 650-2128.

C68932/1191C

Mandela laat Hollywood dof lyk

Die sleutels omhoog - Nelson Mandela ontvang die sleutel tot die stad van New York tydens 'n massa-saamtrek kort na sy aankoms gister in die stad. Saam met Mandela is dié stad se eerste swart burgermeester, David Dinkins, en die staatsgoewerneur, Mario Cuomo.

Kongres moet fyntrap met Mandela én FW

AMANDA GOUWS

DIE ANC-leier, Nelson Mandela, se hoë profiel helde-aankoms in New York hierdie week, is met afwagting en versigtigheid in die land se burokratiese hoofstad begroet.

Terwyl 'n ontvangs, sprekend uit 'n Hollywood-sprokie hom in New York te beurt geval het, het politici in die Amerikaanse kongres ernstige verskille oor druk op Suid-Afrika uitgespoek.

In Washington DC weet almal dat Mandela kom om voorbrand te maak vir die verdere toepassing van sanksies teen Suid-Afrika.

Mandela vra in effek die VSA om die "laaste myl" saam met hom te loop en om nie nou sanksies, op die vooraand van die afskaffing van apartheid, te verlig nie.

Die Amerikaanse president, George Bush, het Woensdag reeds aangedui dat sanksies teen Suid-Afrika nie nou opgehef sal word nie.

Bush en die Kongres besef egter dat staatspresident FW de Klerk ook een of ander tyd 'n besoek aan die VSA sal bring en dat dit inderdaad politieke fyntrap sal verg om die versoeke van Mandela met dié van De Klerk te versoen. Ook voel hulle nie baie gerus oor Mandela se uitlatings oor nasionalisering nie.

Slegte gevoelens bestaan alreeds in die VSA omdat Mandela geweliger het om Chicago en San Francisco te besoek omdat dié

stede volgens hom te sag is in hul standpunte oor sanksies teen Suid-Afrika. Anti-apartheidsgroepe en ondersteuners van Mandela is hoogs teleurgesteld dat hy nie hierdie stede besoek nie. Op 'n vraag of hy kontrakteurs in Chicago toelaat om beperkte verhoudings met Suid-Afrika te hê, het burgemeester Daley van Chicago homself as volg in die Washington Post uitgelaat: "That's a bunch of bullshit. I don't own any interest in South Africa. Why don't you ask any other public officials across the country that question?"

'n Verdere probleem is die houding van die Joodse gemeenskap in die VSA, wat hoogs ontevrede is met Mandela se bande met Jassar Arafat en wat voel dat Mandela die bestaansreg van Israel ontken.

Mandela het geпоог om dié persepsie reg te stel deur in Europa te sê dat die ANC en hy persoonlik nog nooit die de facto en de jure bestaansreg van Israel betwyfel het nie, mits dit binne sekere grense geskied. Hiermee bedoel hy die grense vóór die 1967-oorlog. Mandela het daarop aangedring dat sy kritiek van sekere standpunte van die Israëliëregering nie gesien moet word as vyandig teenoor die Joodse bevolking en die legitiemiteit van die staat Israel nie.

Die Joodse leiers is blykbaar deur hierdie verklaring tevrede gestel, hoewel Rabbi Avi Weiss sy standpunt in 'n optog duidelik laat blyk het.

Maar geen oneigheid kon die ANC-leier

se helde-ontvangs stuit nie. Die byna-histerie by die staatsdepartement in Washington DC het daarvan getuig. Die staatsdepartement het oor die 5000 aansoeke vir persakreditasies ontvang. Mandela gaan 8 stede in 12 dae besoek. Een van die organiseerdes sê dis soos om troues in agt stede gelyktydig te reël.

Die program is nie voor sy aankoms gefinaliseer nie omdat die gevoel bestaan dat te veel spanning nadelig vir Mandela se gesondheid mag wees.

'n Touthekery bestaan tussen dié wat bevoorreg genoeg is om in die program ingesluit te wees en dié wat uitgesluit is. 'n Sensitiwiteit bestaan oor die situasie.

Jim Cason, 'n woordvoerder van die Amerikaanse komitee vir Afrika, het dit soos volg gestel: "Nelson Mandela did not break the rocks of Robin Island for 27 years to be turned into a commodity in the United States."

Mandela se besoek aan New York het 'n "ticker tape parade" ingesluit, waartydens mense duisende papierstroolsels uit geboue gestrooi het. (Vyfhonderd sanitasiewerkers is aangestel om die rommel ná die tyd op te ruim.) Parades van hierdie aard het mense soos genl Douglas McArthur (1951), die ruimtevaarder, John Glenn (1962), die Iranese geiselaars (1981) en die Viëtnam-veterane (1985) te beurt geval, maar baie min buitelanders is nog ooit só vereer.

Nie almal is tevrede oor die reëlings nie. Samori Marksman, 'n aktivis van die Afri-

can and Caribbean Resource Centre, noem Mandela se New York-skedule "onsensitief". In die Washington Post spreek hy hom as volg uit: "A ticker tape parade through the heart of Wall Street is an abomination, as opposed to a parade through Harlem and the South Bronx. It's almost cynical."

Wanneer Mandela in Washington DC aankom, val 'n verdere eer hom te beurt. Hy sal 'n gesamentlike sitting van die Kongres (die Huis van Verteenwoordigers en die Senaat) toespreek. Mense wat dit vantevore al gedoen het, is Vklav Havel van Tjeggoslowakye en Lech Walesa van Poland. Om toegang tot hierdie sitting te verkry, is bykans onmoontlik.

Ek het vier lede van die Huis van Verteenwoordigers en drie senatore vir 'n toegangskaartjie genader en die antwoord was elke keer dat hulle kaartjies weke gelede reeds aan ander mense beloof is.

Die Mandela-besoek het ook sy verbruikerswaarde. Toe ek deur die boekwinkelgebied rondom Du Pont Sirkel in Washington DC stap, het al die vensters uitstallings van boeke oor Suid-Afrika, Mandela en Winnie Mandela gehad. Daar is T-hemde, bakers, poskaarte en selfs hardloopskoene met slagspreuke en die kleure van die ANC daarop, te koop.

Amanda Gouws is 'n PhD-student in Politieke Wetenskap aan die Universiteit van Illinois, VSA.

Sal Pretoria en Moskou se mure val?

SAMPIE TERREBLANCHE

IN die vorige artikel het ek aangehoor dat terwyl die "verdelingsmuur" wat die mense van Berlyn (en Duitsland) in twee wêreld laat woon het, gesloop is, die "mure en strukture" wat die inwoners van die USSR en die RSA in 'n elite en 'n massa verdeel, steeds deur Moskou en Pretoria in stand gehou word.

President Gorbatsjof probeer reeds van 1985 af om hierdie mure en strukture in die USSR af te breek met sy driedelige beleid van Glasnost, Perestroika en Demokrasie. Tot dusver het Gorbatsjof daarin geslaag om Glasnost (Openheid) 'n besondere werklikheid in die USSR te maak, maar hy vind toenemend probleme om met Perestroika en Demokrasie te slaag.

Sowel binne as buite die Sowjet-Unie bestaan 'n groeiende vrees dat Gorbatsjof nie met sy Perestroika gaan slaag nie - en dit hou groot gevare vir die USSR in. Waaraan moet sy onvermoë om met Perestroika te slaag, toegeskryf word?

Baie van Gorbatsjof se grootste ondersteuners is nou geneig om 'n groot deel van die skuld op sy skouers te pak. Daar word beweer dat hy te veel oor Perestroika praat en te min daaromtrent doen. Hoewel hierdie kritiek nie sonder meriete is nie, moet die onvermoë om met Perestroika te slaag waarskynlik eerder toegeskryf word aan die feit dat die probleme wat hy in 1985 geërf het baie groter en moeiliker blyk te wees as wat aanvanklik gemeen is.

Eerstens blyk dit nou dat die stand van die ekonomie swakker is as wat beseef is. Tweedens blyk dit ook dat die strukturele onvermoë inherent aan die sentraal-geleide Sowjet-ekonomie - wat nou die administratiewe bevelstelsel genoem word - erger is as wat beseef is.

Derdens is die weerstand teen Perestroika in sekere bevoorregte en veral burokratiese kringe ook veel sterker as wat aanvanklik gemeen is. Vierdens is die "nasionaaliteitsprobleem" en die neiging om van die USSR af weg te breek, eweneens veel sterker as wat gemeen is.

Elkeen van hierdie vier probleme is 'n struikelblok in die weg van Perestroika, hoewel Perestroika juis van stapel gestuur is om hierdie struikelblokke uit die weg te probeer ruim. Gorbatsjof se onvermoë om daarin te slaag, definieer sy yslike "Catch-22"-knoop.

Maar waarom is die ware aard en omvang van al hierdie probleme nie reeds in 1985 - of selfs vroeër - reg na waarde geskat nie? En waarom word dit nou eers beseef en openlik erken?

Die antwoord op die tweede vraag is Glasnost en die antwoord op die eerste vraag is dit wat Glasnost voorafgegaan het, naamlik Pokazukha. Terwyl Glasnost openheid beteken, en 'n bereidwilligheid om 'n eerlike diagnose van probleme te maak en 'n oop gesprek daaroor toe te laat, beteken Pokazukha ampstelike "window-dressing" en volstruispolitiek. Dit verwys na die berekende pogings in die verlede om deur ampstelike propaganda en nogmaals propaganda, die indruk van 'n probleemlose situasie te skep en die bevolking wys te maak dat dit veel beter gaan as wat in werklikheid die geval is.

Terwyl Gorbatsjof worstel met perestroika en demokrasie het verskeie Oos-Europese lande skouspelagtige suksesse daarmee bereik. Hier van is die val van die Berlynse muur die mees dramatiese.

Waarom het die muur geval? 'n Mens sou baie redes hiervoor kon

Sampele Terreblanche op Moskou se Rooiplein

"Miskien kan die twee verdeelde en omringde stede iets uit hulle gemeenskaplike flaters probeer leer, eerder as om hulle oor en weer oor die ander stad se foute te verlekke!"

aanvoer, maar die belangrikste rede is dat Oos-Duitsland op die lange duur nie met sy beleid van Pokazukha-misleiding kon slaag nie. Die Oos-Duitse regering het alles in sy vermoë gedoen om Wes-Duitse televisie-uitsending na Oos-Duitsland te blokkeer. Dit het hopeloos misluk en die Oos-Duitsers kon na Duitse programme in hul eie sitkamers kyk oor hoe swak hulle sosialistiese ekonomie afsteek teen die sosio-ekonomiese stelsel van Wes-Duitsland.

Tydens my besoek aan Berlyn, het ek die geleentheid gehad om met verskeie senior amptenare in Wes-Berlyn te gesels oor die eenwording van die twee grondwetlike stelsels, die twee geldstelsels, die fiskale stelsels, sosiale versorgingstelsels en oor die eenwording van die twee verskillende ekonomiese en politieke stelsels. Ons kon ook praat oor die sosiale implikasies van eenwording, en oor die implikasies wat die vereniging van Duitsland vir die twee verdedigingsblokke van Navo en Warskou gaan hê.

Die val van die Berlynse Muur het onvoorsiene probleme na vore laat tree waarvoor daar steeds nie duidelike oplossings gevind kan word nie. Die betrokke amptenare het aan my die laaste bladsy van 'n dik memorandum gewys waarin met Duitse deeglikheid 'n opsomming gegee word van die implikasie van vereniging. Op tipiese burokratiese wyse word die vraag aan die einde gevra of daar 'n alternatief vir die vereniging van Duitsland en die hereniging van Ber-

lyn is. Die antwoord op die vraag is kort en kragtig: daar is GEEN alternatief nie!

Op Donderdagaand 9 November 1989 het 'n revolusie in Berlyn plaasgevind. Dit was 'n voldonge feit. Die probleem wat dit geskep het, MOES hanteer word. Daar was nie tyd om te kibbel en te kyf oor vereniging al dan nie. Die implikasie van die vereniging word hanteer - dit word met verstomende Duitse doeltreffendheid hanteer.

Ons moet vir geen oomblik dink dat dit nie baie pynlik vir sowel die Oos- as die Wes-Duitsers is nie. Dit wat aan die gebeur is word deur baie Oos-Duitsers as uiters vernederend en traumaties ervaar en die arrogansie van baie Wes-Duitsers gaan dit ook nie vir hulle makliker maak nie!

Ek het aan die Wes-Duitse amptenare gevra of dit moontlik sou wees om oor die afbreek van die muur te onderhandel as dit nie spontaan tot 'n val gekom het nie, en of dit moontlik sou wees om eers eerlike oplossings vir al die probleme deur onderhandelings te probeer vind voordat daar oor die afbreek van die muur saamgestem kon word? Hulle het my vraag beantwoord deur hulle hande in die lug te gooi en te sê: "Dit sou onmoontlik gewees het!"

Dit bring my by die twee groot vrae wat ek uit Berlyn met my saamgebring het:

Is dit vir die regerende Kommunistiese party in Moskou - wat die mure en strukture van die Sowjetstelsel gebou en vir 73 jaar in stand gehou het - moontlik om van bo-af deur Glasnost en Perestroika hierdie mure en strukture af te breek sodat die elite en die massa ekonomies en polities geïntegreer kan word in 'n demokratiese stelsel met 'n vrye markteconomie?

En die tweede vraag: Is dit vir die regerende Nasionale party in Pretoria - wat vir die afgelope vier dekades die mure en strukture van apartheid hoër gebou en ideologies in stand gehou

het - moontlik om met onderhandelings 'n aanvaarbare formule te vind waarvolgens hierdie mure en strukture afgebreek kan word en die "wit" elite en die "swart" massa sosiaal, ekonomies en polities geïntegreer kan word in 'n demokratiese stelsel met 'n vrye markteconomie?

Die antwoord op albei vrae is dat dit in albei gevalle bitter moeilik gaan blyk te wees. Nogtans is dit noodsaaklik, of liever onvermydelik, dat die betrokke mure en strukture wat nog steeds Moskou en Pretoria verdeel en omring, afgebreek sal word. Hoe moet dit gebeur? Het Moskou en Pretoria nie dalk elk ook 'n spontane gebeurtenis nodig soos wat verlede jaar in Berlyn plaasgevind het nie? Ja, maar dit kan gevaarlik wees! Daarom moet daar so gou doenlik geskikte weë gevind word.

Moskou en Pretoria se eenderse dilemmas voer my gedagtes terug na 'n insident op Stellenbosch in Oktober 1954. Dit was 'n baie swaar reënjaar en dit het gelyk asof die winter nooit daardie jaar sou eindig nie. Op 'n vraag aan die vermaarde prof Bennie Keet oor wanneer dit dan in die Boland ophou reën, het prof Keet melancholies geantwoord: "Ek weet nie, laas jaar was dit op 'n Dinsdag."

Die "sosiale revolusies" wat die simboliese mure en strukture van Moskou en Pretoria gaan afbreek, sal waarskynlik op 'n Maandag en 'n Vrydag respektiewelik gebeur, maar moet my nie vra in watter jaar, dekade en eeu dit gaan wees nie.

'n Mens staan inderdaad verstom oor al die simboliese parallele wat tussen Moskou en Pretoria getrek kan word. Indien 'n mens fokus op hoe eenders die probleemsituasies in albei stede in hulle uur van hervorming is, dan kan 'n mens nie anders nie as om te onthou hoe groot die ideologiese afstand - en die wedersydse vyandigheid - tussen hulle was in die jare van weleer toe die beleidmakers in Moskou en Pretoria nog geglo het in die verdienste van Sowjet-sosia-

lisme en apartheid respektiewelik nie. Dit was ook die jare toe Pretoria 'n gerieflike ideologiese regverdiging vir apartheid en sy totale strategie probeer vind het in die beweerde totale aanslag wat as deel van die koue oorlog vanuit Moskou geïnisieer, georganiseer, georkestreer, en gefinansier sou gewees het! Dit was ook die jare toe Moskou inderdaad morele en finansiële steun aan die ANC en sy stryd teen apartheid verleen het!

Dit wil voorkom asof die mure en strukture wat Moskou en Pretoria elk volgens sy eie ideologiese resep gebou en ideologies in stand gehou het, hierdie twee stede op mekaar aangewese gemaak het. Die een kan klaarblyklik nie sonder die ander een klaarkom nie. Dit lyk asof hulle mekaar nog steeds probeer misbruik. Oor die afgelope ses maande het die koerante wat "Pretoria" slaafs na-praat, hulle verknouel oor die mislukking van kommunisme. Verteenwoordig dit dalk 'n poging van Pretoria om die aandag af te trek van die ewe jammerlike mislukking van apartheid? Verteenwoordig dit nie dalk 'n poging om die sosiale onreg van apartheid te probeer verdoes nie? Ek het inderdaad die indruk gekry dat danksy Glasnost daar by die Kommunistiese Party in Moskou 'n groter bereidwilligheid bestaan om die nadele van sy politieke monopolie en Sowjet-sosialisme te erken, as wat daar by die Nasionale party in Pretoria bestaan om die nadele van sy politieke monopolie en apartheid te erken.

Miskien kan die twee verdeelde en omringde stede iets uit hulle gemeenskaplike flaters probeer leer, eerder as om hulle oor en weer oor die ander stad se foute te verlekke!

In die uur van hervorming en beproewing, is dit waarskynlik raadsaam dat die establishment in elke stad sy neus uit die ander een se sake sal hou. Die establishment in elke stad het 'n yslike taak om reg te maak wat oor so 'n lang tydperk verbrou is!

Verf nou 'n dik laag groen

SATELLIET-BEELDE van die aarde vertoon daagliks aan Suid-Afrikaners hoe die weer lyk. Dit is nou dié van ons wat in die oggende SA-TV kan 'verteen' en in die aande langer as die normale drie minute na die 'nuus' kan kyk. Hierdie beelde help die kundiges om 'n voorspelling oor weerpatrone vir die onmiddellike toekomst te bereken.

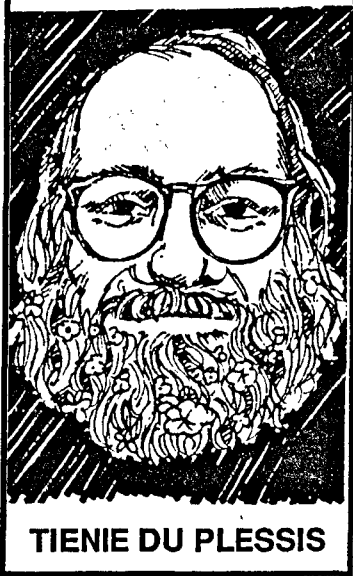
In die Goddard Ruimte-sentrum van NASA in Washington, Amerika, hou mense ook die aarde dop - van 'n afstand van 800 kilometer af. Die hele planeet kan gesien word. Niemand kan 'n hektaar van die amazone-bos verwyder, sonder dat dit hier opgemerk word nie. Maar niemand kan eintlik iets daaraan doen nie.

Die Amerikaners het voorspel dat tot soveel as 50 persent van die Amazone-oerwoud teen die draai van die eeu vernietig sal wees.

Dit wil voorkom asof die nut van die satelliet-oog te doen het met sake buite ons beheer - 'n soort tegnologie-sterrewiggelary.

Die prentjie van die aarde is deesdae nie 'n mooi een nie. Op die monitoren van NASA kan daar sommige dae 'n enorme wolklag oor groot dele van Suid-Afrika gesien word. Hierdie is nie reënwolke nie, dit is rook van bosbrande - die "slash-and-burn" tegniek vir ekonomiese 'vooruitgang'. Die Sahara-woestyn

GROENPRAATJIES

TINIEN DU PLESSIS

'groei' teen ongeveer een miljoen hektaar per jaar.

Na 'n paar dekades van satelliet-waarneming kan daar sekerlik 'n ontmoedigende animasie van agteruitgang geskep word - 'n "cartoon van vernietiging".

Hoe lyk die globale vooruitsigte - kan 'n gunstige voorspelling gemaak word?

Die vraag is natuurlik hoe "bewaring van die omgewing" met die eko-

nomiese en sosiale-strukture van die mense van die aarde kan integreer.

Die feit dat ekologiese oorwegings tans deel uitmaak van die meeste politieke groeperings is dalk deel van die probleem. Het ons werklik 'n Groen Party nodig?

In Duitsland probeer die Groenes nou 'n afstand tussen hulself en die partye na links bewerkstellig (die afstand aan regterkant is waarskynlik 'n natuurlike een). Almal is bang om seer te kry te midde van die huidige politieke her-groepering wat daar plaasvind.

Die Groenes se ondersteuning het (volgens hulle eie analise) gestabiliseer. Sommige waarnemers meen dat die Groenes se taak bloot die "greening" van politieke partye was en dat die taak voltooi is - die "groen behoefte" word nou voldoende deur tradisionele partye aangespreek.

Die Duitsers is natuurlik gelukkig om in só 'n posisie te wees. Hulle gaan waarskynlik eerste tot die oplossing kom.

Ander lande het nog ver om te gaan voor hulle hierdie spesifieke probleem die hoof moet bied. Nogtans word die tekortkominge van 'n Groen party wat gebind bly aan party-sisteme (mag-sisteme?) en waardes duidelik sigbaar. Die sisteem blyk groter as die ideaal te wees en "realpolitiek" verhoed juis die fundamentele konfrontasie wat in terme van

'groen' benodig word.

Industriële ontwikkeling in Oos-blok lande bewys dat ekologiese probleme nie die uitsluitlike gevolg is van die kapitalistiese toepassing van tegnologie nie. Nimmer-eindigende uitbreiding is die gedeelde ekonomiese basis van beide wêreldbeskouings.

Beperkings op 'groei' word op ekologiese gebied elke dag duideliker, nogtans word elke nuwe tegnologiese ontwikkeling telkens as oplossing vir 'beperking' beskryf. Wat eintlik bedoel word is dat hier weer 'n hele hoop geld gemaak kan word. Sommiges sê dat die geld aan die mense behoort, ander sê dat die mense darem iets gaan kry, maar die res gaan in my eie sak.

Rudolf Bahro, 'n voormalige lid van die Wes-Duitse Groenes, voel dat groen-aksie ook buite die "politiek van vandag" moet plaasvind: "It goes without saying that we must carry on obstructing and braking the megamachine wherever we can. But instead of winning space and time for transformation, if we are not careful the only outcome will be an 'ecological modernisation', a coat of green paint for the megamachine." (The Green Fuse, the Schumacher lectures 1983-8; p.82; Quartet, 1990, London.)

Hy wys daarop dat groen politiek en denke altyd plaasvind in soos hy

dit stel "occupied zones". Die invloed van heersende perspektiewe kan in elke groen beweging in die wêreld gevind word.

Tog is dit hier waar die nodige bewuswording geskep kan word - om bewus te word van dit wat ons nie nodig het nie, wat ons nie hoef te wees nie.

Dit is byvoorbeeld te betwyfel of 'n 'groen diktatuur' (geskoei op die lees van dié politieke soort van vandag) enigsins iets sou kon red uit die ekologiese gemors wat vandag aangaan. Vinger-in-die-dyk-aksies stel net die 'onvermydelike' uit.

Die minister van Omgewingsake het gesê dat "gill"-nette nie aan ons kus gebruik mag word nie. Vertel jy my dat die skippers en eienaars van buitelandse sleepnettrekkers na hom luister?

Groen bewegings en organisasies behoort hier in Suid-Afrika met oorgawe deel te neem aan die radikale gesprek en voorspellings oor 'n 'groen samelewing'. 'n Groen party is myns insiens uit.

'n Nuwe net van bewussyn moet oor die oue getrek word. Ons moet eenvoudig (op groot skaal en in alle opsigte) meer begin gee as wat ons neem.

Die dominees moet nie nou al bekommerd raak nie. Ons is nie oppad na 'n 'new age' nie - miskien wel op weg na die nuwe wêreld.

NG-familie voor 'n waterskeiding

DIE kwessie van strukturele kerk-eenhede in die NG-familie gaan in die volgende maande in dringendheid toeneem. Dit staan hoog op die agenda van die verskillende sinodes wat in September en Oktober vanjaar in Kaapstad vergader. In meer as een opsig staan hierdie kerke voor 'n beslissende oomblik in hul geskiedenis - 'n oomblik wat 'n nuwe era in hul verhouding tot mekaar kan inlei, maar ook 'n oomblik wat die begin van groter verwydering en isolasie kan beteken.

Op die oomblik lê die persepsies nog baie ver uit mekaar. In sekere kringe word die proses van eenwording tussen die NG Sendingkerk en die NG Kerk in Afrika met 'n groot mate van argwaan en skeptisme dopgehou, gepaard met kwalik verborgde leedvermaak oor elke tenugsag. Van die kantlyn af word bedenkinge oor "kits-eenheid" uitgespreek. Die houding is meesal: "Word julle maar eers een en dan kan ons weer oor die saak praat."

Vir die ander lede van die familie is die proses van eenwording 'n saak van veel groter dimensies. Vir hulle gaan dit nie om 'n randverskynsel wat slegs twee lede raak nie, maar iets van sentrale en historiese betekenis vir die hele familie.

By die beraad van Vereeniging wat in Maart 1989 plaasgevind het, het agt lede van die familie hul plegtig daartoe verbind om "een, verenigde, nie-rassige gereformeerde Kerk in Suidelike en Sentraal-Afrika" te vorm - met die NG Kerk as die enigste lid wat nie hiervoor kans gesien het nie.

Die agt lede is: Die NG Sending-

'Hy het voeling met die wyer Suid-Afrika verloor en verstaan in baie opsigte nie wat die jonger lede van die familie ervaar en probeer sê nie. Hul vereenselwiging met die onderdrukte en hul keuse vir die armes kan hy nie deel nie.'

kerk, die NG Kerk in Afrika, die Presbiteriaanse Kerk van Sentraal-Afrika (Nkhoma-sinode), die Presbiteriaanse Kerk van Sentraal-Afrika (Harare-sinode), die Gereformeerde Kerk van Zimbabwe, die Gereformeerde Kerk van Zambië, die NG Kerk van Botswana en die Evangelies-Gereformeerde Kerke in Afrika (Namibia).

Niemand vermag dat hierdie eenheid oornag tot stand sal kom nie. Met soveel kerke in soveel lande is eenwording nie 'n eenvoudige saak nie.

In praktyk is dit slegs die NG Sendingkerk en die NG Kerk in Afrika wat tot dusver konkrete stappe gedoen het en selfs dit was nie sonder sy haakplekke nie.

Maar daar kan geen twyfel wees oor die toewyding aan die ideaal van eenheid en oor die vasberadenheid om dit in die praktyk te bereik nie.

Vir die sogenaamde jonger kerke in die familie is dit die terugdraai van die horlosie tot vóór Cottesloe en die herstel van verhoudinge wat deur soveel jare van apartheidsteologie versteur is.

Die komende sinodes is vir hierdie kerke gebeure van die grootste historiese betekenis en die begin van

'n gesamentlike bestaan wat hulle so lank ontsê is.

Aan die ander kant word dit nou eers, maar stuk-stuk, duidelik hoe seer die NG Kerk homself deur afskeiding en isolasie verarm het.

Hy het voeling met die wyer Suid-Afrika verloor en verstaan in baie opsigte nie wat die jonger lede van die familie ervaar en probeer sê nie.

Hul vereenselwiging met die onderdrukte en hul keuse vir die armes kan hy nie deel nie.

Dit is daarom so nodig dat die NG Kerk sy eie verlede herontdek - 'n verlede wat tot voor Cottesloe teruggaan toe hy nog volle lid van die Wêreldraad was.

Dit was 'n tyd toe dié Kerk nog ekumeniese betrekkinge van betekenis gehad en die voordeel van wisselwerking in 'n wyer gemeenskap geniet het.

Is die situasie werklik so uitsigloos? Daar is aanduidings dat talle lidmate van hierdie kerk verlangend daarna uitsien dat die gemeenskap binne die familie herstel word.

Direk na die beraad van Vereeniging het 'n beduidende groep NG-lidmate hulle duidelik ten gunste van eenwording met die res van die fa-

TEKS EN KONTEKS

milie uitgespreek en dit wil voorkom dat hierdie gedagterigting veld wen, ten spyte van die teenkating van die geste wat apartheidstrukture ten alle koste in die kerk wil handhaaf.

Maar ook die amptelike posisie van die NG Kerk laat 'n mate van beweegruimte.

Hoewel die afvaardiging na Vereeniging nie bereid was om die amptelike besluite tot eenwording te ondersteun nie, het hulle nogtans hul aandeel in die instelling en verdediging van apartheid bely en dit as 'n ideologie afgewys wat ketters en in stryd met die Skrif is.

Voorts het hulle ondemeem om die besluite van Vereeniging aan hulle eie gemeentes en sinodes vir bespreking en oorweging voor te lê.

Ten minste een streeksinode sal ook op die Algemene Sinode van die

NG Kerk in Oktober voorstel dat die Kerk hom ten gunste van strukturele eenheid met die res van die familie uitspreek.

Die uiterste belang van hierdie voorstel en die verreikende gevolge van die besluit hiervoor kan moeilik oorskat word.

Die NG Kerk staan hier voor 'n waterskeiding. Die kerk kan óf deel word van die proses van eenwording óf die kerk kan homself effektief uitkalkel.

In laasgenoemde geval kan die geskiedenis by die kerk verbybeweeg en hom agterlaat in die agtergeblewe wêreld van apartheid.

Niemand vermag dat hierdie eenwording al in Oktober moet plaasvind nie.

Daar is begrip daarvoor dat so 'n besluit eers sy kerkregtelike weg langs streeksinodes sal moet loop.

Maar wat wél haalbaar is, is die prinsipiële besluit tot eenwording, wat die NG Kerk deel sal maak van die onomkeerbare historiese proses wat nou aan die gang is en ná Oktober al meer momentum sal kry.

Dit sou tragies wees as die NG Kerk die tekens van die tye verkeerd lees en hierdie historiese oomblik by hom laat verbygaan.

Die skade van 'n verkeerde besluit sal haas onherstelbaar wees.

Maar as die kerk die moed van sy oortuiging en van sy belydenis het, sal hy ontdek dat hy met ope arms deur die res van die familie ontvang sal word.

(Teks en Konteks word deur 'n paneel van vooraanstaande teoloë geskryf.)

Vrye Weekblad

Terrorisme

Die afgelope week is Afrikaners vir die eerste keer met die wrede werklikhede van bloedige terrorisme vanuit eie geleedere gekonfronteer.

Dit is die betekenis van twee onheilspellende gebeure dié week. Eerstens is daar die video-opname van die "oorlogstoespraak" wat deur die voortvluggende regse, Piet Rudolph, vrygestel is.

Dit bevat 'n naakte oproep tot moord, sabotasie en terreur.

Tweedens, en veel meer skrikwekkend, is die gedetailleerde onthullings in Vrye Weekblad van koelbloedig-beplande terrorisme deur regse groepe met die sterk ondertone van 'n staatsgreep.

Dit bewys tot watter mate die AWB saamwerk met elemente in die weermag, polisie en die Konserwatiewe Party.

Erger nog is die skaal waarop moord en terreur beplan word teen leiers van die NP en ANC. Weereens is onskuldige burgerlikes die teikens van hierdie moderne terroriste wat veg onder die vaandel van die "Boere-bevrydingstryd".

Vir die Afrikaner in die besonder het die uur van waarheid in die politiek nou finaal aangebreek.

Hierdie duiwelse planne moet ongekwalifiseerd verwerp word, want dié nuwe Afrikaner-terrorisme is totaal in stryd met die Afrikaner-geskiedenis. Ook is dit in stryd met die basiese Christelike beginsels waaroor die regse groepe môre en aand so hoog opgee.

Die Afrikaner se trots sryd in twee vryheidsoorloë, die verset van die 1914-rebellie en selfs die geweld van die Ossewa-Brandweg in die veertigerjare, het nooit moord en geweld teen onskuldige burgerlikes ingesluit nie.

Hierdie aksies is gebaseer op naakte rassisme, op 'n sentimentele nostalgiese ontvlugting van die huidige werklikhede. Dit is die hunkering na 'n verre verlede wat jare lank al nie meer bestaan nie.

Regse leiers wat besig is om aan mense te vertel dat die verlede herskep kan word, is willens en wetens besig om goedgelowige Afrikaners doelbewus te mislei.

Ons kan in hierdie gebeurtenisvolle tye goed begryp dat individue en gesinne bevrees mag wees en kan glo dat 'n onsekere toekoms binnegegaan word. Moord en terrorisme is egter nie die antwoord nie.

Daarom rus daar op die oomblik 'n besondere verantwoordelijkheid op die KP-leier, dr Andries Treurnicht.

Hou op met u dubbelpatery. Hou op met vroom dubbelslagtige verklaarings en bybelse aanhalinge wat duidelik as aanmoediging gesien word vir geweldadige aksies.

Dr Treurnicht, die tyd het aangebreek dat waarskuwings teen geweld nie meer genoeg is nie. U sal daadwerklik moet optree teen terroristiese elemente binne u party en u moet onmiddellik die verbintenis tussen die KP en hierdie terrore verbreek.

Andersins is die KP aandadig aan moord en terrorisme.

Mandela verdien huldeblyk

'n ONGEWENAARDE helde-ontvangs het Nelson Mandela dié week te beurt geval toe hy deur byna twee-miljoen Amerikaners in die strate van New York in 'n konfetti-optog verwelkom is.

Hy is naamlik die eerste Suid-Afrikaner en ook die eerste swart persoon in die geskiedenis wat só vereer is.

Mandela verdien dié eer dubbel en dwars. Dit simboliseer internasionale erkenning vir die besondere rol wat hy die afgelope vier dekades in die politiek gespeel het. Dit is 'n huldeblyk aan Mandela, die man van die gewapende stryd; aan Mandela, die politieke gevangene van 27 jaar; en aan die Mandela van vandag, die wyse staatsman wat sonder sweem van enige bitterheid hom toewy aan 'n beleid van versoening en nasiebou.

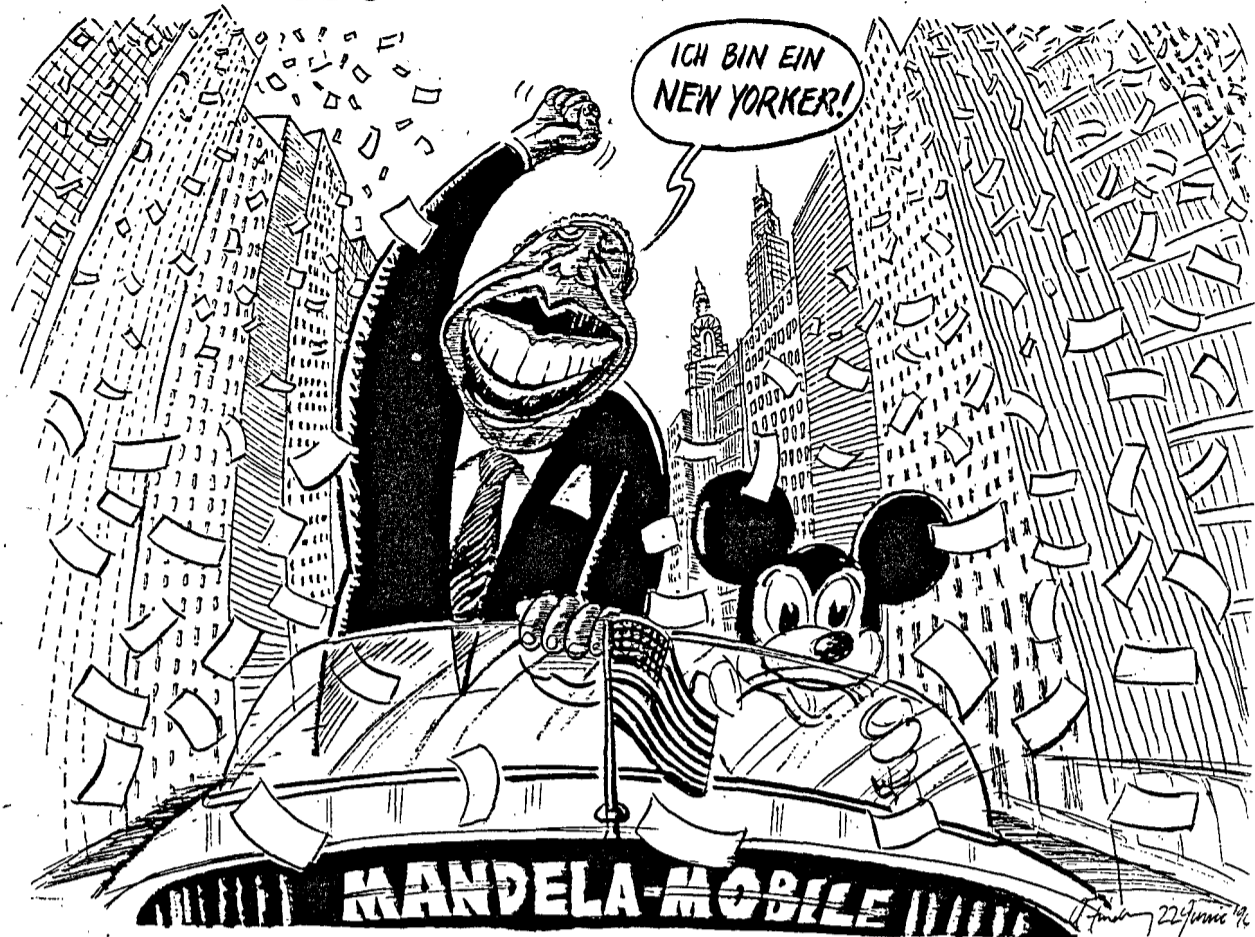
Inderdaad, ook Suid-Afrikaners van alle rasse, en van alle politieke oortuiginge, kan met reg trots voel op hierdie verwelkoming. Dit fokus internasionale aandag op Suid-Afrika as 'n land waar daar vandag fundamentele verandering plaasvind. Ons is besig om ons eie Berlyn-mure van rassisme om te stoot.

Laat ons dan ook hoop dat hierdie gebeure in New York 'n arrogante Amerikaanse nasie sal konfronteer met hul eie naakte rassisme en diskriminasie teenoor miljoene swartes en ander etniese groepe.

So sê hulle...

"Firstly I would say selflessness, because in a home, two careers cannot work. So you have to sacrifice your ambitions." - Marika de Klerk, oor die deugde van 'n politikus se vrou.

"In the little time I spent with Nelson, I discovered only too soon how quickly I would lose my identity because of his overpowering personality... Thriving in his glory was the simplest cocoon to shield in from the glaring public, or to boost your extinct ego. I vowed that none of this would apply to me." - Winnie Mandela oor haar lewe as Nelson Mandela se vrou.

BRIEWES

Vrye Weekblad plaas alle briewe wat nie die wet oortree of lasterlik is nie, mits die korrespondent se naam en volledige adres bygevoeg word as 'n skuilnaam gebruik word. Die redakteur behou die reg voor om briewe te verkort. Skryf aan: Die Redakteur, Vrye Weekblad, Posbus 177, Newtown 2113. Of bel met jou mening na (011) 836-2151.

Die sjokolade-koek het platgeval

SAL Gerber van Stellenbosch skryf:

"Ons is die nuwe Suid-Afrika", pryk dit op die voorblad van die Vrye Weekblad vandat dit in die nuwe look verskyn. Groter arrogansie het ek nog nie in die Suid-Afrikaanse pers teë gekom nie.

Toe ek die jongste uitgawe van hierdie vrye weekgedoente onder hande neem (en probeer lees), is my oordeel - of is dit nou eintlik vooroordeel - bevestig. Hennie Serrfontein doen naamlik 'n verbete aanval op die "Engelse pers" wat kwansuis nie rassisme in hul eie geleedere kan ontbloot en vasvat nie. Dit is waarskynlik waar Hennie, maar vee tog eers voor jou eie deur voordat jy die gemors voor die buurman se huis raaksien. Wat is so wonderlik aan die Vrye Weekblad dat julle julself die reg toe-eien om vrylik (en byna weekliks) ander koerante aan te val.

Julle beheptheid met Afrikaans/Afrikanerwees, is al rede waaraan ek kan dink. Julle is Afrikaans en Progressief, en daarom wonderlik. Ek is jammer, maar dit is nie die kriteria waarvolgens ek my keuse van 'n koerant bepaal nie. Alhoewel ek self Afrikaans is - en ek het geen hang-ups daaroor nie - verkies ek om 'n koerant, van watter taal ookal, te lees wat my op 'n vars manier inlig oor die week se gebeure en wat gereeld debatte oor sentrale kwessies in ons sameleving dra. Die Weekly Mail - vir wie julle klaarblyklik nie veel ooghare het nie - voldoen grootliks aan hierdie behoefte. Ek sal aanhou om hierdie (Engelse) koerant te koop en te lees.

Dit kom voor asof die Vrye Weekblad personeel nie in staat is om die bladsye in julle publikasie ordentlik te vul nie. Stories van enkele paragrawe word uitgerek oor 'n dubbele bladsy met byna lewensgrootte foto's daarby. Dit begin al meer soos 'n fotoboek lyk. Ek verstaan die probleme van te-min personeel, van kort deadlines en van 'n droogte aan advertensies. Wat ek nie verstaan nie, is waarom die Vrye Weekblad goeie joernaliste verloor terwyl julle sukkel om genoeg geskryf te kry. Kan julle nie ordentlik na julle goeie skrywers se belange omsien nie, of het julle redakteur eenvoudig nie plek vir hierdie mense se bydraes in julle koerantjie nie?

Maar sleg is alles darem nie. Vrye Weekblad is soos 'n sjokolade-koek wat platgeval het. Al is dit ietwat van 'n floop kan jy dit darem nog verteer. En soms laat dit selfs 'n soet smaak in die mond agter.

'n Mens moet julle krediet gee vir julle

vreeslose lolly met die BSB-manne en dat julle die hele storie van die moordbendes oopgelek het - iets wat die meeste ander koerante nie sou doen nie. Te reg word daar na die Vrye Weekblad verwys as die "Moordbende-gids", want veel meer as dit het daar tot op hede nog nie uit julle oord gekom nie.

Geraantes in kas

Patrick Sello Morobane van Meadowlands skryf:

The Black education crisis has been debated since a ten per cent drop in matric results was announced. Many good Mathematics and Physics students are still struggling to pass these subjects as private candidates. Towards the end of 1986 the DET recommended a group of matric students tot Mopolo College of Education for being good in both Maths and Physics and it is incomprehensible that most of these students failed these subjects. The exposure of the irregularities in the marking centres in mid-December last year should be followed up thoroughly to help solve the education crisis.

The press has been instrumental in exposing the "Hit Squads" and the Johannesburg City Council spy scandal. There is a lot to be uncovered that will push the DET to correct its wrongs and to ensure that scripts will be fairly and thoroughly marked.

The Botshabelo teachers' claim about 1987 re-mark scripts lying in the vault of their circuit office should be thoroughly investigated. The Minister of Education and Training promised that a report on the investigation will be out in February. It is now June.

(Brief verkort - Redakteur)

Gee iemand om?

D Cleminshaw van die Menseregte-liga skryf:

Members of the Civil Rights League share the widespread sense of alarm and dismay at what seems an inexplicable reluctance by the government to strengthen the Harms Commission by widening its terms of reference to enable investigation of the CCB's activities outside South Africa.

Further, we are appalled by the way witnesses decline to continue giving evidence

for the very reason that they might incriminate themselves, yet we have not heard whether any dockets have been opened, nor apparently are any offers of indemnity being made to accomplices to persuade them to give satisfactory evidence.

How can the Harms Commission be expected to carry out the thorough investigation we were promised by State President De Klerk?

Many unanswered questions concerning the CCB continue to plague us. We wonder whether the legal profession shares any of our concerns. If it does, is this not a good cause for reporting these to Chief Justice M M Corbett?

In his address to the Cape Law Society last year he was reported to have said: "I sincerely hope that attorneys will feel free to approach me directly on any matter of concern to them, or the legal profession as a whole."

We ordinary citizens need to know who is guarding the guardians.

Swak smaak

CE van der Vyver van Port Elizabeth sê:

Ek verwys na die uitgawe Vrye Weekblad 18/5/90. Soos met enige instansie die geval is, is terugvoering van sy kliënte/lesers belangrik.

Ek verwys spesifiek na die advertensie m.b.t. u koerant se verspreiding in Bloemfontein, op bl.6. Ek dink die bewoording getuig van uiters swak smaak. Hoe dink u gaan dié stad se mense u koerant koop as u Bloemfontein so sarkasties afkraak?

Ek lees u koerant en 'n groot verskeidenheid ander koerante gereeld. My indruk is dat die Vrye Weekblad oor die algemeen baie eensydig en subjektief is t.o.v. die inhoud. Glad nie objektief nie.

Só ook die geval met die Bloemfontein-advertensie. Ek sal my nie verbaas as julle redaksie nog nooit 'n voet in Bloemfontein gesit het nie. Die feit dat die advertensie nie op feite gegron is nie, maar slegs op emosionele waardes en stereotiperings, laat ook my twyfel oor die inhoud van die res van u koerant wat so sensasioneel is.

Vervolg op bl 22

Volksvreemd, die snaakse boere-terroriste wat op die video langs Piet Skiet gestaan het, roer dwars oor die bors en mus oor die oë.

Dit lyk baie meer soos 'n video - die gehalte ewe swak - van 'n bloed-dorstige splintergroep in Libanon wat al weer 'n Westerling as gyselaar aanhou.

Maar die lot is beslis die kluts kwyt, soos die berigte in vandag se Vrye Weekblad bewys.

* Mariëtte Kruger 'n simbool van dreigende swart oorheersing? Riaan Cruywagen 'n simbool van enigets? Brolloks sê: vat julle aan Haas Das, vat julle aan die hart van die volk.

BROLLOKS EN BITTERGAL

Ons het mos gesê

Destyds, toe Vrye Weekblad en ander kollega van al die korrupsie en magsmisbruik in KwaNdebele geskryf het, is ons afgemaak as radikale en kwaadstokers. Alles is altyd heftig en hoogheilig ontken, tot in die hoogste kringe.

Nou kom al die dinge so stadigaan in die Parsons-kommisie uit.

Soos dat die destydse Groot Wit Baas van KwaNdebele, brig Hertzog Lerm, R11 100 se polisiegeld gebruik het om vir homself 'n afskeidsparlytjie te gee.

Soos dat R102 000 bestee is aan 'n enkele voorstellingsparade vir spesiale konstabels. (Dit sluit R27 000 se vleis en skaap-afval in.)

* Als ons belastinggeld. As ons nou die nadelige uitwerking van die lae goudprys op ons ekonomie moet een veeg wil neutraliseer, sal dit wees om die tuislande ongedaan te maak en al die burokrasieë in dié plekke in die pad te steek.

Dokter dokter

Nee, dit raak nou te erg. Twee erodoktorsgrade, miskien drie of selfs vier is heeltemal aanvaarbaar. Dertig is obsees.

Dis presies hoeveel erodoktorsgrade biskop Desmond Tutu nou gaan hê as hy die jongste van Oxford ontvang.

* Hoe lyk dit met 'n nuwe T-hemp vir Desmond: Call me Doc?

Net 'n kapteintjie?

'n Russiese joernalis van Pravda - nogal 'n gas van die regering - wat tans deur Suid-Afrika toer, vertel aan 'n vriend van Bittergal hy het so 'n interessante toertjie deur Stellenbosch gehad.

O, wie het jy almal gesien, vra die vriend. Vir kaptein Philip Nel, seg die

Vat aan-Haas Das en jy vat aan die volk

Rus.

* Net 'n ou kapteintjie, Philip? Bittergal dag jy sal ten minste al 'n kolonel wees. Selfs Joe Slovo het 'n hoër rang as jy.

Weer die Lam Likkewaan

Onheilspellende woorde dié van Andries Treurnicht ná sy ontmoeting van anderhalf uur met sy ou aartsvyand, PW Botha: "Daar is sekere mense in die party wat graag 'n waarskuwing aan pres De Klerk wil stuur. Dit is moontlik dat sommige van die moonlike Botha-bondgenote in die geleedere van die veiligheidsmagte gevind sal word."

* Send back the total onslaught!

Dié spook se gô is uit

Geslagte lank loop een spook dik deur Afrikanergeleedere. Menige jong kind het al in die nag by sy ma gaan inkruip ná 'n droom dat die kommuniste op hom was.

En daar arriveer die kommuniste toe amptelik in Johannesburg en loods 'n politieke party, kompleet met Rooi

Joe en die hamer en sekel - en dis die non-event van die jaar!

* Kom ons hoop die spook se gô is nou finaal uit.

Einde van troika

Die DP het toe inderdaad besluit om van sy troika ontslae te raak. En toe Vrye Weekblad laasweek skryf dit gaan gebeur, toe kláá dit in DP-kringe en ontkennings vlieg van links na regs.

Dis duidelik die 59-ers, dis nou die ou Progs, het uiteindelik die oorhand gekry. Daarom dat die man met verreweg die beste kans om die enkleier te word, Zach de Beer is.

Maar dis nou die koukus. Op die laaste partykongres het die DP-ondersteuners vir hulself besluit nie een van die drie het nou eintlik die kwaliteite van 'n leier nie.

So met die volgende kongres is dit dalk back to square one.

En, onvermydelik amper, loop die storie weereens dik in DP-kringe: Wat van Super-Van Slabbert?

* Nee, broers en susters, die Vën is ver verby dié soort stories. Die groot vraag is: gaan hy of gaan hy nie by die ANC aansluit nie? Brolloks vat sidebets - so twee teen een - dat hy wel gaan aansluit, veral nou dat die Kommunisteparty sy afsonderlike iden-

titeit bo enige twyfel gaan stel het.

En die regse spook?

Die uitasem Rooi Spook laat 'n mens wonder hoe lank nog voor die regse spook ook sy gô verloor.

Die Piet Skiete en bejaarde Nazi's en ander fanatici sal seker vir 'n tyd lank met ons wees, maar 'n mens begin wonder of die voetvolk nie 'al klaar 'n bietjie gatvol raak vir die kakie-spektakels nie.

Een teken was laas Saterdag se AWB protesoptog in Welkom.

Dit was 'n gesukkel om 150 mense te kry om polisiekantoor toe te stap, en dié getal het kommando-lede, Transvaal-besoekers van Boksburg en Brits en babas in stootwaentjies ingesluit.

Toe kom Welkom se AWB-leier, Blikkies Blygnault, aan die woord. Hy bedank die Here plegtig en sê: "Die AWB wou 1000 mense hier gekry het, en ons dink ons het dit gemaak."

* Ag, shame.

Gatsha se mense

Steeds by Saterdag se protesoptog. 'n Swart polisieman wat geamuseerd na dié mans met hul boeppense staan en kyk terwyl hulle "Hang Mandela" geskreeu het, het opgemerk: "Dit lyk my Buthelezi is daar betrokke."

Die grasia om stillemetjies te verdwyn

VRINDE, Sy Edele A Ragsbanjo bereik nou feitlik weekliks nuwe hoogtes van loutere cheek. 'n Mens verwag nie goeie oordeel van die hoge siel nie, en waardigheid verskyn nie in sy shorter Chatsworth Dictionary nie.

Maar het Sy Edele dan nie die grace om stillemetjies te verdwyn nie? Miskien is daar darem gebloos toe die magistraat hom skuldig bevind het aan bedrog, maar dis seker wensdenkery: die pruik was steeds immaculately op sy plek, en net die skelm sweetjies op die voorkop het gewys dat dit naelskraap was.

Nou is daar natuurlik iets wat vir Oswald bodder, soos dit maar gaan met tuiniere wat te veel regsgeleerdheid opdoen. Die ding staan so: dis te pragtig van die magistraat om verswarend in ag te neem dat 'n parlementslid nie moet bedrieg nie (ek bedoel nou buite die parlement), want hy staan in 'n vertrouensposisie.

Maar is dit dan kosjer om Sy Edele 'n boete op te lê net sodat hy met sy parlementêre gekonkel kan voortgaan? Vra Oswald of die hof nie dalk 'n plig gehad het om 'n skelm man uit die openbare lewe te hou nie.

'n Geldjie wink

Skaars is Sy Edele egter die skadu van die tronkdeur verby of hy begin te dreig. Nou gaan dit oor laster. Haai geliefdes, kan julle dink wie almal hierdie grote siel van onse tyd belaster het?

Nouja, as 'n man sy eer wil herstel, dan moet hy mos dagvaar. Maar julle het reg geraai: 'n motief soos om sy reputasie te herwin geval Sy Edele nie te wel nie.

Sy motief is om 'n geldjie te maak, sê self so ook. Vra Moeder wat is dan verkeerd met 'n bietjie free enterprise, terwyl jy nog die kans het?

Hoge geselskap

Laster is die naam van die game in ons droewe ou landjie. Onthou julle nog die ou Volkheld se lasterdreigement teen Voëlvrue Weekblad?

Dié spulletjie has fallen on hard times, lyk dit my. En dan is daar Veldmaarskalk Buthelezi se knaende litigasie, so dun as wat die vel is, so dik is die hofleër.

Ons weet ook almal hoe 'n giftige sommetjie geld generaal Neethling uit onse ou koerantjie wil wurg. Moet 'n mens dan jou eerste miljoen sô maak? Sy Edele is voorwaar in hoge geselskap.

Koeëls en kruitwaens

Die polieste kan maar net nie uit die kalklig bly nie. Dis seker omdat hulle so 'n glamorous minister het.

Kwaazulu se spul gaan maar op ou trant voort, dis die een hofbevel na die ander om hulle in toom te hou. Nou het regter Bristowe beveel dat die polieste van Admiraal Dokter B die burgers van Kwamakhuta township met rus moet laat. Net oorywerig, seker, hoe kan jy nou politiek daarin wil lees?

Regter Conradie van die Kaap is intussen besig om die polieste eichandig te ontwapen: seg hy dis ondenkbaar

dat 'n man wat skaars 'n kruitwaen kan beheer, 'n haelgeweer in die hand gestop word en daar dan verwag kan word dat hy dit oordeelkundig gebruik.

'n Ander kêrel van subnormale intelligensie is deur die polieste bewapen en het toe heel na verwagting iemand se lewe geneem. Hy is ook regterlik ontwapen.

Seg Moeder as dit so voortgaan, sal daar geen gewapende polieste oor wees wanneer Piet Skiet Rudolph hulle nodig het vir sy volgende video-vertoning nie. Of vir sy revolusie.

Seg Miesies Klaagvoort van agter 'n ry koeksisters wat soos galgtou gevleg is vir die BWB se volgende saamtrek: net jammer dat regter Harms nie sommer die psigopate ook ontwapen nie.

Die verskil is natuurlik dat die hit squad types waarskynlik bedrewe is met kruitwaens, en heel intelligent ook, maar veral dat hulle tog maar die beskerming van die Skoon Administrasie geniet.

Spaar die petrol

Intussen word die sappigste lospryse uitgelooft vir die arres van broeder Rudolph. Man is skoonveld.

Julle weet vrinde, die linkses is al die jare uitgesnuffel in die mees duistere ondergrondse plekke, maar die regse moordenaars en saboteurs en afdreigers bly soek.

Het die polieste hulle al ooit in John Vorster-plein gaan soek? Som-

HOE RYM DIT DAN?

EGBERTUS KLAAGVOORT

mer naby, spaar 'n bietjie brandstof ook.

Balans, broers

Geliefdes, ons is nou mos aan die wegbeweeg van rassegedoentes. Maar die minister van glamour saai verwarring in hierdie Klaagvoortgemoed.

Seg die agbare siel daar is geen rassekwota wanneer dit kom by werwing vir die polisiemag nie, maar daar moet 'n balans tussen die rasse-groepe gehandhaaf word. Het ek dan reg gehoor? Wat sou agter die "balans" skuil - tog nie dat mense deur hul eie rassegroep gearrester moet word nie?

Al die jare is swartmense dan deur wit polieste gearrester, by hul honderdduisende. No problem, no balance.

Sou die skoer 'n bietjie begin druk as meer witmense nou deur swart polieste gevang sou word?

Balans is tog so belangrik, weet julle.

Hoofletter P

Onthou julle verlede week se brokkie oor die kredietkaart vir rugbyliefhebbers? Oom Bossie se patetiese poging.

Nou's daar in die gruwelike sondige buiteland 'n kredietkaart vir gay mense. Seg Moeder sy is so bly dat vrolikheid erken word.

Op die kaart verskyn net 'n groot letter P. Waarvoor sou dit staan? Dit herinner Miesies Klaagvoort aan 'n asemrowende nuusbrokkie 'n dag of wat gelede: uit Engeland word sekere reliefs van Aborigines na Australië verskep, nadat dit amper twee eeue lank in 'n museum gehou is.

Die items? 'n Paar skedels en 'n pickled penis, al sê Egbertus dit self. True's Bob.

Verdraagsaamheid

Egbertus se leser in Pretoria vra: waarom is FW nog steeds Madam se man?

Dierbares, die antwoord spreek tog vanself: as gevolg van sy verdraagsaamheid.

BRIEWE

Aborsie-wetgewing

D Malster van die Abortion Reform Action Group skryf:

A matter of great moment concerns us. Backstreet abortion is rife in our country as hospital statistics support, street children multiply, population growth booms.

The Abortion and Sterilization Act is now 15 years old. It is very restrictive so that only 785 women in SA obtained legal abortions in the January '89 to February '90 period. Over these years Helen Suzman has repeatedly tried to extend the law's unrealistic limitations and especially to get a commission set up to inquire into the working of the Act. The authorities have until now been deaf to facts and reason.

However, our present minister of Health, dr R Venter, has responded to criticisms of our law by calling for representations to be sent to the Director General of Health. This was done very quietly through a few newspapers whose handling of the matter denies its importance. (We have pointed out to the minister of Health that the matter deserves to be announced repeatedly over radio and TV, but this has not been done.)

The final date for acceptance of representations was not stated and it was only upon our direct inquiry that this was discovered to be the end of June '90, so this barely-heard offer is limited to a few months, little time for those the news reaches to marshal informed reply.

A woman in Khayelitsha has said that women there do not know the difference between legal and illegal abortion, another has said that there

is an abortionist in every street in every township. While some of these operations are successful others leave women with life-long impairment. Health care is expensive, our hospitals are unnecessarily loaded, families are forced to extend their numbers beyond economic reality. Meanwhile, the intelligent answer is clear: every woman should have a choice in cases of unwanted pregnancy, one option being access to legal, early, safe termination of pregnancy at no or little cost.

Opponents to abortion point to contraception, which we fully support, but unfortunately even today no method is totally without failure, either human or contraceptive. It has also been shown that after legal abortion with counselling women are often more accepting of contraception.

An argument of opponents is that life begins at conception and abortion is murder. To this five top neuro-scientists and neuro-biologists of America answer that synaptic connections in the fetal brain do not begin to form before the 31st week.

Without a functioning brain the fetus is unable to feel pain or respond purposefully - is, in fact, hardly human. Life began eons ago and has evolved into many forms; in all fruit is dropped and not all seeds reach development.

A fallacious argument is that women suffer guilt and mental illness after abortion. We point out that our mental institutions would long ago have been swamped if this were true. Likewise, the world annual total of some 70 million abortions would have resounding effect on mental institutions, but no connection is established. What is established is women's appreciation of relief afforded through a supportive abortion service.

It has also been found over the world that no programme to reduce the population growth rate has been significantly successful without the aid of legal abortion.

The foregoing is a plea to immediately alert readers to their own interest in responding quickly (before the end of this month) to The Director General of Health, Private Bag X63, Pretoria, 0001, to ask for a liberalised law, one that will serve the interests of every woman and her own close associates.

This will by extension benefit our country and future generations. Alternatively one can ask for the setting up of a commission of enquiry into the working of our Abortion and Sterilisation Act '75 - the commission to consist mainly of women of all races, some known to be in favour of abortion.

Further, the public has a right to know the basis of decisions made by the government in summing up, the source of submission and the facts that weighed. It must be unacceptable, for instance, if a minority, sectional opinion such as the Dutch Reformed Church and Pro-Life's, should be allowed to rule the lives of all women, to the detriment of their ways of living, the population base that will be reproducing and the environmental and social fabric.

We look forward to hearing that you have joined us in concern and action.

Klein advertensies

Om 'n advertensie in hierdie kolom te plaas, bel vir Clara of Cathy (011) 836-2151, fax (011) 838-5901, of skryf aan Posbus 177, Fordsburg 2113. Die spertyd vir kleinadvertensies is 5 nm op die Dinsdag voor publikasie.

PERSOONLIK

Die Takhare vir Vrede sê sny jou hare

Bleskoppe teen Apartheid sê gee vir Piet Skiet 'n pruk anderster lyk dit asof hy op sy kop staan

Skrywers teen Sensuur sê, soos T.M, the genuine writer has nothing to say

CHRISTIE - DU PLESSIS
Renfrew and Menan were married on 14 June 1990. 2 Glade Road, Rondebosch, 7700

Eksentriek bedonnerde oujongkêrel bedank

Breyten-bedonnerde Kaapse Afrikaner-meisie vir 'n lekker teateraand en 'n nog lekkerder sekkos-ete

WERK

Alle meisies en vroue, asook klein seuntjies en dogtertjies, om op sekere Saterdag as modelle vir ons modes in ons mode-teater in Johannesburg op te tree. Geen ondervinding nodig nie.

Vir meer inligting skakel (011) 834-4738 of (011) 836-9171 X 15 slegs in die aande.

Of kom sien ons by The Star Spangled-promosies, 1ste Vloer Connaught

Mansions, Breëstraat 215, Johannesburg

WOONPLEK

HUIS te deel in Westdene. Toesluit-garage. R600 per maand. Skakel Annatjie by 402-4308 gedurende kantoorure

GARDEN ROUTE: Riverside House, Great Brak River R50 per person per day B & B. Lunch/Dinner extra. River frontage. Splendid beach nearby. Phone (04442) 3387

CABANA Winkelspruit: 6 bed luxury from 29 June until 6 July 1990, R200 deposit plus R100 per day,

for more information phone (012) 542-2630

BRIXTON: Nie-roker om 'n huis van 1 Augustus af te deel. R440 per maand. Vir meer inligting skakel Karen by (011) 839-1491

DIENTSTE

AGGRIEVED BY AN UNFAIR DISMISSAL FROM WORK?
You may legally claim compensation and/or reinstatement in your job. Please contact: Tel (011) 609-3405. Fax (011) 609-3405 for immediate assistance

REGTERBREIN-DINAMIKA
Vermeerder jou kreatiwiteit, produktiwiteit, probleemoplossingsvermoë, intuïsie en kommunikasie dramaties. Werkswinkel van 67 aangename oefeninge aktiveer jou artistieke brein. Skakel (011) 643-4659

Bedrewe verwer. Huise, woonstelle, kantore. Uitstekende verwysings. Vir verdere inligting skakel (011) 728-4678 (Vrydae, Saterdag en Sondag) of skakel (011) 787-7734 Maandae

Tik- en vertaalwerk, bel Louise by (012) 46-6577

(011) 614-5398

Diensplig Adviesdiens.
Vir gratis en onafhanklike advies op enige navrae oor diensplig. Skakel Durban (031) 301-5663 Richard (w), Pietermaritzburg (0331) 944079 Mark (h), Kaapstad (021) 689-1194 (5.30nm tot 7.30nm), Grahamstad (0461) 26067 Rudi (h), Oos-Londen (0431) 27713, Port Elizabeth (041) 56-1483, Pretoria (012)320-2230 Alice (w), Johannesburg (011) 614 8106 Neil (h) of gaan na die Metodiste Kerk, Pritchardstraat 79 op Dinsdae van 4.30nm tot 7.00nm

POWA (People Opposing Women Abuse) is 'n ondersteuning- en inligtingsdiens vir mishandelde en verkrachte vroue. Ons bied ook werksinkels en opleidingsprogramme aan oor geweld teen vroue. Vir verdere inligting skakel (011) 642-4345

Visual art courses
Learning to see. Eye training to look at shape, form, colour dimension translated into drawing, painting, sculpture and crafts. Classes available day and evening for children and adults. Phone Maggie van Wezel at 614-7297 after 5pm

Crafts
Have you got some unusual knick-knacks to sell at the Flea Market? Tel Manfred at (011) 788 3994

The Institute For Philosophical Practical and Teaching offers the opportunity to gain perspective on existential crises and problems in living. For more information phone (011) 648-3079

AFRICAN LANGUAGE:
An introductory Zulu language and culture course will be commencing on Saturday the 7th of July 1990. The course will be 12 weeks in duration, and will comprise 12 consecutive mornings. Meeting will be held from 10am till 12pm, and the venue will be in Parktown. To secure a place phone Viv at 483 1572. All welcome.

GEBEURE

Die Wessel Pretorius-bewonderaarsklub vergader in Maseru om hul laatsnagsreise te besweer.

Woensdag 27 Junie - U word uitgenooi om u wegneemete om 1nm na die USIS-ouditorium, 3e vloer African Life-gebou, Commissionerstraat 111, Jhb te bring vir 'n reeks middaguurvideo's getiteld "Ethics in America -- Truth on Trial". Almal welkom

The US Information Service at the Ipelegeng Community Centre will present a series of videos on "Ethics in America" during June. The videos will be screened Tuesdays at 3pm. The title of this week's video: "Truth on Trial" - It examines whether America has too much of a lawyers' paradise. Does the adversarial court system really

serve the cause of justice? Is "the whole truth and nothing but the truth" an absolute? Should lawyers have only their own clients' interest at heart or the good of the greater community? Where does a lawyer draw the moral line that he won't cross? Top litigators, corporate chairmen, judges, and law professors debate these questions.

MARK

Illustrations, comics, logos and graphics designed and executed. Good, quick and cheap. Contact M Krouse and A Lord at (011) 339-6880 day and night

JACOB JREGOP

HELP OM VERLORE ENERGIE TERUG TË PLAAS DEUR DIE VOEDINGS-VITAMINES WAT VIR NORMALE LIGGAAMLIKE FUNKSIES VEREIS WORD, TE VERVANG

Stuur R20 (AVB ingesluit) vir 30 kapsules, saam met die koepel hieronder, aan: EMCOR, Posbus 582, Milnerton 7435. Tel (021) 551-4360

Naam:

Adres:

..... Postkode:

Telefoon:

OOK VERKRYGBAAR BY JOU NAASTE APTEEK

TAROT readings
Uncovering what you really are, of letting yourself be yourself, of letting everything that is not yourself, fall away. R30. Please phone Ushke at

Kashgar

Handgeweefde dhurries (gestrepte katoensakke) en silwer juweliersware van Nepal, Indië en Thailand te koop. Winkel 68, The Firs, Rosebank. Tel: (011) 880-3566

Tarief: R15 vir 25 woorde of 'n gedeelte daarvan

Vrye Weekblad, 22 Junie 1990

Só lyk 'n sokkerboef

Sokkerboewe is deesdae meer in die nuus as spelers soos Ruud Gullit en Diego Maradona (laasgenoemde se verneukery kwalifiseer hom in elk geval as 'n ere-sokkerboef). Ons man by dié beroemde toernooi, BOB DAVIES, het 'n paar van die berugte sokkerboewe op die lughawe gesien, en besluit om die aksie liever op TV te volg.

MILAAN. - By die lughawe staan hulle volop, die kastige Engelse boewe. Die meeste van hulle kom nie verder as so vier kilometer van die lughawe nie, dan word hulle gearrester en dis veertien dae in die tjoekie.

Gedink ons polisie is erg? Die Italianers is rowwe boytjies, hoor! Slaan die ou met sy knuppel en daar lê hy in die straat en krul van die pyn. En dan gee hy hom sommer 'n skop ook.

Maggies, maar die Engelse "hooligans" is lelik: Wit! Lyk asof hulle in dié donker grootgeword het. ('n Mens kry amper self lus om hulle 'n paar klappe te gee).

En hulle breek alles wat hulle sien. Vensters? Hulle sukkel nie met klippooi nie, skop die goed sommer uit. Glasstukke net waar jy kyk. Motors? Die lugdraad is

af en daar's 'n laaaang krapmerk van voor tot agter voordat jy hulle eers behoorlik sien verbyslenter.

Die wêreldbeker-mannetjie is oral (ja, man, die blokkiesmannetjie). Op die meisies se T-hemde buig hy nogal oulik.

Die hele stad is vol vlac. Elke woonstel het sy eie ou Italiaanse vlaggie wat by die venster uithang, oud en vol gaatjies miskien, maar daar.

Die aand toe Italië teen Tjeggoslowakye speel, wou ek teen so nege uur gaan kos soek. Die strate lyk soos Sondagmiddag in Johannesburg se middestad. Ek stap terug hotel toe (daar's nie 'n taxi in sig nie). Die hotel se eetkamer is darem altyd vol, dink ek. Maar nie daardie aand nie: dis leë tafels waar jy kyk. Wall-to-wall niks.

'n Kelner kyk so stuurs na my.

Wat makeer, vra ek. Hy moppel iets van geen televisiestel in die kombuis nie. Maar wat, sê ek, julle weet mos julle is deur tweede ronde toe! Hy kyk my so aan en skud sykop. Na so 'n uur en 'n half se rondsit alleen, dink ek dis maar slaaptyd.

En toe bars die stad uit! Mense tuimel by die deure uit, dis gesels en drink en vlaggies waai. Kleintjies op straat, al is dit amper elfuur. Die Italianers lag en klap mekaar op die skouer: nie 'n oorwinning nie, maar darem 'n "draw".

Die Italiaanse spelers speel onder groot emosionele druk. Dis nie net 'n Beker wat op die spel is nie, maar familie-eer, God, vaderland en Ferrari.

Holland se vorm is nog nie terug nie (was dit ooit daar?) - hoofsaaklik omdat hulle drie beste spelers vrot speel. Ruud Gullit het darem 'n verskoning. Hy speel amper die hele seisoen nie sokker nie omdat hy 'n kniebeseering het. Hy lag maar net, sê hy voel gefrustreerd maar is bly hy's darem deel van Nederland se span. Hy het mos vroeër sy 1987-toekenning as Speler van die jaar aan Nelson Mandela opgedra. (Hoekom was niemand beïndruk toe Winnie sommer 'n hele span aan hom opdra nie?)

Wes-Duitsland vermoor elke wedstryd met tipiese Duitse doeltreffendheid. Met hul "killer instinct" maak hulle heeltemal seker die ander span se verdediging is morsdood. Klaar. (Nee, ons gaan niks verder van Winnie sê nie).

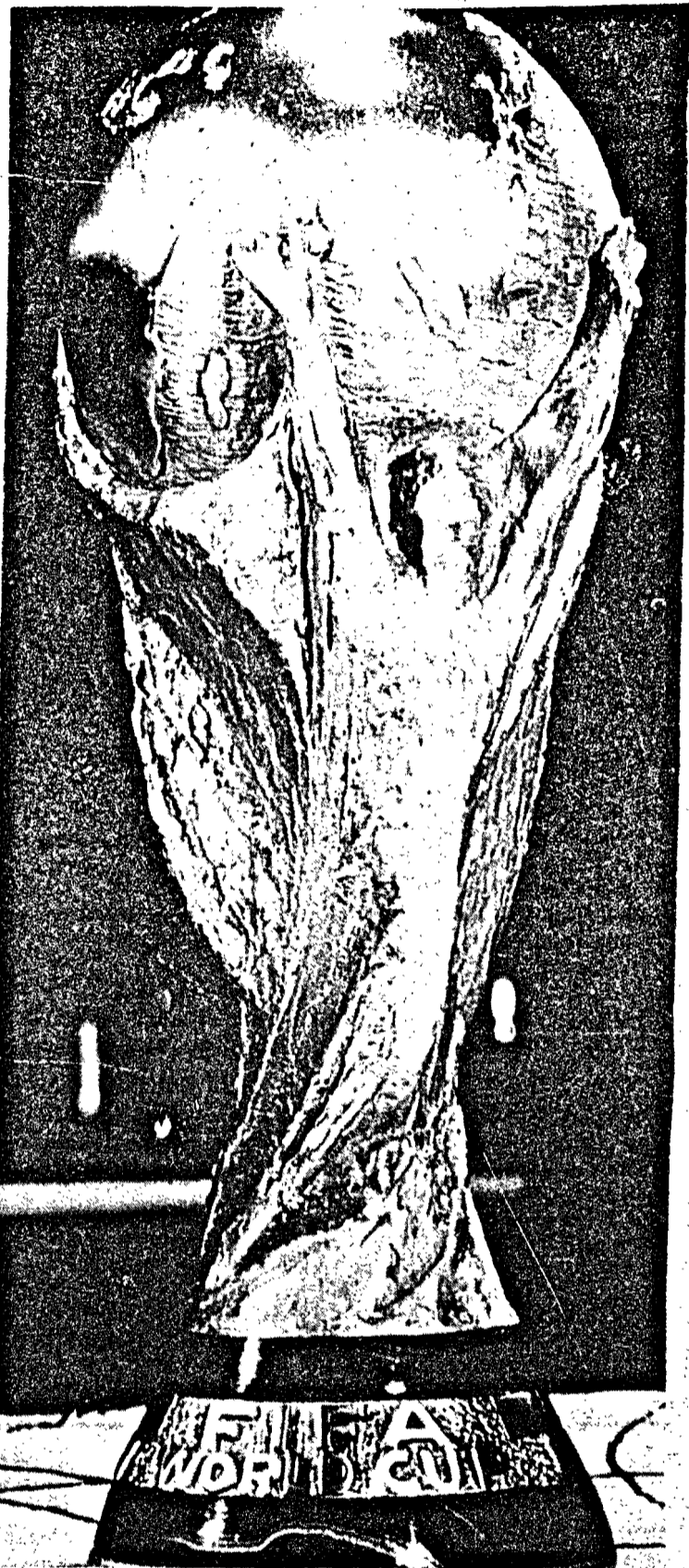
Maak die teenstanders die kleinste ou foutjie, skop die Duitsers nog 'n doel. Hulle veg vir elke doel asof dit hulle laaste sal wees. ('n Duitser is nooit casual nie. Ek's seker hulle slaap met dieselfde doelgerigheid).

Om deel van Argentinië se span te wees, hoef 'n mens nie eintlik te kan sokker speel nie. Maar jy moet jou acting ken.

Brazilië spaar sy energie asof dit goud is (nee, nie goud nie. Iets waardevol).

Hulle is goed, maar sal nie hul energie op meer as een doel mors nie. Gelukkig vir hulle was die Skotte Woensdagaand nog suiniger.

Vir Engeland kan 'n mens nie veel hoop hê nie. Al dié bleek mannetjies se ondersteuners sit dan in die tronk.

Die Wêreldbeker... 'n onuitputlike bron van inspirasie vir Engeland se sokkerboewe

Dankie, Bobby!

Die Oos-Transvaalse skeldsregter, Bobby Black, het Vrye Weekblad se rugbyskrywer darem verlede Saterdag 'n Iederlike verleentheid gespaar toe hy Transvaal uit 'n glorieryke oorwinning oor Noord-Transvaal op Loftus Versfeld verneuk het. Vrye Weekblad het nogal 'n sagte plekkie vir die Roolbontes. Nadat ons egter in groot, swart letters voorspel het dat dié wedstryd die einde van die Curriebeker-pad vir Transvaal sou beteken, het ons ná Kabous van der Westhuizen se drie en met Transvaal weer op die aanval, soos 'n wafferse Calla Botha amper begin bid - vir die eindfluitjie. Goed, goed, ons het die 'Bontes lelik onderskat. Ons troos onself maar met Boy Louw se beroemde aanhaling: "Looks at the scoreboard!"

**Einde van pad
vir Transvaal**

Oeps

ONS IS DIE NUWE SUID-AFRIKA

Vrye Weekblad

Vrye Weekblad is 'n onafhanklike weeklikse koerant wat uitgegee word deur Wending Publikasies Beperk (Reg. no. 88/04168/06). Die direkteure van Wending Publikasies Beperk is Max du Preez, Christo Nel, Chris Otto, Van Zyl Slabbert en Sample Terreblanche. Die aandeelhouers van Wending Publikasies Beperk is die direkteure en werknemers van die maatskappy.

Wending Publikasies Beperk en Vrye Weekblad se adres is: Breëstraat 153, Newtown.

Die posadres is Posbus 177, Newtown 2113.

Die telefoonnommer is (011) 836-2151-9 en die faksnommer 838 5901.

Redaksie

Redakteur: Max du Preez

Hoofredaksie: Elsabé Wessels, Jacques Pauw, Ina van der Linde en Hennie Serfontein

Nuusredaksie: Christelle Terreblanche, Christelle de Jager, Audrey Brown, Pearlé Joubert, Phineus Tshukudu, Irene Louw

Sub-redakteur: Ryk Hattingh

Ontwerp: Andrea Vinassa, Esma Anderson

Vrydag-redaksie: Andrea Vinassa, Koos Prinsloo

Sportredakteur: Tinus Horn

Vrye Weekblad Boeke/Books: Koos Prinsloo, Ryk Hattingh

Bestuur

Advertensies en bemerking: Manle Eagar, Kee-Leen King

Administrasie en verspreiding: Kee-Leen King

Redaksionele assistent: Cathy Fennessy

Navorsing en biblioteek: Laetitia Pople.

Boekhouding: Clara Nkutha

Kantoorbestuur: Joseph Moetsi, Vernon Zulu, Hazel Woodward

Buitekantore

Kaapstad-kantoor: Elsabé Wessels. Tel (021) 24 8049

Pretoria-kantoor: Ina van der Linde. Tel (012) 834 879

Vrye Weekblad kos R1,33 plus 17c AVB. Dit kos R75 (AVB ingesluit) om vir 'n jaar lank in te teken, en R40 (AVB ingesluit) vir ses maande. In Namibia, Swaziland, Lesotho en Botswana kos die koerant R1,50 plus verkoopbelasting. Tariewe vir buitelandse Intekenare is op navraag by (011) 497-2911 beskikbaar.

Probleme met verspreiding moet gerig word aan Cathy Fennessy by (011) 836 2151.

Sal 1990 se kampioenspan asseblief opstaan

Kollig op Natal, Noorde

TINUS HORN

NATAL en Noord-Transvaal loop nou los voor in die wedloop om die Curriebeker, maar soos hulle verlede Saterdag gespeel het, kan nie een van hulle seker wees dat hy die eindstryd gaan haal nie.

Albei het vrot vertoon en gróót geskrik. Van 'n oormaat selfvertroue kan daar dus geen sprake wees wanneer hulle mekaar móre op Kingspark in een van die belangrikste wedstryde van die seisoen pak nie.

Dié wedstryd sal dus 'n goeie maatstaf vir hul ware vermoëns wees.

Sy sukkelvertoning teen Transvaal ten spyt, moet Noord-Transvaal beslis as die gunsteling beskou word.

'n Groot loesing in die skrum het die Noorde byna sy wedstryd teen Transvaal gekos, maar met die terugkeer van sy twee gereelde voorrymanne, Heinrich Rodgers en Jan Lock, behoort dié probleem tot die verlede.

Donnie Verster en Gielie Swiegers was voor verlede Saterdag se wedstryd hoog aangeslaan, maar hulle het glad nie aan die verwagtinge voldoen nie. (Sou dit vergesog wees om die Noorde se skrumwerk teen Transvaal as die vrotste in menseugenis te beskryf?)

Die Noorde se keurders het onlangs nog gedreig om Lock én Rodgers die trekpas te gee. Die kragmeting met Transvaal het net weer bewys dat hulle nie eintlik 'n benul het van hul spelers se vermoëns nie.

Of dit wys was om Rudolph Straeuli terug te roep om die rol van vierde lynstaanman te vervul, sal ons eers móre weet. Pote Fourie se verskuiwing na die kant van die skrum maak egter sin, omdat hy daar 'n meer effektiewe teenvoeter vir Wahl Bartmann kan wees.

Die twee losskakels, Naas Botha en Joel Stransky, het albei die vermoë om 'n wedstryd in hul span se guns te swaai, maar eersgenoemde gaan stellig meer kans kry om sy vaardighede ten toon te stel.

Daar is ook 'n ander, ewe belangrike faktor wat in Botha se guns tel: sy skakelmaat, Robert

du Preez, is skitterend op dreef. Sy aangeë is vinnig en dodelik sekuur, en sy puik taktiese skopwerk verlig die druk op Naas. Net die beste balle gaan agterlyn toe.

Beserings het Natal se gelede kwaai uitgedun. As hy nietemin met die Noorde afreken, sal ons weet sy aanslag op die Curriebeker gaan nie soos gewoonlik ná die middel van die seisoen floutjies verdamp nie.

In Bloemfontein veg die Vrystaat én die Oostelike Provinsie om oorlewing en dit sal stellig die Blikore wees wat die twee onontbeerlike wedstrydpunte inoes.

Pote Human se manne het

met hul spogsege oor die Westelike Provinsie gewys dat hulle nie van plan is om nou al hul aanspraak op die Curriebeker op te sê nie.

Boonop is die OP se vertoeringslys in Bloemfontein 'n treurige affêre; hulle kan maar net nie daar wen nie.

'n Mens durf egter nie vir Michael du Plessis onderskat nie. Hy was die meesterbrein agter die OP se skoksege oor Noord-Transvaal vroeër vanjaar en het sekerlik 'n plan of twee om die Vrystaat te troef.

Die Vrystaat se vyf vaste manne lyk ietwat kwesbaar, maar sy lostrio en agterlyn is stukke beter as dié van die OP.

Net 'n wonderwerk kan

Transvaal terug in die Curriebeker-prentjie kry en die WP, wat hom móre op Ellispark die stryd aansê, moet ook wen as hy vorentoe 'n sê in die kompetisie wil hê.

Die WP het verlede week swak teen die Vrystaat gespeel, maar ter versagting moet 'n mens byvoeg dat die bal telkemale vir die Blikore reg gesprong het.

'n Feit wat 'n mens egter nie kan wegdeneer nie, is dat die Streepruie tot dusver vanjaar nog nie die soort gehaltebesit uit die lynstane en los kon wen wat verlede jaar aan hom 'n plek in die eindronde besorg het nie.

Hy betaal ook duur vir on-

nodige foute. (Twee van die Vrystaat se drie drieë was verlede week die indirekte gevolg van die WP se glipse.)

Danie Gerber, wat glo weer heeltelma fiks is, versterk die WP-agterlyn. Gelukkig vir die Rooibontes het hulle êrens leer duik, soos die Noorde se agterspelers verlede week tot hul verbasing uitgevind het.

Hoewel Transvaal homself verlede Saterdag by tye oortref het, was daar weer net te veel foute en soos ons maar van Transvaal gewoond is, het die afronding ontbreek.

Te oordeel na sy huidige vorm lyk dit beslis of Transvaal móre kan wen. Moet net nie daarop reken nie.

Wimbledon: Ivan se obsessie

Dit lyk asof Ivan Lendl vanjaar uiteindelik sy droom om die Wimbledonse tennistitel in te palm, gaan verwesenlik. Eintlik is dit veel meer as 'n droom: dis 'n obsessie. As kleibaan-spesialist kon hy ongetwyfeld vanjaar die Franse Ope gewen het, maar hy het verkies om hom op gras vir Wimbledon voor te berei (Dit is die enigste Grand Slam-toernooi wat hom nog altyd ontwyk het). En vandeeweek al was dit duidelik dat sy harde werk begin vrugte afwerp: hy het Boris Becker in 'n grasbaanoernooi in skoon stelle verpletter, en boonop twee keer soveel kishoue as "Boom-Boom" geslaan. Sy spel by die net is glo ook verstommend vir 'n speler wie se hele loopbaan op grondhoue van die agterbaan gebou is.

In die afdeling vir vroue gaan nlemand vir Steffi Graf stuit nie. Op klei kan hulle haar met valhoutjies en bodraal-lughoue uitoorlê, maar op gras is niemand, maar niemand, teen haar krag opgewasse nie.

'n Seun sterf

IN 1934 is die seun van een van Engeland se mees omstrede psigo-analyste in 'n bergklimongeluk dood. Daar was geen ooggetuies nie.

Dié berig is die wegspringplek vir Nicholas Wright se toneelstuk "Mrs Klein" wat die uitwerking van 'n onverwagte dood op drie vroue uitbeeld. Hulle is al drie psigo-analyste. Mrs Klein, haar dogter Melitta en 'n vriendin Paula word onderskeidelik gespeel deur Shelagh Holliday, Fiona Ramsay (onder) en Charlotte Butler. Robert Whitehead behartig die regie en dit is nou in die Laager by die Mark-Teater te sien

Vrydag

onder redaksie van
ANDREA VINASSA

Uitsaaiwese kelder SA musiek

Maar die Radio Rats herleef op viniel

ANDREA VINASSA

ROLSTOEL-ROCK soos die Rolling Stones dit doen, kan 'n mens dit seker nie noem nie... die herlewing van die Radio Rats - op viniel. Jy moet dit seker thirtysomething-rock noem.

Na twaalf lang, donker jare reik dié invloedryke musiekgroep - onthou vir "ZX-Dan"? - aanstaande maand sy tweede langspeelplaat uit. Die plaat is nog naamloos en wag op 'n gepaste Gotiese titel. Die Rats het hul eerste (profetiese?) plaat, "Into the Night We Slide", in 1978 uitgereik.

Die punk-agtige Rats - hulle was die stigters van die Springs Skool van opstandige Suid-Afrikaanse angs-rock - se betekenis kan nie onderskat word nie. Hulle was die voorgangers, en baie fans beskou hulle as die voorste eksponent, van rou rock wat op straatvlak kommentaar lewer op die sosiale omstandighede en psigiese verwoesting van wit stedelike tieners. Onthou vir Corporal Punishment en Shake Baby?

Terwyl die Suid-Afrikaanse musiek-scene 'n insinking beleef, moet die Rats maar inspring met hulle oplossing. (Maar het Mango Groove dit dan nie onder die Eiffel-Toring gemaak nie? Ek het mos gesê insinking.)

"Daar is niks om op te neem in hierdie tyd van 'verandering' nie," sê Lloyd Ross, die Rats se hoof-kitaarspeler. Hy praat nou as Shifty Records se vervaardiger en klankingenieur - hy komponeer nie juis veel deesdae nie - en kondig met groot vuur aan dat "die beste sanger in SA gaan weer op viniel sing". Dis Dave Davies, die Rats se voorbok.

Ross, wat in die tagtigerjare verantwoordelik geword het, 'n bril gekry het en Shifty begin het, gesels oor die redes vir die insinking in SA musiek.

"Die meeste van die kunstenaars met wie ek nou saamwerk - selfs (Mzwakhe) Mbuli - kom uit die geslag van die laat sewentigs." Daai tyd toe tieners nog gewroeg het en hul monumentale angst in hul musiek ingestort het. Toe musikante nog 'n "frenetiese kultus-status" kon behaal. Voor musiekvideos dit onnodig gemaak het vir musikante om musiek te maak. Voor noodtoestande die jol vernietig het.

Een van die vernaamste faktore vir die armoedigheid van die musiek-scene is die uitsaaiwese.

"Die uitsaaiwese in die land is nie uiteenlopend genoeg nie. Ware 'nie-kommersiële' internasionale musiek hoor ons nooit nie. Ons woon aan die suidpunt van Afrika en ons hoor nooit Afrika-musiek uit Zaire, Mali en Senegal nie.

"Musiek-opvoeding is onvolledig hier. Selfs in 'n klein dorpie in Engeland sou ons blootgestel word aan meer internasionale musiek. Afrika-musiek, World Music en jazz. En die maklikste manier om mense 'n kennis van musiek in te burger is deur middel van die radio."

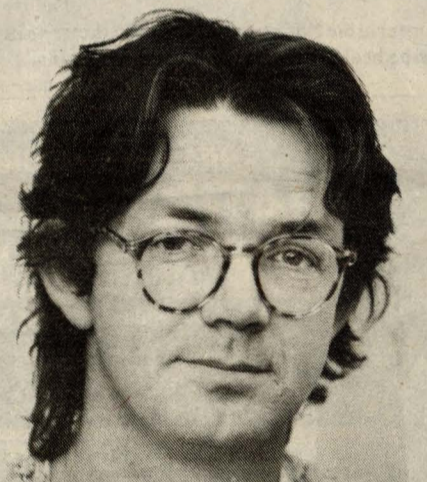
"Daar is 'n situasie geskep waar daar ook nie

'n aanvraag is vir minder bekende musiek nie. Omdat die radio sekere soorte musiek speel, koop en maak plate-maatskappye daardie musiek en hou winkels dit aan.

"Shifty Records het altesame veertig opnames uitgereik en geen liedjie is op die SAUK se speellyste nie, hoewel Jennifer Ferguson, Tananas en enkele ander af en toe gespeel word." Verstommend.

Daar is ook geen infrastruktuur, byvoorbeeld klubs, om 'n verskeidenheid onbekende musiek aan ons bekend te stel nie. Vanjaar probeer Shifty sake verbeter... met 'n World Music-winkel. Die maatskappye beplan ook om teen September musiek van Sentraal- en Wes-Afrika in te voer.

"Die kulturele boikot het ook heelwat daarmee uit te waai. Dit is tyd dat die boikot heroorweeg word sodat musiekgroepe vanuit die res van Afrika hier kan kom speel. Ons het 'n katalisator nodig om dinge aan die gang te kry."

Lloyd Ross

Toentertyd se Radio Rats: Herbie Parkin, Dave Davies, Pierre de Vos, Jonathan Handley en Lloyd Ross. Vandag se Rats is: Davies, Handley, Ross, Willem Möller en Steve Howells

Sama pak uitsaai bul by horings

BYNA almal stem deesdae saam dat die kulturele boikot op 'n reaktiewe wyse pleks van 'n aktiewe wyse funksioneer. Die uiteinde is dat die mense wat deur die boikot bevoordeel word, eintlik daardeur benadeel word.

Maar 'n nuwe benadering tot die bolkot is reeds besig om pos te vat.

Dis asof die Suid-Afrikaanse Musiek-Alliansie (Sama) Lloyd Ross se woorde gehoor het, want dié week het hulle besluit om die SAUK-bul by die horings te pak.

By 'n vergadering wat deur Sama se uitvoerende komitee byeengeroep is, is daar besluit om 'n afvaardiging na die SAUK toe te stuur om musikante (en ander kunstenaars) se regte te bepleit.

Dit is alombekend dat sommige Suid-Afrikaanse musikante nie die SAUK hoef te boikot nie, want hulle musiek word in elk geval nie gespeel nie. Musikante wie se musiek verbied is, wil nou saamstaan om te verseker dat hulle ook gehoor word. Een van Sama se oogmerke is om seker te maak dat daar, soos in ander lande, 'n sekere persentasie plaaslike musiek gespeel word. (In sommige lande is daar 'n wet dat tot 90 persent van die musiek wat oor die radio gespeel word, plaaslik moet wees.) Oor die voorgestelde persentasie sal daar onderhandel word. (My vraag is, word Bles Bridges ook ingesluit?)

"Dit is tyd dat ons stappe doen om ons toekoms te verseker. Dit is onverstandig om die skuld op apartheid te pak. Ons moet verantwoordelijkheid neem," het Ray Phiri gesê. - Andrea Vinassa

Skoon rock

Earthlife Africa bied môre 'n "eco-rockkonsert"- geraas word skynbaar nie meer as besoedeling geklassifiseer nie - by Mega Music aan. Die deelnemers is Brewers East, Antoinette en die Skietsels, Izwe, Bayete, Not the Midnight Mass, Wendy Oldfield en Bright Blue. Andrew Buckland en Jeanette Ginslov gaan bietjie dans. Die Vegetariese Vereniging kook. Die konsert begin 2nm by Mega Music in Pimstraat, Newtown

Fynproe

NETTIE PIKEUR

Heerlike grimmighede

C. Louis Leipoldt se Koserfenis is wonderlike leesstof, hoewel hy te veel staatmaak op 'n deeglike kennis van kook om sy resepte vir lesers toeganklik te maak.

Maar omtrent die lekkerste van Leipoldt is sy uitdrukking "grimmige heerlijkheid" om 'n oskop, heel gebak, met horings en al, te beskryf.

Seker die griesseligste bord kos wat niksvermoedende gaste al in die oog gestaar het, horings, vel, oge en al.

Nog grimmige heerlikhede - en hier kan die lensie-en-groentebregade gerus omblaai - duik op onder afval, sult en sulke dinge. Hou jy daarvan, geniet jy dit om te gril. If not, not.

Hiermee 'n wonderlike resep vir sult, wat die Franse eleganter noem Fromage de Tête - hoofkaas.

Grand sult

Gaan koop: 'n halwe varkkop, twee varktong (of ander tong), een of twee kalfspootjies, twee wortels, een prei, drie uie, drie huisies knoffel, vars kruie, drie sprietuijies twee lepels asyn.

Vra die slagter om die halwe kop vir jou aan stukke te sny.

Week dit in vars water vir twee uur, saam met die pootjies en tong.

In 'n groot pot, plaas die kop, pootjies, tong en bedek met koue water. Kook en skep die skuim af as you go.

Wanneer al die skuim weg is, voeg die groente heel by, asook sout peper

en die kruie.

Kook vir anderhalfuur tot die vleis van die bene afval.

Haal alles uit, en HOU DIE WATER, MOENIE PER ONGELUK UITGOON NIE.

Verwyder al die bene, ('n nare joppie), en sny die vleis in netjiese blokkies. Ontvel die tong en sny in skyfies.

Neem nou 'n groterige glasbak en pak die vleis mooi daarin. Gooi die vloeistof deur 'n nat gaasdoek in 'n pot. Kook af vir 'n halfuur. Sif weer.

Proe nou en voeg meer sout by as jy dink dis nodig (stol verskerp die smaak) asook die sap van een suurlemoen.

Giet die vloeistof oor die vleis.

Laat stol ten minste twee uur, of oomag in die yskas.

Bedien in skyfies of op stukkiest roosterbrood.

Murgbene

Nóg 'n redelike grimmige gereg. Koop 'n sakkievul by die slagter, en daarna die beste volgraanbrood wat jy kan kry.

Tuis kook jy die murgbene in water of stock tot die murg murgsag is. En dis langer as wat jy dink - 40 minute.

Skep die murg uit op roosterbrood.

Snipper 'n paar sprietuitjies oor, met sout en peper en 'n druppel suurlemoen.

Dis by uitstek 'n TV-gereg op 'n koue wintersaand, met 'n koppie sop daarna.

Jy kan selfs spesiale antieke silwer murglepels koop om dit uit te skep, maar 'n skoon skroewedraaier werk net so goed.

Ons grimmigheid kom nie vandag so ver as pensafval nie, maar slegs tot by lewer en niertjies.

Ons is mos te fyn geteel, het die grou-ogige rooikopskoonheid Estie van Heerden (nou saliger) eens gesê van iemand wat dreig sy kan nie met rou vleis werk nie.

Niertjies

Hoe kleiner die niertjies, hoe sagter sal hulle wees. Koop twee per persoon.

Maak goed skoon: sny alles wat wit is uit, en skil af.

Moenie niertjies te lank kook nie, hulle is gou gaar.

Sny die niere in die helfte deur. Braai saggies in botter in 'n swaar pot tot bruin, maar nie deurgaar nie.

Voeg 'n lepelvol meel by die botter, roer goed, en voeg nou twee kerkies sjerrie by en roer weer.

Proe vir sout en peper, en vyf minute later gooi jy 'n skoot suurroom bo-oor.

Maak goed warm en bedien met ertjies en mash.

Daar is mense met femies wat sweer hulle sit nie hul mond aan lewer nie. Dis omdat hulle blouwildebees op koshuis moes eet.

Maak lewer behoorlik gaar, en jy bekeer dosyne.

Lewer met sampioen

Sny lewer in dun skyfies met 'n skerp mes, en lê in melk vir 20 minute.

Braai eenkant uieringe en 'n paar sampioene in botter.

Smelt nou 'n klont botter (Hartstigting, blaai om), in 'n swaar pan en braai dun skyfies lewer vir een minuut elke kant daarin.

Nou giet jy 'n skeut vermoet by, asook jou sampioene en uie.

Kook vinnig, maar net vir drie minute, en skep dadelik op.

Hiermee 'n skeppie spinasie, 'n gekookte aartappel, en tamatieslaai.

Maar jy sal nog steeds mense kry wat sê die dag wanneer hulle lewer eet, kan die Engelse maar weer die Kaap kom inneem.

Die beste wynlyste

BJ LANKWARDEN skryf oor Diners Club se "Wynlys van die jaar"-wedstryd

DIE uitslag van die tweede "Wynlys van die jaar"-wedstryd wat deur Diners Club geborg word, is pas bekend gemaak. Daar is nou vier kategorieë: wyn & mout, volle dranklisensie, hotels en klubs.

* Die wyn & mout-afdeling se wenner kom almal uit die Transvaal, wat nogal belangrik is want dit weerspieël duidelik hoe goeie wyne op die mark vaar.

Gatrule's van Sandton is weer eerste in dié afdeling. Die naaswenner is Ile de France van Dunkeld (Johannesburg) en die Lone Star Steakhouse op Brakpan. Dis 'n voortrekkende volgehoue vertoning van Gatrule's en hulle het 'n wynlys wat moeilik geklop word. Ken Forrester se versameling is omvangryk en sy lys baie eksplisiet, met vele byvoegings spesiale items wat die atmosfeer skep dat jy in 'n alkoholiese paradys is.

*Die afdeling vir volle dranklisensies is vanjaar van die klubs geskei en die wenner is The Fisherman's Grotto in Johannesburg. Die naaswenner is La Dolce Vita van Durban en The Partridge van Olifantsfontein.

The Fisherman's Grotto se lys is totaal verbluffend, veral wanneer 'n mens in aanmerking neem hulle het die hoogste puntetelling gekry (88,2%) en het bestaan uit net die helfte van die wyn wat hulle aanhou. Sowat 45 bladsye is vanjaar ingeskryf, maar daar kon nog talle bygevoeg gewees het. 'n Restaurant wat in die Bourbon-afdeling nie minder nie as 15 inskrywings het, kom nie maklik tweede nie. Die Grotto-lys lees soos 'n who's who van die drankwêreld en bevat talle bottels wat nie op die mark is nie.

Hulle het 'n ander prysstruktureering as Gatrule's en die ander restaurants. The Fisherman's Grotto het 'n uitstekende seleksie, maar teen 'n prys. Ek sidder egter om te dink wat die rente per jaar op so 'n enorme aandeelbesit moet beloop. Aangesien hulle kos onberispel is, regverdig dit 'n pelgrimstog van enige wynliefhebber om 'n bottel of twee te gaan geniet waarop hy uitgemis in 'n lang versamelaarsloopbaan. Interessant om te merk dat al word dit aangegee as 'n visrestaurant die lys van rooiwyn

twee keer so lank is as die witwynlys.

*Die wenner in die hotelafdeling is die Garden Terrace Restaurant van die Lord Charles Hotel op Somerset-Wes. Die naaswenner is Granny Mouse's Country House (Lidgetton, Natal) en The Royal Grill (Royal Hotel, Durban).

Die Royal was laasjaar eerste en die Lord Charles tweede. Ferghal Purcell en sy span van die Lord Charles het 'n lys saamgestel wat die hoë standaard van die res van die hotel gestand doen. Die hotel straal soveel gasvryheid uit dat dit verpligtend vir hoteleienaars moet wees om 24 uur lank daar oor te bly net om te sien hoe 'n hotel bestuur moet word.

Die wynlys is noukeurig, bied 'n groot keuse teen redelike pryse en sluit wyn in van Frankryk, Amerika, Nieu-Seeland, Duitsland, Spanje, Chili, Italië en Portugal. Hulle bied ook kosher-wyn afsonderlik aan. Hier is 'n duidelike teken dat hierdie wedstryde goed is vir die publiek, want die groot keuse is 'n verrassing vir enige wynliefhebber.

Gekoppel aan die vyfster-verblyf en die plesier om te besef hulle maak van die beste Dom Pedro's in die land, is daar maar een plek om te bly in die Wes-Kaap; die Lord Charles.

*Die Durban Buiteskub het die klubafdeling gewen en Johannesburg se buiteskub was tweede. Durban se lys is wonderlik maar hulle het 'n paar ou witwyne op hul lys wat ek sou dink hulle gereeld moet laat nasien.

Die interessantste feit is dat die gemiddelde telling in al vier die afdelings vanjaar hoër as laasjaar is. Dit kan 'n aanduiding wees dat die wedstryd reeds vrugte afwerp.

Hugh Peatling, die besturende direkteur van Diners Club van Suid-Afrika lewer met dié jaarlike toekennings 'n wonderlike diens aan die bedryf en die publiek. In die eerste plek deur die Wynmaker van die Jaar aan te wys en dan deur nou te verseker dat die goeie wyne wat dié wynmakers vervaardig ook aan die publiek beskikbaar gestel word.

Een ding is duidelik, die publiek is baie bevoorreg om kunswerke te kan besigtig soos die wynlyste van die Lord Charles en Gatrule's, of om 'n keuse te hê van die eendolse voorraad van die Fisherman's Grotto Restaurant en die Durban Buiteskub.

Hopelik sal die duisende plekke met vervelige wynlyste kennis neem en die dag sal kom dat die beoordeling van die beste wynlyste 'n permanente betrekking word.

dié week by die MARK-TEATER

MARK-TEATER

Maan - Vry: 8nm, Sa: 6nm & 9nm

CURL UP & DYE - deur Susan Pam

- terug op openbare aanvraag

UPSTAIRS-TEATER

A ROOM WITH A REVIEW - deur Mark Banks - 'n Solo-exposé van alles van Kaapstad na Pick 'n Pay"

Ma tot Vry: 8.15nm, Sa 6.15nm & 9.15nm

DIE LAAGER

MRS KLEIN - Nicholas Wright se hoog aangeprese stuk - 'uitsonderlik en treffend'

"Ma tot Vr: 8.15nm Sa: 6 en 9nm

WAREHOUSE BY DIE MARK

Janice Honeyman se DOUBLE THICK DREAMS - Ma tot Vr: 7nm vlr 8.30nm, Sa: 5.45nm & 8nm vlr 9.30nm

KIPPIES BY DIE MARK

Di tot So: 9nm

Robert Nkosi se groep - 832-1646

MARKGALERIE

Groot Galery

Mark-Teater-Stigting se permanente versameling

Klein Galery

"Freedom Now" deur Kaapstadse gemeenskapkunstenaar Eksperimentele muur - "Prints" deur Kelly van der Merwe

Telefoon 832-1641

Bespreek by enige Computicket; tel 28-3040

Johannesburgse Vlootmark: Elke Saterdag van 9.00 vm tot 4.00 nm

Nuwe mark in Pimstraat van 9.00 vm tot 4.00 nm. Sondag by die Mary Fitzgeraldplein van 9.00 vm tot 4.00 nm.

Waar was Johannes Kerkorrel?

Ervaringe van 'n Afrikaanse protessanger in die lae lande

Waar was Johannes Kerkorrel toe die Briels op Houtstok gesing het? In (Brussel) Europa op 'n toer van ses week. Hy was dus heel verbaas toe Francois Bester, die organiseerder van Houtstok, hom in Amsterdam kom soek het. Bester wou nie glo dat Kerkorrel nie op Houtstok sou optree nie en ook geen kontrak onderteken het nie. Nadat Bester en sy trawante lekker op Kerkorrel se naam gery het, het hy ook verwag dat Kerkorrel sy druk program in Europa moes onderbreek om in 'n stowerige Pretoria te kom sing. Kerkorrel is net bitter spyt dat hy die Briels misgeloop het. RALPH RABIE doen verslag

DIS vroegoggend, Zurich-lughawe, en ek verlaat die vliegtuig van die SAL, my laaste kontak met die funky suidelike republiek. Die lughawe-gebou is groot en blink, die lug bokant Zurich bewolk.

Ek stap deur die aankomssaal, my paspoort word gestempel. Die polisie dra blou overalls, lyk soos werkers. Ek kry my vlug, Swissair, na Zaventem, Brussel. Die vlug is vertraag en ons wag op die lughawe. Die bemanning deel koerante uit, ek lees The Independent, 'n Britse koerant. Daar is 'n spesiale bylaag oor kunsas belegging. Ontbyt word bedien, sterk swart koffie, Switserse kaas, rolletjies, koue vleis.

Uit die venster van die vliegtuig sien ek Duitsland en Frankryk, en toe later België. Dis plat, die aarde lê soos 'n legkaart, blokke oranje, bruin en groen, deurkruis met die reguit strepe van treinspore en paale. Soos liniale lê die paale. Vreeslik square.

Op die lughawe kry ek die PRO van die platemaatskappy. Sy voldoen aan elke cliché-opvatting van hoe 'n Nederlandse meisie behoort te lyk. Haar naam is Hilde Vansteenvoort en sy het lang blonde hare en 'n goudbruin vel.

Sy pak my tas en kitaar agter in haar swart Audi. Haar klere is ook swart. Terwyl ons uitry na Brussel, tel sy haar swart motor-telefoon op en maak oproepe. Dit blyk dat ek 'n baie besige tyd het wat voorlê, elke dag onderhoude met elke moontlike Belgiese koerant, tydskrif en radiostasie.

Die hotel is in die middestad van Brussel, hoofstad van die nuwe verenigde Europa. Almal op straat praat Frans. Ek probeer nie eens Afrikaans nie. Buite sit almal by kafees en drink kaffie, of bier. Koffie, bier, sjokolade, visgeregte en kant is Belgiese spesialiteite, soos ek later wel deeglik agterkom.

Dié aand sien ek 'n konsert in die Ancienne Belgique van die grootste Belgiese sanger, Arno. Arno sing 'n mengsel van Frans, Vlaams en Engels, nogal heavy rock, intens. Arno kom van Oostende, by die see. Hy het nou 'n Franse meisie en daarom bly hy in Parys. Sy been is gebreek, in swart gips, maar hy command die verhoog soos 'n besete engel.

Na die tyd drink ons in die bar, ek ontmoet die keyboard-speler van Clousseau, die nuwe Belgiese sensasie-groep, wat pas 250 000 eksemplare van hulle nuwe LP verkoop het. 'n Nuwe rekord vir plaaslike musiek. Hulle is almal intrigued as hulle hoor dat ek van Suid-Afrika is. Dinge verander nou, Mandela is vry, sê hulle. Ek sing vir hulle Tronk.

Daar is 'n oplewing in Vlaamse musiek. Dit is alles te danke aan 'n nuwe TV-program, Tien om te sien. Tien plaaslike treffers, as 't ware. En sedertdien is daar weer hoop vir die Belgiese musiek.

Die volgende dag is dit ek en die Belgiese pers. In die direksie-kamer van die platemaatskappy. Teen die een muur 'n reusagtige painting van bodybuilders, teen die ander muur 'n painting van die Eurhythmics, die maatskappy se grootste verkopers. Buite die panorama van Brussel, met die koning se paleis en tuine, en 'n groot beeldhouwerk van 'n atoomstruktuur. In die strate van Brussel herken ek, buiten die groot aantal buitelanders, heelwat ooms en tannies wat lyk soos Afrikaanse familie.

Ek word vroeë gevra oor Afrikaans: Is die taal nie grondig besmet met die apartheidsideologie nie? Hoeveel mense praat die taal? Die gesprek word bemoeliek deur die feit dat die woord Afrikaans vir hulle letterlik beteken 'van Afrika'. Sodat Afrikaanse

musiek beteken Afrika-musiek. Ek word gekonfronteer in elke onderhoud met vroeë Johnny Clegg, Paul Simon, en wat ek dink van hulle pogings tot musikale crossover. Breyten Breytenbach se naam duk die heeldyd op.

Oor die veranderinge in Suid-Afrika is mense optimisties, oor FW de Klerk is hulle skepties. Hulle dring daarop aan dat ek Afrikaans moet praat, die klank interesseer hulle. Dit klink vir hulle 'grappig' of 'simpel'. Party sê dat dit hulle herinner aan die Zeelandse dialek, waar die Boere oorspronklik vandaan kom.

Ons praat baie oor apartheid, dat dit 'n probleem is wat Europa moet help oplos, ek sê dat Hendrik Verwoerd 'n Nederlander was wat in Amsterdam gestudeer het. Vroeë oor die bolkot: ek bevestig die kulturele bolkot, dit ontnem mense van hulle geestesvoedsel, sny hulle af van progressiewe idees. Tesame met die staatsensuur en die SAUK se houding teenoor progressiewe kunstenaars het dit ons kulturele lewende verarm. Almal stem saam dat die ekonomiese boikot van deurslaggewende belang was om verandering in Suid-Afrika teweeg te bring.

Ek het ook 'n paar snaakse opmerkings gehoor. Soos: ons het gedink almal in Suid-Afrika is swart; en: Kom jy gereeld in Zaïre? Dit was duidelik dat mense nie veel weet oor Suid-Afrika nie, dat hulle ook nie weet wat die daaglikse lewe hier inhou nie. Ek beveel 'n toer aan, vir 'n cheap thrill, maar niemand stel belang nie.

Met die radiostasies doen ek heelwat onderhoude, en elke keer moet ek 'n akoestiese set doen. Klank word vooraf opgestel, 'n klavier gereël, dan moet ek in die middel van die onderhoud opstaan en vir die luisteraars live speel. 'n Ingenieur meng die klank en dit gaan direk uit aan die luisteraars in stereo. Soort van haal-uit-en-wys dat jy nie net sequencers kan programmeer nie. Dit loop heel goed af.

Die volgende dag hoor ek snitte van "Eet Kreef" oor die radio. Die plaat word ook heelwat gespeel. Ek ontmoet 'n anti-apartheid-aktivis wat my vertel dat hy nog nooit in Suid-Afrika was nie.

Terug by die hotel kyk ek TV: daar is 25 kanale. Beatrix die koningin van Nederland in 'n pers gestyfte ultrusting - by wyse van spreke - besoek 'n plattelandse dorpie. Die kinders ry in kano's op die kanale rond en sy wuif vir die skare. In Amsterdam is dit koningin-dag en dit lyk soos 'n miernes.

Ek ontmoet die lede van 'n Belgiese groep, De Kreuners, wat baie van die Gereformeerde Blues Band se CD hou. Hulle speel self rhythm en blues. Hulle het "Sit dit af" gerepeet, en nou moet ek dit saam met hulle doen op twee groot pop-feeste. Die eerste is 'n Live Aid konsert in Puurs, die ander 'n konsert in Leden. Hulle het 'n gehoor van gillende teenybop-meisies wat nietemin nie 'n oog knip oor "Sit dit af" nie. Ons ry met hulle toerbus deur die platteland en kyk video's. Die toerbus se naam is Arizona.

Later die aand arriveer Kid Creole and the Coconuts, ladies and gentlemen, direct from the USA. Hulle is die main act.

Ek besluit dat ek van die Belge hou. Hulle is gereserveerde mense, wat die kat eers baie goed uit die boom kyk, maar as hulle eers besluit het jy is kosher, dan is dit 'n feit. Echt zo.

* Lees volgende week verder oor Kerkorrel se avonture.

Johannes Kerkorrel... oftewel Ralph Rabie

O die horror in 'n sepie se hart

VICTOR MUNNIK skryf oor TV

Dis nou nie so mooi soos The Game nie, want daar word nie so baie gesoen en gedrink en so nie, maar dis nogtans lekker om teen die Blou Bulle te verloor. Oppas maar vir die Piesangboere.

Terloops, met alhierdie ge-pale-toe gaan ons Wuldsie Akzend-prys vandeeweek aan Zamberg Jamshen, kenner van die haas onvoorspelbare beesblaas in sy verskeie fassette.

Lomp

Vir lomper tuisblyers was daar ook 'n klomp programme om 'n mens se performance by die werk te verbeter. Vir kantoorwerkers was daar instruksie oor hoe om nie oor oop kasdeure te val nie, krammetjies in jou vingers te kry nie of in die gange omgehardloop te word nie. Om te dink daar is werkplekke waar mense in die gange hardloop.

En stomp

Die Van Wouw-beeldestorie was soos 'n mini-reeks op die nuus - seker ook nie die enigste nie. "Nuwe wending" en "Die raaisel verdiep" is mos 'n genoeg om enige nuuskyker mal te maak. En hoe was daai verontwaardiging uit die Staatsteaterstad oor die stomp vroue in die klerasie en die gekoekte hare van die Slegte Nuus-oueins?

Anyway, solank almal nou kans kry om Van Wouws te besit.

Vermey

Waarskuwing! Waarskuwing! Vermey die FAK se kultuur-onvriendelike musiek ... um a askies Mimiekfees vanaand om tien op TV1. Gaan skryf eerder volksvreemde graffiti op harde teikens.

ENIGE mens wat TV kyk raak stadig maak seker bewus van die diepe horror wat skuil agter sepie-dramas.

Vat nou maar die priester van Loving wat - nie sonder 'n aandoenlike sielestryd nie - die Roomse kerk los om met ene Shahiya te trou. Na talle twyfelgelade episodes is dit uiteindelik die troudag. Hy is laat. Die bruid worry. Dan kom hy aan. Pap wiel gehad, sê hy. (Ja-nee, ons verstaan).

Hy frons: "Is dit nie bad luck vir die bruid om haar man net voor die troue te sien nie?"

"Simpel ouwroustorie," lag sy, terwyl die bruidegom se oë mistig raak. Ja, hy's hoeka onstabiel en die kykers weet groot smart is weer op pad.

Stoel en bloei

Minder sensitiewe kykers kon die groepstoei op M-Net geniet het. Dit was iets vreesliks. 'n Stuk of dertig stoeiers baklei dit uit soos in 'n anargistiese kindergarten. Die Red Rooster het sy een vinger in Achilles se neusgat, met sy ander een in Gorilla se ... um hoeseenaam, terwyl Hercules besig is om Achilles pap te slaan.

Die miljoen dollar man, met die \$ op sy boud byt deur tot die einde, maar groot groot John Scott reken finaal met hom af.

En die skare gaan mal.

Blou 16e

So van skare gepraat, baie mense het seker op die 16e stil voor die kassie gesit en rugby kyk.

Ondraaglike skande op Grahamstad

BENJAMIN BRITTEN het sy eerste kameropera, "The Rape of Lucretia", gegrond op André Obey se Franse drama "Le Viol de Lucrece", wat weer op sy beurt op 'n Shakespeare-gedig gegrond is. En raal by wie het ou Shakespeare geleen? Livius.

Nou ja, niemand het gesê ons kan oorspronklikheid verwag nie.

Marthinus Basson, Kruik se inwonende regisseur, bring vanjaar Britten se opera na die Standard Bank se Nasionale Kunstefees op Grahamstad. Hy is die regisseur en ontwerper van die produksie waarin die mezzo-sopraan Sally Present en Joh Eagar die hoofrolle vertolk. En van Basson verwag ons baie meer as blote oorspronklikheid.

Die opera handel oor die oormoedige Tarquinius wat uit die oorlogskamp vertrek. Hy het pas gehoor die vroue van die Romeine is ontrou aan hul mans. Lucretia is die enigste uitsondering en hy wil haar trouheid op die proef stel. (Klink vir my soos 'n walglike chauvinistiese set.)

Hy verkrag haar in haar slaapkamer en sy pleeg selfmoord omdat die skande ondraaglik is... deuglikheid het geseëvier.

Neville Dove dirigeer die Kruik-Orkes en die belgting is Malcolm Hurrell se taak.

"Lucretia" word net twee keer by die fees opgevoer: om 7nm op 3 en 4 Julie.

DEON OPPERMAN se bydrae is "Dear Mrs Steyn", 'n huldeblyk aan die Britse liefdadigheidswerker Emily Hobhouse. Opperman en Garth Holmes het saamgewerk aan die verwerking van Hobhouse se briewe en toesprake. (Dalk gaan ons nou vir Hobhouse in perspektief sien.)

Volgens die persverklaring het hulle Hobhouse se skrywe deeglik nagevors en ontdek dat sy "'n vasberade vrou was, wie se insig haar daartoe gedryf het om verligting en vertroosting aan 'n geteisterde volk (die Afrikaner tydens die Boereoorlog) te bring."

Wilna Snyman vertolk vir Hobhouse. "Dear Mrs Steyn" word vyf keer op die planke gebring: 1, 2 en 3 Julie.

GCINA MHLOPE se "Storytime with Nolali and Friends" word op 5, 6 en 7 Julie in die Recreation Centre in Grahamstad opgevoer. "Nolali" beteken "die vrou van die stat" en in die tradisie van die middeleeuse troebadoer reis sy van dorp tot dorp om haar stories te vertel.

Mhlope is alombekend as 'n eksponent van die orale tradisie en haar verhale bestaan uit Afrika-mites, opvoedkundige stories, sedelesse en legendes.

Olga Mbini en Nomsa Buthlezi staan vir Mhlope by om die fabelagtige reis te illustreer.

(Bespreek by Computicket. Bespreking vir Randfeesitems open op 22 Junie by die Village Green en die Kaartjieskantoor by die 1820-Setlaarsmonument op Grahamstad.)

Gcina Mhlope

Marthinus Basson (bo), een van 1989 se wenners van 'n Jong Kunstenaarsprys, is vanjaar weer by die Grahamstad-Fees... hy behartig die regie van Benjamin Britten se eerste kameropera, 'The Rape of Lucretia'

Vanjaar se wener van die Jong Kunstenaarsprys vir Dans, die choreograaf Robyn Orlin (bo) se werk word ook weer vanjaar by die Grahamstad-Fees aangebied. Die Truk-Dansgeselskap voer drie van Orlin se werke op: 'Here for the Duration Too', 'If you can't change the world, change your curtains' (bo) en 'As Fall Women, So Fall Women'

Foto: Andrea Vinassa

Ideologically unsound... jy weet, klankdig

DOUBLE THICK DREAMS
Met Gaby Lomborg, Tobie Cronjé,
Tonia Selley, Lana Green, Dorit
Rothschild
Regie en draalboek: Janice Honeyman

SOENTJIE VAN DER SPUY

JIRRE, did I have a good time there by the Market Warehouse. I tell you, I was almost sick from laughing or maybe it was the hamburger and strawberry milkshake with the candle stuck in the marshmallow that wouldn't go out that made me a bietjie naar.

You see, me personally, I like lekker loads of adjectives and alliteration. Ooo en ek sê vir jou, plenty of punning is also my best. (Ag, an' whoever the poepholis is who says "the pun is the lowest form of wit", to him I say "suck a soap sud, stupid".)

I'll give you a for example. Joggie (Tobie Conje), the leading laaitie puts a Hypermarket bag on his head and says "Do I look OK?". The reply is: "No, you look Hyper." No wait, it gets better, 'cos Joggie's a typical nerd in MCP clothing and he gaans aan for quite a long time comparing women to cars - cars are so much easier to understand - and like it's so stunningly subtle and outstandingly original when he talks about "points" and "smooth body work" and we know he's really talking about women, not cars... Sjee.

Now this is just a side-line comment, but to quote from the script, I had the "diesel dyke" feminist-type parking off behind me, making comments that make suurkool seem sweeter than double thick marshmallow milkshake.

But I reckon she doesn't twig the profound meaning or the deep moral fibre running through the jol, 'cos when Joggie's behaving ugly towards women he's getting his just medicine. The poppies come out in sexy leotard and leather numbers

and give their "weekend service man" well, an "exhausting" time.

She, the diesel, has the cheek to tune something like "it laudates the very thing it means to criticise. The objectification of women is only reinforced." Ja, I wish I had legs like those chicks.

Ja-nee. Die rooinekke kan 'n toeganklike paartie gooi as hulle wil.

Anyway, daar's arme Poppie (Gaby Lomborg) in 'n pienk rokkie met polka-dots en Joggie in 'n groen outfit met Grasshoppers. And like they're seriously suffering from domestic drabness and marital miscommunication. Coming back from Mosselbaai they have a bit of a blow-out and next thing, like that terrible twosome, Brad and Janet in the perverse "Rocky Horror Picture Show", Jogs and Pops land up in this heavenly café... like a little Wimpy Bar of horrors awaits them there.

Die engeltjies, of duiweltjies, wat in die All American Suid-Afrikaanse burger joint werk, het name soos Miems (Lana Green), Mitzi (Dorit Rothschild) en Maria (Tonia Selley). Dié talented Engelse chicks doen nogal 'n goeie job met taal, ek sê. Ek dink hulle mix hulle metafore in 'n Magimix want hulle dis die ou clichés met nuwe tsjoklitous op.

Hulle was spot on toe hulle mej Mieliekop en mej Merino Fat Tail and Afrikaner Boel in die Bapsfontein skit gedoen het. Vat hom Tobie!

This titillating trio take the drab duo on a flight of fancy through Double Thick Dreamland. Nobody needs therapy if you have an imagination, I say. Joggie and Poppie learn from their terrible travels that life is not a hamburger. I even hear the diesel behind me saying "with double thick dreams, who needs Masters and Johnson."

The diesel was mumbling "ideologically unsound..." - jy weet, klankdig - but I scheme even she sussed by the end that this is what Albie meant when he said we must make art about love not war!

KENDELL GEERS puts another spoke in the wheel in the 'Albie Sachs debate on culture'. Here is the complete text of Geers's paper delivered at a Progressive Arts Project forum held at the Market Theatre Laager some weeks ago

The term culture is notoriously ambiguous. Before any discussion of it can take place, we must first attempt to understand what is meant by it. This paper is an attempt to explore the term, using Albie Sachs' "Preparing Ourselves for Freedom" as a starting point.

Popular culture is an umbrella term for any object, action or song that is able to reproduce itself infinitely without substantially affecting its content. It thereby makes itself accessible to as wide an audience as possible and includes a broad range of activities, from the pulp romance novels of Barbara Cartland or girlie calendars pasted up on the walls of motor car workshops to the pink fur on the dashboard of a souped up Ford Cortina or T-shirts bearing the name of a favourite rock group or political slogan.

The mass appeal value of popular culture lies in its inherent sense of self-ratification. Whatever the object, action or song may be it is characterised by an uncritical reproduction of the ideological values of the particular sector of society that it represents. It provides a visual beacon to respectively attract or repel members of consenting

or dissenting ideological factions. Thus an ANC supporter is able to identify another ANC supporter by a T-shirt, or the coded colours of their jewellery. This identification provides a sense of unity within diversity and wards off ideologically dissenting factions.

Popular culture, while remaining an essentially self-obsessed strategy, differs from context to context in its relationship to the dominant status quo. That status quo will inevitably contain its own forms of popular culture which lends its own sense of justification. Popular culture in the form of sub-cultures manifests itself as a culture of resistance. In the form of, say, the Punks, Skinheads or Rastafarians, sub-cultures register both their opposition and internal unity through visual signs like Mohican haircuts, safety pins, Doc Martins or dreadlocks.

The strength of popular culture is at the same time also its weakness, this being the inability to criticise itself. The same process of self-ratification that builds a feeling of unity also prevents critical enquiry and further entrenches existing prejudices.

The self-preservation of popular culture is in stark contrast with the nihilism of the avant garde. It is with hesitancy that I seek to revive the concept of avant gardism in South Africa since the term has historically become appropriated and abused as a marketing strategy for overpriced American art. It lost much of its credibility in the fifties when it became synonymous with Clement Greenberg's Modernism, campaigning for the autonomy of the work of art and authenticity

of the autographic mark. In the ensuing rejection of Greenberg's theories the baby was thrown out with the bath water.

As a concept the avant garde will survive for as long as there is a status quo that needs to be questioned. It is distinctly different from popular culture with its emphasis on the criticality of both itself and its history. It will always be one step ahead of itself for as soon as it becomes recuperated, institutionalised and thereby historicised, it becomes critical of that very recuperation and reacts accordingly. What Clement Greenberg perceived as critical in Abstract Expressionism in the forties, has today become the status quo being threatened by contemporary Avant Garde artists.

The avant garde acknowledges that the work of art is a battleground where ideologies blend and clash. It is the sum of the ideologies of its maker and its consumer, both of which are informed by the pervading ideologies of the specific place and time of production and consumption.

The context, in this case - South Africa under the tyranny of apartheid - will inevitably manifest itself in the work, without the artist resorting to stating the obvious.

The avant garde sets out to criticise those

ideological bases that make up the work of art. Through its dissenting nature it threatens the conformity of the status quo, and therein lies its political nature. By affecting the viewer's neutrality through dissension, the avant garde forces that viewer to assume a political position in relation to the work of art.

By constantly reassessing and readjusting its strategy, the viewer remains ill-equipped to analyse the avant garde work of art using conventional criteria inherited from the past.

Braam Kruger, a prominent South African painter, notes: "I only really feel secure when I distrust the art that I am making. When you don't really know what the work is worth and you think it is really bad, you put it away. But when you next take it out it still worries you, that's when it is subversive. I like that because the work is undermining my values."

A distinction must be made between political art and resistance art. The former challenges the viewer's ideological position through both its content and subversive form. Resistance art on the other hand uses traditional forms to merely illustrate an ideological dissension.

Culture that is a weapon of the struggle is the antithesis of the avant garde in its approach, yet both share a common goal - that of politicising the viewer. Albie Sachs writes: "In the case of a real instrument of struggle, there is no room for ambiguity: a gun is a gun is a gun and if it were full of contradictions, it would fire in all sorts of directions and be useless for its purpose. But the power of art lies precisely in its capacity to expose contradictions and reveal hidden tensions."

Culture that is a weapon of the struggle has to, by its desire to appeal to as wide an audience as possible, display all the self affirming characteristics of popular culture and rule out ambiguity or contradiction.

At the service of a very particular ideology that restricts and determines the content, it leads in art, as it does in politics, to a kind of Stalinism.

Blind illustration of a particular ideology rapidly degenerates into that form of popular culture known as propaganda. It may be argued that propaganda has a role to play in addressing today's education crisis, but it was precisely this self-ratification and absence of criticality from Christian National Education that has naturalised and distorted the reality of events like the Battle of Blood River and ultimately of apartheid.

Albie Sachs notes "Instead of getting real criticism, we get solidarity criticism. Our artists are not pushed to improve the quality of their work, it is enough that it be politically correct."

Culture, or more specifically art that is a weapon of the struggle, has simply come to mean that an artist has selected ideologically correct subject matter. The more fists and spears and guns and mouths shouting Amandla! the more correct it is.

This artform has become an extremely easy formula demanding little or no commitment from its author. The proliferation of such art in our art galleries and museums further renders the potentially explosive content impotent through over-exposure.

White liberal collectors from Johannesburg's northern suburbs have become the patrons of this art, because it is able to appease their white guilt without confronting it.

The artwork itself is unable to threaten their ideological position because the formularisation and historical medium render impotent any desire to act as a weapon of any sort. The explosive political content is at odds with the historically neutralised and therefore aesthetic form.

In setting up popular culture as different from the avant garde via their relationship to themselves, there is the risk that they have been projected as mutually exclusive. This is not necessarily the case. There are degrees of self-ratification and self-criticism.

I advocate a shift in our perceptions, as artists, away from ideological illustration to a critical examination of the status quo. We must become critical of our position as artists, of the history of art, of apartheid and even of the struggle itself and reflect this criticism through our art.

Só lyk ware politieke kuns

DIE foto's van die New Yorkse kunstenaar Hans Haacke se tentoonstelling voor die tentoonstellingslokaal in Parc La Villette, Parys, (wat verlede week op die voorblad van VryDag! verskyn het) het nogal opslae gemaak... van ons lesers het dit "briljant" genoem en 'n ander het gesê: "Ek is gek daarvoor. Daar is geen ander internasionale kunstenaar wat meer geskik is om só 'n werk uit te voer nie."

Ander het dit weer ten sterkste afgekeur en gesê dit is "ontoeganklik" en onverstaanbaar. VryDag! vra om verskoning dat die tentoonstelling bo 'n paar mense se vuurmaakplek is, maar voel dit is geen rede om ons opvoedingstaak wat kultuur betref te staak nie. En ons kon in elk geval nie vir Lady Di in die hande kry om kommentaar te lewer nie.

Toevallig is hierdie tentoonstelling 'n tydige illustrasie van die artikel (hierbo) waarin daar verder oor die Albie Sachs-kultuurdebat uitgewei word.

Die vlag, getiteld "Apartheid" is aanvanklik as deel van "Gran Pavese - The Flag Project: 50 Artists/50 Flags" in Rotterdam ten toon gestel. Daarna is die 50 vlage in Frankfort, Parys en op Tiananmen-Plein vertoon.

Vir die "Towenaars van die aarde"-projek is die "Apartheid"-vlag op 'n Napoleontiese fontein gehys. Die tentoonstelling is aan die ANC-aktivis Dulcie September opgedra.

Geers verduidelik hieronder hoekom die werk as "kuns" beskou word.

- Andrea Vinassa

HANS HAACKE se "One day the lions of Dulcie September will spout water in jubilation, 1988/1989" is 'n uitmuntende voorbeeld van die etydse avant garde.

Die stuk, soos dit in Parys uitgestal is, ondergrawe krities die tradisie van eselskilder deur sy gebondenheid aan die terrein (site specificity) en die gebruik van optelgoed soos die ANC- en Suid-Afrikaanse vlag.

Haacke ondermyn die populêre wanopvatting dat die kunswerk 'n outonome, onafhanklike kommoditeit is deur die spesifieke titel en gekodeerde kleure. Hy het die fontein met swart water gevul, die lees goud geverf en die waterspuit van die fontein groen geverf... die kleure van die ANC-vlag.

Om die werk ten volle te waardeer moet die kyker kennis dra van die sluipmoord op Dulcie September en die ANC se betrokkenheid by die vryheidstryd.

Deur middel van vreemde metodes dwing Haacke die kyker om die werk in politieke terme te konfronteer, omdat die histories bekende kanons van die estetiese, outonome, outografiese kunswerk nie meer geld nie.

- Kendall Geers

JOHANNESBURG

By die *Laager, Mark-Teater* kan Fiona Ramsey, Charlotte Bulter en Shelagh Holliday van 21 Junie in MRS KLEIN gesien word. Tel: (011) 832-1641.

By die *Mark-Teater* se Warehouse is Janice Honeyman se **DOUBLE THICK DREAMS** te sien. Met Gaby Lomberg, Tobie Cronje,

Tonia Selly en Lana Green. Tel: (011) 832-1641.

Aletta Bezuidenhout se **TIME OF THE FOOTSTEPS** met Terry Norton en Shirley Johnston is by die *Dalro-Teater, Windybow* tot 23 Junie te sien. Tel: (011) 724-3301.

By die *Mark* se *Upstairs-Teater* is MARK BANKS - A ROOM WITH A REVUE. Tel: (011) 832-1641.

By die *Alhambra-Teater* kan Gordon Mulholland en Rex Garner in **MOVE OVER MRS MARKHAM** gesien word. Tel: (011) 402-7726.

SEXTET met Tim Plewman, Paul Ditchfield en Paul Andrews open vanaand om 8.15 by die *André Huguenet-Teater*. Tel: (011) 725-6300.

By die *Leonard Rayne-Teater* word die riller **DANGEROUS OBSESSION** met

Russel Savadier, Janet du Plessis en Errol Hart opgevoer.

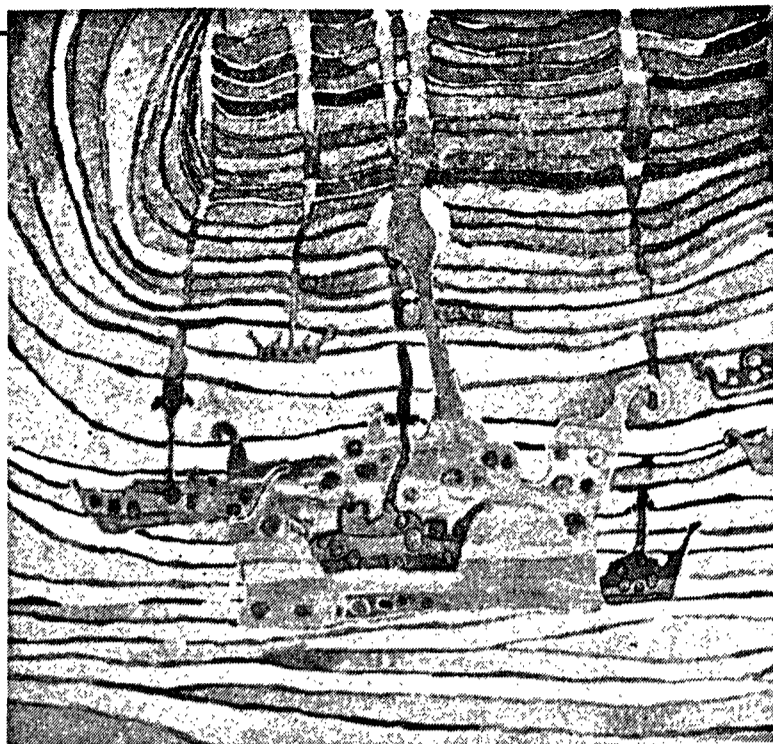
WE'LL MEET AGAIN is terug by die *Soundstage* in Midrand, omdat die mense dit so wil hê, sê hulle. Met Dianne Chandler. Tel: (011) 805-1845.

By die *Alexander-Teater* is Richard Loring in **JOSEPH AND THE AMAZING TECHNICOLOR DREAMCOAT** te sien. Tot 7 Julie.

KAAPSTAD

Baxter-Teater, Mainstraat: Studio: THE BELLE OF AMHERST is tot 23 Junie hier te sien. Tel: (021) 685-7880.

In die *Drama*, Nico Malan kan RICHARD II met Neil McCartney en Jamie Bartlett tot 23 Junie gesien word. Tel: (021) 21-5470.

'n Skildery deur Martin Stillier, "Songs of Matmara", wat saam met werke deur verkeerde plaaslike kunstenaars by die Chelsea-galery, Waterloo-weg 51, Wynberg, tot 30 Junie uitgestal word.

GALERYE

JOHANNESBURG

Karen Kekerron-galery, Bryanston: Uitstalling van werke deur Clifford Mpai en Mandla Nani. Tot 11 Julie.
Barbican Studio, Johannesburg: Uitstalling deur verskeie kunstenaars.
Les Art International, Rosebank: Uitstalling van etse en kunswerke deur verskeie kunstenaars. Tot einde Augustus.
The Everard Read Gallery,

Rosebank: Uitstalling deur verskeie kunstenaars. Tot 30 Junie.

East Urquhart-galery, Melville: Uitstalling van blomme-skilderye deur Sharland East-Urquhart. Tel (011) 726-6677.
Kim Sacks-galery, Yeoville: Op die laaste Sondag van elke maand hou die galery 'n oop dag wanneer die publiek die geleentheid kry om kunstenaars in aksie te sien.
Mandjiemaak-demonstra-

sies en so aan. Tel: (011) 648-6107.

Gertrude Posel-galery, Wits: Uitstalling van werk deur Peter Schutz wat deel is van die Wits Herfsfees. Tot 30 Junie.

Theresa Jo se Workshop, Bizarre-sentrum, Yeoville: Handgemaakte juweliersware en 'n verskeidenheid van etse deur Theresa Naude.

African Magic: Inheemse handwerk en kunsartikels. Ongewoen en outentiek.

Rockeystraat 20, Bellevue, Johannesburg, en Milkwoodsentrum 9a, Plettenbergbaai.

Zona. Nuwe Afrika-kuns en -appliek; inheemse handwerk en kuns. Grantlaan 64, Norwood, Johannesburg. Uitstalling deur Samson Mudzunga.

KAAPSTAD

Baxter-Galery:

MUSIEK

Groepuitstalling getiteld Poster as Art. Tot 30 Junie. *Art Scene, Seepunt:* Gemengde galery-uitstalling. Tot einde Junie.

Chelsea-galery, Waterloo-weg 51, Wynberg: Uitstalling deur verskeie plaaslike kunstenaars. Tot 30 Junie.

Gallery 709, Addeleystraat: Uitstalling getiteld Contemporary Trends II. Galery-versameling wat beeldhouwerke en skilderye deur plaaslike en internasionale kunstenaars insluit, onder andere: Judith Mason-Attwood, Philippa Hobbs en André Naude. Tot einde Junie.

Kunsamer, Bergstraat 14: Suid-Afrikaanse kunstenaars soos Piereef, Maud Sumner, Maggie Laubser, Irma Stern, Preller, Welz, Kibel, Caldecott en Boonzaaier.

Gallery International, St Georges-sentrum: Algemene uitstalling.

JOHANNESBURG

Jamesons, Commissionerstraat: Die jolis weer aan met groepe soos die African Jazz Pioneers, Mike Faure en Steam Machine en baie ander wat gereeld hier optree.

Piccadilly Bar, Highstraat, Brixton: Vanaand: Little Sister. Woensdag: Diamond Dogs. Saterdag: Jack Hammer. Tel: (011) 726-6019.

Roxy Rhythm Bar, Melville: Maandag: Count Ash. Dinsdag: Little Sister. Woensdag: Fat City. Donderdag: Tananas. Vrydag: Neil Solomon. Saterdag: Diamond Dogs. Tel: (011) 726-6019.

Rumours, Rockeystraat: Woensdag: Louis Levy. Donderdag: Stan Jones (klavier) en Art Kelly (bas). Hulle tree ook Sondag saam met Gil Anderson (tromme) op.

Radium Beer Hall, Louis Bothalaan: Sondag: The Fat Sound Big Band tree hier op. Bel om uit te vind watter Sondag: (011) 728-3866.

Kippies, Mark-Teater, Newtown: Township-jazz se voorstedelike tuiste. (Toe op Maandag, die res van die week oop van sewe-uur en naweek van vyf-uur - tot laat.)

The Junction, h/v Bred- en Claimstraat: "Ouer" rock en new wave met 'n aparte vertrek vir "live" groepe, 'n daktuin en video- en poolkamer. Welkome afleiding van die disko-twak op ander plekke. Chris Prior is soms Saterdaggaande die platejoggie. Vir "denkende" jollers.

Rumours, Rockeystraat: 'n Tipiese Rockeystraats- laataand-"joint" vir mense wat soms werk en van jazz hou.

Late Nite Duke's, Melville: Laataand-alternatiewe vir middel-stedeling. Oop van vyfuur smiddags tot baie laat saans en Saterdag vir middagete. Etes word sewe dae van die week tot laataand bedien.

Club Manzattan, Moletsane, Soweto: Hoer-inkomstegroep disko. Oop van 11 nm. Maandag en Dinsdag is toegang gratis. Twee gratis biere op aande wanneer toegang gevra word. Alle soorte musiek.

Blues, Marshallstraat 165: Wesens van die noordelike voorstede (ouderdom tussen 25 en 35) se uithangplek. Disko-musiek, flitsende ligte, speëls, mense met grimering... daai soort van ding.

KAAPSTAD

BASE: Sondag is Jazz Denn. Tel: (021) 23-3667 vir inligting oor wat in die week daar aangaan.

NU METRO THEATRES
NOW SHOWING: 22-28 JUNE
 Main Feature starts 15 minutes after advertised times
BOOK AT COMPUTICKET

NU METRO T-8 HYDE PARK 447-3091	NU METRO T-9 BEDFORDVIEW 616-6628
INTERNAL AFFAIRS Richard Gere, Andy Garcia (2-19) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	ODD BALL HALL Don Ameche, Burgess Meredith (A) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
MADAME SOUSATZKA Shirley Maclaine, Peggy Ashcroft (A) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	THE DELINQUENTS Kylie Minogue, Charlie Schlatter (2-14) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
SEX, LIES AND VIDEOTAPE James Spader, Andie MacDowell (2-18) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	SHIRLEY VALENTINE Pauline Collins, Tom Conti (2-16) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
STANLEY & IRIS Jane Fonda, Robert DeNiro (2-12) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	SKI PATROL Roger Rose, Martin Mull (A) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
THE DELINQUENTS Kylie Minogue, Charlie Schlatter (2-14) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	INTERNAL AFFAIRS Richard Gere, Andy Garcia (2-19) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
DAD Jack Lemmon, Ted Danson (A) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	DAD Jack Lemmon, Ted Danson (A) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
NU METRO CITY 1-8 (Formerly Star City) Cnr. CLAIM/PLEIN ST. 337-3033/23-5871 Parking at Jack Mincer	NU METRO T-7 HILLBROW 724-2511
ODD BALL HALL Don Ameche, Burgess Meredith (A) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	SKI PATROL Roger Rose, Martin Mull (A) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
SKI PATROL Roger Rose, Martin Mull (A) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	THE DELINQUENTS Kylie Minogue, Charlie Schlatter (2-14) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
HARD TO KILL Steven Seagal, Kelly Le Brock (2-18) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	MADAME SOUSATZKA Shirley Maclaine, Peggy Ashcroft (A) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
INTERNAL AFFAIRS Richard Gere, Andy Garcia (2-19) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	NIGHTGAME Roy Scheider, Karen Young (2-16) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
NIGHTGAME Roy Scheider, Karen Young (2-16) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	SEX, LIES AND VIDEOTAPE James Spader, Andie MacDowell (2-18) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
CRY FREEDOM Denzel Washington, Kevin Kline (2-19) DAILY 10.00, 2.00, 5.15, 8.45	NU METRO RANDBURG 787-0340
NEXT OF KIN Patrick Swayze, Helen Hunt (2-18) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	SKI PATROL Roger Rose, Martin Mull (A) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
THE DELINQUENTS Kylie Minogue, Charlie Schlatter (2-14) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	DREAMS Aki Kaurismaki, Mira Kurosawa (A) DAILY 2.00, 5.00, 8.00, 10.00
NU METRO T-2 BALFOUR PARK 867-8448	SHARE THEATRES 494-1137 1-8 ALL ADMISSIONS R2,50
MADAME SOUSATZKA Shirley Maclaine, Peggy Ashcroft (A) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	WE'RE NO ANGELS Robert DeNiro, Sean Penn (A) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
STANLEY & IRIS Jane Fonda, Robert DeNiro (2-12) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	CRY FREEDOM Denzel Washington, Kevin Kline (2-19) DAILY 10.00, 2.00, 5.15, 8.45
NU METRO T-2 ALBERTON 907-2362	SEX, LIES AND VIDEOTAPE James Spader, Andie MacDowell (2-18) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
ODD BALL HALL Don Ameche, Burgess Meredith (A) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	LEAN ON ME Morgan Freeman, Robert Guillaume (A) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
SKI PATROL Roger Rose, Martin Mull (A) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	RELENTLESS Judith Nelson, Meg Foster (2-18) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
LEBA KLERKSDORP (018) 24564	ALWAYS Richard Dreyfuss, Holly Hunter (A) DAILY 9.30, 12.00, 2.30, 5.15, 7.45, 10.15
INTERNAL AFFAIRS Richard Gere, Andy Garcia (2-19) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	HARD TO KILL Steven Seagal, Kelly Le Brock (2-18) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
ODD BALL HALL Don Ameche, Burgess Meredith (A) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	NIGHTGAME Roy Scheider, Karen Young (2-16) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
VAAL VEREENIGING (016) 241333	NU METRO NELSPRUIT 1-3 The Promenade (01311) 25767
ODD BALL HALL Don Ameche, Burgess Meredith (A) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	Tango & Cash Action Thriller (2-15) Sylvester Stallone, Kurt Russell DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
THE DELINQUENTS Kylie Minogue, Charlie Schlatter (2-14) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	MYSTIC PIZZA A Romantic Comedy (2-16) William R. Moses, Julia Roberts DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
NU METRO MIDRAND CONSTANTA (011) 805-4266	ALWAYS Richard Dreyfuss, Holly Hunter (A) DAILY 9.30, 12.00, 2.30, 5.15, 7.45, 10.15
NU METRO T-4 400	BOOK AT COMPUTICKET
IN COUNTRY A Superb Drama (2-16) Bruce Willis, Emily Lloyd MON-FRI 6.00, 8.30. SAT 2.30, 6.00, 8.30	
NIGHTGAME Nail-biting Suspense (2-16) Roy Scheider, Karen Young MON-FRI 6.00, 8.30. SAT 2.30, 6.00, 8.30	
NU METRO T-2 150	

NU METRO THEATRES
NOW SHOWING 22-28 June

NU METRO OSCAR Jeppe Street, Sunnyside 341-7682	INTERNAL AFFAIRS Action (2-19) Richard Gere, Andy Garcia DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
NU METRO SUNNYSIDE Esselen Street 44-9867	ODD BALL HALL A Wacky Comedy (A) Don Ameche, Burgess Meredith DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
NU METRO VILLAGE 1-2 Sunnyside 44-8096	The Delinquents An Absorbing Teenage Drama (2-14) Kylie Minogue, Charlie Schlatter DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
Gone With The Wind Special 50th Anniversary Presentation (A) Clark Gable, Vivien Leigh DAILY 10.00, 2.30, 7.30	NU METRO T-7 Menlyn Park 47-4568
NU METRO T-1	ODD BALL HALL A Wacky Comedy (A) Don Ameche, Burgess Meredith DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
Stanley & Iris A Heart-Warming Drama (2-12) Jane Fonda, Robert DeNiro DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	INTERNAL AFFAIRS Action (2-19) Richard Gere, Andy Garcia DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
ALWAYS Romantic Adventure (A) Richard Dreyfuss, Holly Hunter DAILY 9.30, 12.00, 2.30, 5.15, 7.45, 10.15	CAT CHASER A Sexy Crime Thriller (2-19) Peter Weller, Kelly McGillis DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
sex, lies and videotape Award Winning Sex Drama (2-18) James Spader, Andie MacDowell DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	The Delinquents An Absorbing Teenage Drama (2-14) Kylie Minogue, Charlie Schlatter DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
400 MIDRAND CONSTANTA (011) 805-4266	IN COUNTRY A Superb Drama (2-16) Bruce Willis, Emily Lloyd MON-FRI 6.00, 8.30. SAT 2.30, 6.00, 8.30
150	NIGHTGAME Nail-biting Suspense (2-16) Roy Scheider, Karen Young MON-FRI 6.00, 8.30. SAT 2.30, 6.00, 8.30
NU METRO NELSPRUIT 1-3 The Promenade (01311) 25767	Tango & Cash Action Thriller (2-15) Sylvester Stallone, Kurt Russell DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
MYSTIC PIZZA A Romantic Comedy (2-16) William R. Moses, Julia Roberts DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	ALWAYS Romantic Adventure (A) Richard Dreyfuss, Holly Hunter DAILY 9.30, 12.00, 2.30, 5.15, 7.45, 10.15
BOOK AT COMPUTICKET	

NU METRO THEATRES
NOW SHOWING 22-28 June

NU METRO STUTTAFORDS 1-3 TOWN SQUARE 26-1818	NU METRO FISH HOEK 1-3 TOWN SQUARE 82-2404
Without A Clue Crime Thriller (A) Michael Caine, Ben Kingsley DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	The Little Mermaid A Walt Disney Adventure (A) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
DAD Drama (A) Jack Lemmon, Ted Danson DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	Without A Clue Crime Thriller (A) Michael Caine, Ben Kingsley DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
The Delinquents An Absorbing Teenage Drama (2-14) Kylie Minogue, Charlie Schlatter DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	DAD Drama (A) Jack Lemmon, Ted Danson DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
NU METRO SEA POINT 1-4 MAIN ROAD 434-7951	NU METRO BRACKENFELL 1-4 CHECKERS CENTRE 901-8100
The Little Mermaid A Walt Disney Adventure (A) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	The Little Mermaid A Walt Disney Adventure (A) DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
DAD Drama (A) Jack Lemmon, Ted Danson DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	INTERNAL AFFAIRS Action (2-19) Richard Gere, Andy Garcia DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
INTERNAL AFFAIRS Action (2-19) Richard Gere, Andy Garcia DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	HARD TO KILL Explosive Action Thriller (2-18) Steven Seagal, Kelly Le Brock DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
The Delinquents An Absorbing Teenage Drama (2-14) Kylie Minogue, Charlie Schlatter DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	The Delinquents An Absorbing Teenage Drama (2-14) Kylie Minogue, Charlie Schlatter DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00
NU METRO OSCAR ADDERLEY STREET 45-2585	NU METRO T-2 MITCHELL'S PLAIN 32-2040
TALK RADIO A Film from Oliver Stone (2-16) Eric Bogosian, Alec Baldwin DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	Tango & Cash Action Thriller (2-15) Sylvester Stallone, Kurt Russell PLUS The Delinquents An Absorbing Teenage Drama (2-14) Kylie Minogue, Charlie Schlatter MON-FRI 9.30, 2.00, 7.30, SAT 11.00, 3.30, 8.00
NU METRO RONDEBOSCH MAIN ROAD 685-4569	Born To Defend Action Thriller (A) Jel Lee PLUS Book Of Heroes 2 Adventure (A) Michelle Kahn MON-FRI 9.30, 2.00, 7.30, SAT 11.00, 3.30, 8.00
sex, lies and videotape Award Winning Sex Drama (2-18) James Spader, Andie MacDowell DAILY 9.45, 12.15, 2.30, 5.15, 7.45, 10.00	BOOK AT COMPUTICKET EXCEPT MITCHELL'S PLAIN

FILMS

*****Voortreflik
****Sterk aanbeveel
***Sien gerus
**So-so
*Vermas jy nugter is
Prente sonder sterretjies is
nog nie beoordeel nie
***** A HANDFUL OF
DUST - Merchant-Ivory se
uitmuntende rolprentweergawe
van Evelyn Waugh se
meedoellose roman.
***** TALK RADIO - 'n
Storie oor 'n kontroversiële
omroeper wat nie bang is om
sy sê te sê nie. Met Eric
Bogossian en Alec Baldwin.
***** SEX, LIES AND
VIDEOTAPE - Andie
McDowell speel die rol van
'n ongelukkige huisvrou en
James Spader speel 'n soort
hippie met seksuele
probleme in die wonderlike
flick wat 'n Palm D'Or by die
Cannes-filmfees ingepalm
het.
***** MY LEFT FOOT -
Met Daniel Day Lewis in die
hoofrol as 'n paraplegiese
skrywer en kunstenaar in die
flick wat vir verskeie toekennings
benoem is.
**** SHIRLEY VALENTINE - 'n
Huisvrou los die
skottelgoed vir 'n minuut of
twee en vat die pad Griekeland
toe waar sy verlief
raak op die lewe. Met Pauline
Collins.
**** DREAMS - Die
meester-rolprentmaker
Akira Kurosawa se rolprent-
weergawe van 'n paar van sy
drome. Prekerig maar tog
iets besonder. Steven
Spielberg is die vervaardiger.
*** STANLEY AND IRIS -
Jane Fonda en Robert de
Niro in 'n flick ver verwyder
van haar politieke wroegings
en sy mal Taxi Driver-dae.
*** THE FABULOUS
BAKER BOYS - 'n Lekker
agteroor-sit-flick oor 'n pragtige
sangeres (Michelle Pfeiffer)
wat twee broers se
lewe (en bankbalans)
opkikker met haar pragtige
stem en lyf. Ook met Jeff en
Beau Bridges.
*** DAD - Die man wat
onlangs R47 miljoen
aangebied is vir nog 'n reeks
van Cheers, Ted Danson,
speel in die flick oor 'n pa
(Jack Lemmon) wat besig is
om dood te gaan en sy seun,
kleinseun en vrou se onder-
skeie verhoudings met hom.
Ook met Olympia Dukakis
en Ethan Hawke.
*** DRIVING MISS
DAISY - 'n Flick oor 'n ouerige
dame wat noodgedwonge
vir haar 'n motorbestuurder
moet aanskaf.
*** LOOK WHO'S TALK-
ING - John Travolta in 'n
baie snaakse en die eerste
suksesvolle flick in 'n baie
lang tyd oor 'n meisie en 'n
kind.
*** MANIKA, MANIKA - 'n
Verhaal van 'n jong meisie
wat in haar tweede lewe haar
vorige man ontmoet. Met
Julian Sands.
** SHE DEVIL - Meryl
Streep is die "pienk" skrywer
van aaklige romanse en
Roseanne Barr die vet lelike
ma en vrou met 'n moesie
tussen haar neus en bo-lip
wat oor 'n man baklei.
** FIELD OF DREAMS -
Die pragtige Kevin Costner
speel die hoofrol in 'n flick

oor drome, fantasie, wonder-
werke en bofbal. Ook met
Amy Madigan.
** INTERNAL AFFAIRS -
'n Flick oor polisiesmanne
wat mekaar se bloed soek.
Richard Gere speel die rol
van 'n polisiesman wat van
korrupsie verdink word. Ook
met Andy Garcia.
* ALWAYS - 'n Vrou se man
sterf in 'n vliegtuig en sy
en hul beste vriend is vreeslik
hartseer, maar hulle was al
drie so na aan mekaar dat
hulle hom altyd na aan hulle
voel, al is hy dood, of so iets.
Met Holly Hunter, John
Goodman en Richard
Dreyfuss.
* NEXT OF KIN - Nog 'n
flick met Patrick Swayze wat
'n plattelande polisiesman is
wat op die 'plattelands
manier' warm op die spoor
van sy broer se moordenaar
is. Ook met Adam Baldwin.
* THE VENUS TRAP - 'n
Man op soek na die perfekte
vrou. Met Myriel Roussel.
GETTING IT RIGHT - 'n
31-jarige maagd (hy's
boonop 'nman) besluit dathy
moeg is om nie te weet
waarom alles (behalwe geld)

in die lewe draai nie. Met
Lynn Redgrave en Jesse
Birdsall.
BLAZE - Die romanse
tussen Earl K Long (Paul
Newman) goewerneur van
Louisiana en 'n pragtige
rooikop ontleedanseres
Blaze Starr (Lolita Davidov-
vich) word uitgebeeld.
CHINA O'BRIEN - Cynthia
Rothrock vertolk die rol van
'n vroulike Bruce Lee tipe
karakter wat almal karate
chops gee.
SKI PATROL - 'n Vreeslike
vervelige flick oor 'n klomp
jong Amerikaners wat die
winter in die berge deurbring
(waar dit baie sneeu) en hoe
hulle 'n ski-oord uit die kloue
van 'n klomp gretige boewe
red.
IN COUNTRY - Bruce Wil-
lis en Emily Lloyd speel die
hoofrolle in die flick oor 'n
familie te midde van die
Viëtnam-oorlog. Glo goed.
FANTASIA - Die 50ste her-
denking van Walt Disney se
fantasie-film met Leopold
Stokowski en die Philadel-
phia-orkes.
THAT SUMMER OF

WHITE ROSES - 'n Man
probeer wys dat hy nog 'n
man is, dis oorlog, 'n mooi
vrou raak op hom verlief en
op 'n stadium is daar baie
spanning. Gebaseer op 'n
ware verhaal. Met Tom Conti
en Susan George.
THE PACKAGE - 'n Poli-
tiek drama met planne om 'n
wêreldleier om die lewe te
bring. Met Gene Hackman
en Joanna Cassidy.
IMMEDIATE FAMILY - 'n
Emosionele film met Glenn
Close in 'n baie ongewone
rol. 'n Getroude paartjie wat
nie kinders kan hê nie,
besluit om die baba van 'n
verwagte tiener aan te
neem. Ook met James
Woods.
STORMY MONDAY -
Melanie Griffith, Tommy
Lee Jones en Sting speel in
die romanses riller.
DELINQUENTS - Kylie
Minoque in 'n flick oor twee
tieners wat nie hulle mind
kan opmaak of hulle wil of
nie, en dis al. Charlie Schlatter
is die tienerseun wat die
probleem deel.
(Vervolg op bl B8)

Kaapstad

WORD NOU VERTOON VRYDAG EN SATERDAG
22 EN 23 JUNIE 1990
ROLPRENTE
TEATERS
Blue Route Tokai
Goue Akker
Tygervallei
Kine Parow
Monte Carlo
Somerset-Wes
Stellenbosch
Constancia Rosebank
Goodwood
Seabreeze
Skyvue
PARENTHOOD (2-14)
IRON EAGLE 2 (Almal)

STER-KINEKOR
VROEE BESPREKINGS BY COMPUTICKET
NAVRAE (011) 331-9991 - ALMAL WELKOM
CENTRAAL NOORD OOS WES
KINE ENTERTAINMENT CENTRE
SANDTON CITY 1-9
EASTGATE 1-8
WESTGATE 1-8
STERLAND 1-9
KINE HILLBROW 1-3
DE MEKKA VAN
NOORD
CRESTA RANDBURG
KINE RANDBURG
NORTHCLIFF 1-2
CONSTANTIA ROSEBANK
TOP STAR
SUPER AKSIE
HARD TO KILL
GERMISTON
KINANDER
PANGRAMA
STEPHEN SPIELBERG SE...
ALWAYS
INDIANA JONES AND THE
LAST CRUSADE
29 Jun HARD TO KILL INNOCENT MAN

ONAFHANKLIKE ROLPRENTTEATERS

KAAPSTAD

LABIA - Oranjestraat 68:
 Vanaand:
 Screen I: 2.00 All Dogs Go To Heaven. 3.30 and 8.00 Scouans!. 6.00 Eat a Bowl of Tea. 10.30 Lair of the White Worm.
 Screen II: 2.15 Miss Firecracker. 4.15 La Lectrice. 6.15 Bert Rigby You're a Fool. 8.15 Steel Magnolias.
 10.15 Warlock.
 Saterdag:
 Screen I: 10.15 Ghostbusters II. 2.15 All Dogs Go To Heaven. 4.00 en 10.15 Scouans! 6.30 Eat a Bowl of Tea. 8.30 Lair of the White Worm.
 Screen II: 10.30 All Dogs Go to Heaven. 2.00 Steel Mag-

nlolias. 4.15 Bert Rigby. You're a Fool. 6.00 La Lectrice. 8.00 Miss Firecracker. 10.00 Warlock.

JOHANNESBURG

7 ARTS, Norwood: DRIVING MISS DAISY

MINI CINE - Pretoriastraat

49, Hillbrow:
 Vandag en Saterdag wys THE EXORCIST om 3, 6 en 9nm en van volgende week draai THE MISSION en THE LORD OF THE RINGS.

Mieko Harada in "Die Sneestom", 'n toneel uit Akira Kurosawa se DREAMS.

DIE WEEK SE TV

VRYDAG 22 JUNIE

TV1

6.00 Goeie M&re SA
 2.30 Rags to Riches
 3.20 Cover to Cover
 3.35 Duck Tales
 3.55 Bible Story
 4.00 Santa Barbara
 4.30 Peanuts
 5.00 Grapevine
 5.15 Fast Forward
 5.45 News
 6.00 TopSport
 7.00 The Dirty Dozen
 8.00 Nuis
 8.45 Police File
 9.00 Vendetta
 9.55 F&K - Goue oomblikke
 10.20 Oordenking

TV2

5.00 Sokker
 6.27 Epilogue
 6.45 In Depth Programme
 7.00 News
 7.31 Imalini
 8.15 Video Juke Box

TV3

5.00 Sokker
 6.345 News
 7.00 In Depth Programme
 7.31 Sidlakela Intsha

TV4

5.00 TopSport: Sokker
 9.04 Remo Williams
 11.06 Calypso Season
 12.09 MASH

M-NET

10.30 POW The Escape
 12.00 Saturday Night
 3.00 The Smurfs
 3.25 Dr Snuggles
 3.50 Dusty
 4.15 Wowsler
 4.40 The Flintstone Kids
 5.00 Hot Hits
 Oop Tyd
 6.00 Loving
 6.30 Sport
 Intekenare
 7.00 Oh, Heavenly Dog!
 8.40 Wimbledon: The Garden Party
 9.00 California Kid - kyk onder hoogtepunte
 10.30 Tennis
 12.00 Windy City

SATERDAG 23

TV1

5.57 Oggendboodskap
 6.00 Opvoedkundige TV
 6.30 Agriforum
 7.00 Goeiem&re SA
 9.00 Opvoedkundige TV
 11.00 Klemens en Klemen-teintjie
 11.10 Die Robinsons
 11.35 Diere en mense
 12.00 TopSport
 6.00 Nuis
 6.15 Kompas
 6.20 Boeremusiek-kom-petisie
 7.05 Die Riptide-trio
 8.00 News
 8.35 LA Law
 9.30 Valachi Papers - kyk onder hoogtepunte
 11.35 The Thorns
 12.00 Epilogue

TV2

11.00 Educational Rendez-vous
 3.10 TopSport
 5.00 TopSport: Sokker
 6.45 News
 7.01 Top 20
 8.00 Ngomgqibelo

TV3

11.00 Educational Rendez-vous
 3.00 TopSport
 5.00 TopSport: Sokker
 6.45 Nuis
 7.00 Top 20
 7.39 Tshutshumkgala - Musiek
 8.00 Ngomgqibelo

TV4

5.00 TopSport: Sokker
 9.03 Kupid
 9.52 People Like Us
 10.22 Our House
 11.13 Sledge Hammer
 11.39 TopSport

M-NET

7.00 K-TV
 11.00 The Buddy System
 1.00 Voyager from the Unknown
 3.00 Tennis
 4.00 Rugby
 5.30 Motorsport
 Oop Tyd
 6.00 Diamonds
 Intekenare
 7.00 Ransom
 8.30 Saturday Night
 9.00 Smokey and the Bandit II
 10.40 60 Minutes
 11.00 Jock of the Bushveld
 12.40 Repo Man

SONDAG 24

TV1

12.30 Music and the Spoken Word
 1.00 Tao Tao
 1.25 ZET!
 1.30 Storybook International
 2.00 Walt Disney-fliek
 2.50 Die Waltons
 3.50 Collage
 4.50 Beyond 2000
 5.45 Streetwise
 6.05 Life Style

6.30 Thy Kingdom Come
 7.00 50/50
 8.00 Nuis
 9.00 Volgende somer (L'Ete Prochain) - kyk onder hoogtepunte
 10.30 Lig vir die w&reld
 10.40 TopSport: Die Mexikaanse Grand Prix.

TV2

1.00 TopSport
 5.00 TopSport: Sokker
 6.45 In Depth Programme
 7.45 Nuis
 7.01 Imibono
 7.21 Unqambothi
 7.50 Masakhane

TV3

1.00 TopSport
 5.00 TopSport: Sokker
 6.45 In Depth programme
 7.01 Imahlasedi a Tumelo
 7.50 Ho Lla Noto - Koorsang
 8.40 Le Reng/ La Reng?

TV4

10.00 Impressions
 1.00 TopSport
 9.04 The Little Hut
 10.39 Muzik A La Carte
 11.25 TopSport

M-NET

7.00 Indiese programme
 10.30 Portugese programme
 Intekenare
 1.30 Care Bears
 2.00 The California Raisin Show
 2.30 Superbook
 3.00 War Games
 5.00 48 Hours
 Oop Tyd
 6.00 Midnight Caller
 Intekenare
 7.00 Carte Blanche
 8.00 Survivors
 8.30 American Dreamer - kyk onder hoogtepunte
 10.15 Wimbledon hoogtepunte
 10.30 John Berks Chat Show

MAANDAG 25

TV1

6.00 Goeiem&re SA
 2.30 Cloppa Castle
 2.45 Pumpkin Patch

2.55 Bible Story
 3.00 TopSport: Wimbledon tennis
 5.15 Bionic Six
 5.45 News
 6.00 Antenna
 7.00 The Game
 8.00 Nuis
 9.00 TopSport: Wimbledon tennis.
 11.00 Oordenking

TV2

4.13 Featherfoot Farm
 4.25 Disneyland
 5.00 TopSport: Sokker
 6.45 In Depth Programme
 7.00 News
 7.31 Police File
 8.00 Phindi
 8.30 Ingxubevange

TV3

4.13 Featherfoot Farm
 4.25 Disneyland
 5.00 TopSport: Sokker
 6.45 News
 7.00 In Depth programme
 7.31 Police File
 7.45 After 8
 8.30 Sediba Sa Moya

TV4

5.00 Capitol
 5.30 The Bold and the Beautiful
 9.03 Family Ties
 9.30 Dynasty
 10.23 Hunter
 11.16 The Forum Presents

M-NET

10.30 Oh, Heavenly Dog!
 12.10 60 Minutes
 12.30 Can you avoid cancer?
 1.00 A Shower of Gold
 2.00 The Human Race Club
 3.00 The Smurfs
 3.25 My Little Pony
 3.50 Alvin and the Chipmunks
 4.15 Wowsler
 4.40 Heathcliff
 5.10 Teenage Mutant Hero Turtles
 5.35 Spartakus and the Sun
 Oop Tyd
 6.00 Loving
 6.30 Perfect Strangers
 Intekenare
 7.00 Wimbledon tennis
 9.00 The Holcroft Covenant

- kyk onder hoogtepunte
 10.50 Saturday Night
 11.00 Best Seller

DINSDAG 26

TV1

6.00 Goeiem&re SA
 8.25 TopSport: Wimbledon hoogtepunte
 2.30 Oscar
 2.40 Wj&re Walie
 3.00 TopSport: Wimbledon tennis
 5.15 Mooirivier
 5.45 Nuis
 6.00 Kompas
 6.05 Antenne
 7.00 Fox en Vennote
 8.00 News
 9.00 Dallas
 10.00 The Golden Girls
 10.30 TopSport: Wimbledon hoogtepunte
 11.30 Evening Prayer

TV2

4.13 Featherfoot Farm
 4.25 Countries
 4.46 Dealing with Dogs
 5.58 GI Joe
 7.00 News
 7.31 526
 8.30 Umculo we Gospel

TV3

4.13 Featherfoot Farm
 4.25 Countries
 4.45 Dealing with Dogs
 5.58 Botaki
 6.27 Epilogue
 6.30 News
 7.00 In Depth Programme
 7.31 Tsa Setso
 8.00 Go Isa Losong
 8.30 Di a Duma

TV4

5.00 Capitol
 5.30 The Bold and the Beautiful
 9.04 Up the Creek
 10.45 My Two Dads
 11.10 Paradise

M-NET

10.30 Cross Creek
 12.30 Can you avoid cancer?
 1.00 Animalympics
 2.30 The Human Race Club
 3.00 The Smurfs

3.25 My Little Pony
 3.50 Alvin and the Chipmunks
 4.15 Wowsler
 4.40 Heathcliff
 5.10 Teenage Mutant Hero Turtles
 5.35 The Real Ghostbusters
 Oop Tyd
 6.00 Loving
 6.30 Designing Women
 Intekenare
 7.00 Wimbledon hoogtepunte
 9.00 Heritage (deel 2)
 10.00 The Koppel Report
 11.00 White Mischief

WOENSDAG 27

TV1

6.00 Goeiem&re SA
 8.25 Wimbledon tennis
 2.30 The Adventures of Teddy Ruxpin
 2.55 Bible Story
 3.00 TopSport: Wimbledon tennis
 5.15 ZAPMAG
 5.45 News
 6.00 Antenna
 7.00 Telly Fun Quiz
 7.30 Who's the Boss
 8.00 Nuis
 9.05 Goue jare, bitter jare
 10.00 Alfred Hitchcock bied aan...
 10.30 TopSport: Wimbledon tennis
 11.30 Oordenking

TV2

4.13 Featherfoot Farm
 4.25 Training and development
 5.58 Ingcinga
 6.27 Epilogue
 6.30 In depth programme
 7.00 News
 7.31 Ezodumo
 8.00 Ululu Ubuyile
 8.30 Thenga Isipho

TV3

4.13 Featherfoot Farm
 4.25 Training and Development
 5.58 GI Joe
 6.27 Epilogue
 6.30 News
 7.00 In depth programme
 7.31 Crossbow
 8.00 Ntome Tsebe

TV4

5.00 Capitol
 5.30 The Bold and the Beautiful
 9.04 Sadat
 10.03 Doogie Howser MD
 10.29 Boemerang

M-NET

10.30 Jock of the Bushveld
 12.10 60 Minutes
 12.30 Can you avoid cancer?
 1.00 Jennifer's Journey
 2.30 The Human Race Club
 3.00 The Smurfs
 3.25 My Little Pony
 3.50 Maxie's World
 4.15 Wowsler
 4.40 Heathcliff
 5.10 Teenage Mutant Hero Turtles
 5.35 Spartakus and the Sun
 Oop Tyd

6.00 Loving
 6.30 The Days and Nights of Molly Dodd
 Intekenare
 7.00 Wimbledon hoogtepunte
 9.00 Business as Usual - kyk onder hoogtepunte
 10.30 60 Minutes
 11.00 Oh, Heavenly Dog!

DONDERDAG 28

TV1

6.00 Goeiem&re SA
 8.25 Wimbledon tennis
 2.30 Wysheid van die kabouter
 3.00 TopSport: Wimbledon tennis
 5.15 Tekkies
 5.45 Nuis
 6.00 Kompas
 6.05 Antenne
 7.00 Binnekring
 8.00 News
 9.00 thirtysomething
 10.00 The City
 10.30 Diagonal Street
 11.00 TopSport: Wimbledon tennis
 12.00 Face to Face

TV2

4.13 Featherfoot Farm
 4.25 AIT
 4.42 Stepping into Rhythm
 5.58 Gold Disc
 6.27 Epilogue
 6.30 In depth programme
 7.00 News
 7.31 Crossbow
 8.00 Siyakhenketha
 8.30 Jazz

TV3

4.13 Featherfoot Farm
 4.25 AIT
 4.42 Stepping into Rhythm
 5.58 Snorks
 6.27 Epilogue
 6.30 News
 7.00 In depth programme
 7.31 Balekane
 8.00 Kgwetsa
 8.30 Jazz, Jazz, Jazz

TV4

5.00 Capitol
 5.30 The Bold and the Beautiful
 9.04 Sadat
 10.01 Movie Focus
 10.35 Cheers
 11.03 Paulista Boulevard

M-NET

10.30 California Kid
 11.55 Money Programme
 12.30 Can you avoid cancer?
 1.00 Subway to Paradise
 2.30 The Human Race Club
 3.00 The Smurfs
 3.25 Snuggles
 3.50 Dusty
 4.15 Wowsler
 4.40 Heathcliff
 5.10 Teenage Mutant Hero Turtles
 5.35 The Real Ghostbusters
 Oop Tyd
 6.00 Loving
 6.30 Empty Nest
 Intekenare
 7.00 Wimbledon hoogtepunte
 9.00 Flashpoint - kyk onder hoogtepunte
 10.35 60 Minutes
 11.00 POW The Escape

Wat maak 'n huisvrou dan?

KRIS KRISTOFFERSON en Treat Williams is twee Texas-grenspobewaaarders wat op die oorblyfsels van 'n doolie man afkom (dis nou geraamte de lot) in die fliek FLASHPOINT wat Donderdagaand op M-Net wys. Asof dit nie genoeg is nie, ontdek hulle boonop 'n fortuin in dollarnote saam met die ongelukkige man begrawe en toe word sake lekker warm. Ook met Tess Harper en Rip Torn.
Burt Reynolds en Sally Field is Saterdagagaand in SMOKEY AND THE BANDIT II op M-Net te sien met die twee (en 'n paar vriende) druk besig om 'n olifant in 'n trok na Texas te vervoer. 'n Man van die gereg volg natuurlik kort op hulle hakke. Ook met Jackie Gleason en Dom deLuise.
 Vroueregte en seksuele molestering is waarop die fliek BUSINESS AS USUAL - op M-Net Woensdagaand - fokus. 'n Jong verkoopsassistent word by die werk deur haar baas gemolesteer. Die meisie se bestuurder (Glenda Jackson) besluit om die saak verder te voer, sy word summier afgedank vir haar moeite en dis toe dat die vonke begin spat. Ook met Cathy Tyson en John Thaw.
 'n Fliek gebaseer op 'n boek van Robert Ludlum THE HOLCROFT COVENANT wys Maandagaand op M-Net. Drie Nazi-offisi&re deponeer 'n groot som geld in 'n Switserse bankrekening voordat hulle hulself om die lewe bring. Jare later moet hulle kinders 'n ooreenkoms teken om toegang tot die geld te kry. Met Michael Caine, Anthony Andrews en Victoria Tennant.
CALIFORNIA KID is 'n riller - met 'n bietjie aksie bygegooi - oor 'n ooryerige verkeersman wat uit sy pad uit gaan om motoriste wat die spoedbeperkings oorskry, by te kom. Maar eendag gaan die man 'n bietjie ver en hy word die een waarop daar jag gemaak word. Die fliek wys vanaand op M-Net met Vic Morrow en Joe Estevez in die hoofrolle.
VOLGENDE SOMER (L'Ete Prochain) is uit Frans na Afrikaans vertaal en wys Sondagagaand op TV1. In die drama word die lewe van die Severin-gesin uitgebeeld. Basies 'n storie oor geluk, hartseer, ontvugtering ensovoorts. Met Claudia Cardinale, Philippe Noiret, Fanny Ardant en Jean-Louis Trintignant.
 Wat maak 'n afgeskepte huisvrou oor die aandag wat sy nie kry nie? Sy skryf 'n storie wat 'n wedstryd wen en sit af Parys toe. Dis nie al wat gebeur in die romantiese komedie AMERICAN DREAMER nie, sy raak in 'n ongeluk betrokke, vergeet w&re sy is en verower 'n pierewaaier se hart. Die fliek wys Sondagagaand op M-Net en JoBeth Williams (van The Big Chill-faan) en Tom Conti (tans te sien in die fliek That Summer of White Roses) vertolk die hoofrolle.

Gidse saargestel deur **DEBBIE AMOS**

JOHANNES KERKORREL IN DIE LAE LANDE - B3